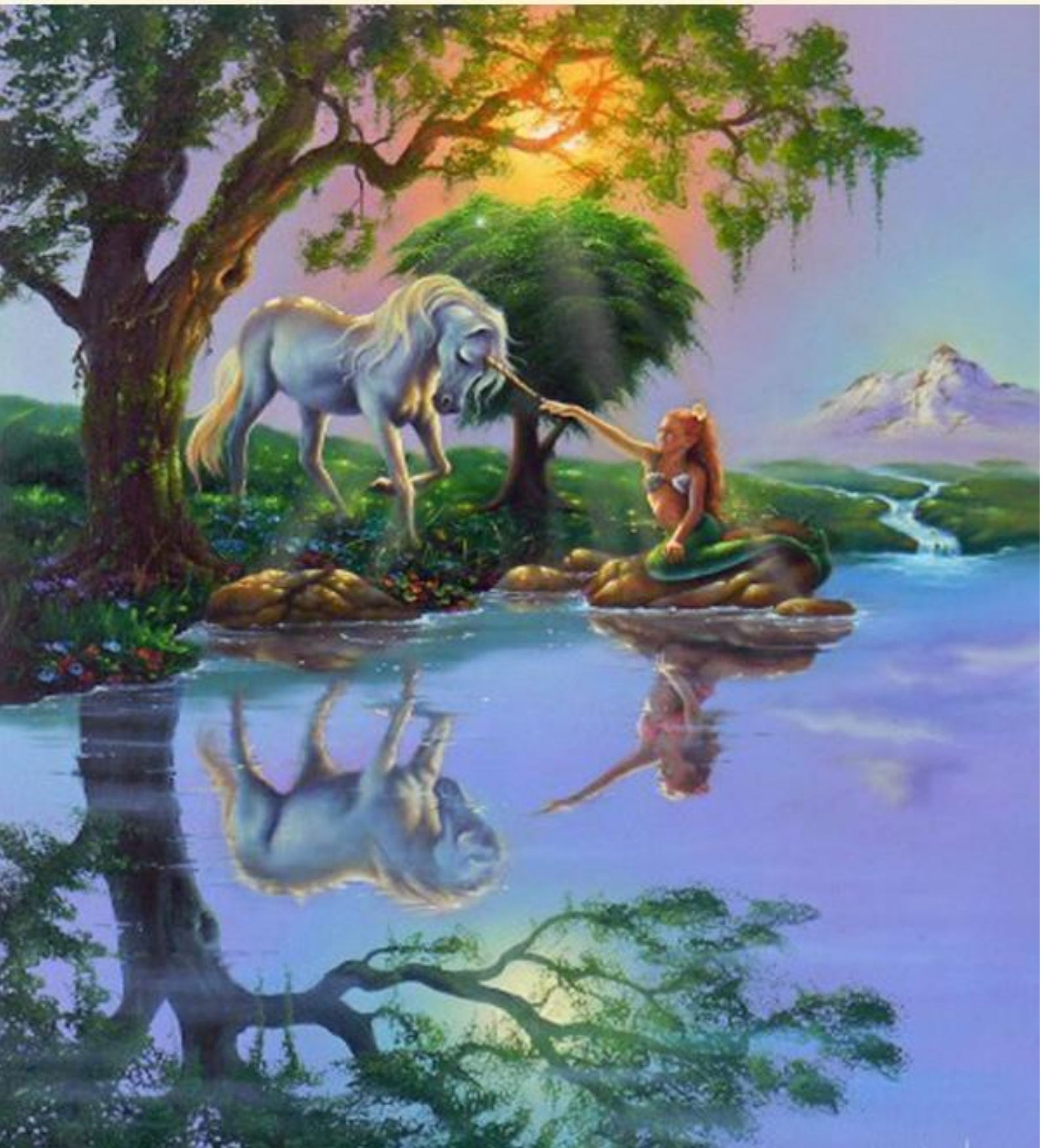

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
mai 2014 (Anul VI) Nr. 63 (5 / 2014)

BOEM@

Live Literature

mai 2014 (Anul VI) Nr. 5 (63) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

5 / 2014

COLEGIUL DE REDACȚIE

DIN CUPRINS

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

Poezie: Elena Dorina Halas (p.14), Marian Hotca (p.15), Stanislav Popescu (p.17), Armina Flavia Adam (p.22), Popa Ines Vanda (p.23), Constantin Stancu (p.24), Constanța Abălașei-Donosă (p.26), Mihai Horga (p.27), Alexandra Mihalache (p.29), Alensis De Nobilis (p.30), Adrian Frent (p.33), Luminița Cojoacă (p.34)

Proză: Maria Ieva: Prin crăpăturile timpului (p.6), Andreea Rău-Neacșu: Poveste... veste... este / Taine / Gânduri... / Luna (p.20), Ionela Luisa Bejan: Întuneric sau Lumină (p.25)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: "Retrospectiva unor iubiri", de Nana Dascălu (p.3) / "Serata crăițelor", de Valentin Popa (p.4), Cezarina Adamescu: Între număr și cuvânt. Sonetele căutării ideale – Aurel M. Buricea, "101 sonete" (p.7), Ioan Vasiliu: În poezia lui Adrian Frățiță "zăpezile au miez de abanos" (p.13), Petre Rău: Jurnalul iubirilor imputabile – Maria Ieva, "Jurnalul proiectului 156A" (p.18)

Eseu: Daniel Corbu: Motorul din Tecuci al Magistrului Mihai Ursachi (p.11), Alexandru Cocetov: Traduceri din dramaturgia universală (p.35)

Note de lectură: Marian Dopcea: Drumul prozei (p.16), Marian Dopcea: Drumul prozei (p.16), Gheorghe A. Stroia: Semne(le) de apropiere ale universului (ne)material sau CONSTANTA unui parcurs poetic (p.37)

Consemnări: Gheorghe Gorincu: Școala românească gândită și organizată de cel mai ilustru ministru al învățământului românesc, Spiru Haret (partea a II-a) (p.28)

Interviu: Denisa Lepădatu: "Mi-aș dori să public 1001 sonete", interviu cu poetul Aurel M. Buricea (p.12)

In Memoriam: Tănase Carașca: Domnul Colcer (p.31)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225,**

0336 800313

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

www.boema.inforapart.ro

Dumitru ANGHEL

RETROSPECTIVA UNOR IUBIRI - de Nana DASCĂLU

Volumul „Retrospectiva unor iubiri”, Editura Sedna Print, Câmpulung Muscel, 2011, 88 de pagini, reprezintă *debutul editorial* al doamnei Nana Dascălu, o plachetă de versuri cu un titlu semnificativ pentru tematica celor 53 de poezii și o copertă cu o grafică sugestivă, *inima străpunsă de săgeata lui Cupidon*, semnată de George Paulian, și o *Prefață* semnată de prof. Maria Chirtoacă. Cartea, puțin în afara unei... „discipline” editoriale responsabile, este cam lăsată la voia întâmplării, pentru că nu are nicio minimă și necesară organizare tematică pe capitole, iar poeta și-a postat poemele după criterii absolut aleatorii, temporale, sentimentale, pasagere implicații erotice, momente de impas sufletească sau un lirism rezultat din efluvii sentimentale grefate pe stări de moment, ca o formă de autosugestie lirică și o îmbătăre de emoție!

De aici, chiar o incomodă abordare a lecturii din partea oricărui cititor onest și senzația de insatisfacție, provocată nu de calitatea versurilor poetei Nana Dascălu, ci de... dezordinea expunerii tipografice. Ca urmare, voi proceda și eu la o analiză a poeziilor din cartea „Retrospectiva unor iubiri”, în ordinea numerotării lor, chiar dacă îmi voi fractura exercițiul critic. Până la urmă, nici nu erau foarte importante... subtilitățile tipografice, deoarece poeta Nana Dascălu scrie versuri după un... *cod liric* doar al său, o poezie... *în dulcele stil clasic*, de parcă n-ar fi auzit de formule prozodice noi, cu *vers alb* sau *vers liber*, de „linia melodică modernă” cu libertățile ei prozodice totale, de la gramatica în derivă și până la verbul indecent, versificația insalubră, decrepită, deșănțată a unor poeți și poetese contemporane.

Poezia... *dascălului* de școală, Nana Dascălu, are curățenia sinceră a *serbărilor școlare* de altădată, când recitatorii spuneau poezii și urmau să primească premiul I cu coroană și apoi să cânte cântece patriotice dirijate de domnul învățător, absolvent al Școlii Normale gândită de ministrul român reformator Spiru Haret. Poezia doamnei Nana Dascălu este una de recesiune sentimentală, cu popasuri temporale în momente de cumpănă sufletească, uneori, de reverii erotice, alteori, sau de permanente aluzii lirice, în sentimente de impact emoțional sau de veselie ludică, pe care le gestionează cu un tip de... *remember*, de parcă mai mult ar incomoda-o decât i-ar asigura un confort emoțional.

Lirica poetei se pliază pe un calendar intim, între povești de dragoste adolescentine și fixații emoționale venite dintr-un univers familial, tatăl, mai cu seamă, și un orizont al unei copilării fericite, trăită în satul natal, *Secara*, din Teleorman. Nana Dascălu scrie poezie ca un elev silitor, stăpân pe practici de prozodie învățate la școală, cu ritm iambic și trohaic, cu rimă monorimă, ca-n doinele și baladele populare, sau cu rimă împerecheată, încrucișată sau chiar îmbrățișată, cea mai elaborată, și nu se abate de la regula... lecției bine învățate.

Din aceste motive și din alte câteva, care-o situează pe poetă într-un univers de creație lirică tradițional, ușor desuet, dar convingător printr-o

sinceritate și-o nonșalantă eleganță, un „*jemanfis*”-ism de circumstanță, îl fac pe cititorul, chiar cel mai suspicios sau mai circumspect, să-i accepte efuziunile lirice, chiar la limita unui subiectivism de... coloratură naivă, neconcordanțe cu... gusturile sale literare sau cultura sa artistică!

Ba, chiar cred că încearcă un fel de... *test* de aderență, de comunicare cu un cititor pretențios ori „cârcotaș” (?!), pentru poezia sa pe portative absolut sentimentale, în afara „rețetelor” lirice, cu pondere erotice, și-și adjudecă propriul *tic-tac!* sufletească, în afara „*Orei exacte*” oficiale sau a perturbărilor provocate de „moda” de toamnă-iarnă sau primăvară-vară!

Într-un poem lung, lung, lung, de vreo 30 de catrene, cu rimă încrucișată (1-3; 2-4), poeta de azi... *spune* povestea unei iubiri adolescentine, cumini și curate, cu ecouri de ritm și de nostalgiei coșbuciene: „Iar luna, printre brazi, discretă / Din când în când ne lumina / Cu raza ei ușor cochetă / De pază parcă vrând să stea...” („Așa ne-am cunoscut...”, pag. 13), cu incantații magico-rituale erotice și un lirism grațios, ușor frivol: „Ne sărutam slăvind iubirea / Ca doi copii îmbrățișați / Vorbea în noi numai privirea / Parc-am fi fost pe veci legați!” (Ibidem); în alternanță cu ironii grațioase, acute, persiflante, în tonalitatea șugubeață a unor balade vesele și triste: „Îmi place mult seara-n grădină / Luminile parcă-i dau fard / Dar ei, din nu știu ce pricină / Mi-a spus: eu vreau pe bulevard!” (Idem, pag. 12).

O poezie erotică, ușor naivă, așadar, dar de-o puritate angelică, pe un canon *neanacreontic* de lirică românească, de început, de la Costache Conachi, și cu văicărelile, excesul de

(continuare în pag. 4)

lirism și de *spovedanie erotică* din binecunoscuta „Într-o grădină”, a lui Ienăchiță Văcărescu, unde „...Lâng-o tulpină / Zării o floare ca o lumină / S-o tai, să strică! / S-o las, mi-e frică / Că vine altul și mi-o rădică”, dar și cu trimiteri livrești spre Petrarca ori cu popasuri și zăboviri spre Alecsandri, chiar Eminescu: „Vreau să fiu din nou cu tine / În al codrului frunziș / Ca ascunși să fim de lume, / Să ne iubim pe furie” („Aștept”, pag. 15), ca un *menuet* festiv, grav și săltăreț: „Și-mbătați de fericire / Să tot vorbim îndelung, / Să fim doar noi în pădure / Și la pieptu-mi să te strâng” (idem), ca-ntr-un peisaj bucolic, pastoral, sincopat de frenezii pătimașe și promisiuni, celeste, feerice. Dar și o poezie de dragoste cu întrebări fără răspuns, cu dileme de tot felul, un spectacol, al unor iubiri neîmplinite, ratate uneori, ca o sarabandă a eșecului sentimental, a neputinței și a lipsei de orizont în iubire: „În viață totu-i relativ / Așa cum totul trece / Cu declarații progresiv / Și despărțiri cu sânge rece” („De ce?”, pag. 21); ca o zădărnice a iubirii, a dragostei neîmpărtășite și-al unui derizoriu tulburător, ca o magie a morbidității: „Și dacă atât de schimbătoare / E viața aceasta ce-o trăiesc / Cum să nu cred că totul moare / Și că iubind, mă chinuiesc?” (Ibidem).

Și, în contrast, ca o bucurie festivă pe un portativ sărbătoreț ca-n „Oda bucuriei” beethoveniene, dragostea – simbol aniversar, prilej de memorare, iubirea ca un „program matrimonial” și ingenioase efuziuni: „De ziua ta, iubitul meu, / Aș vrea să-ți împletesc cunună / Ca dragostea și gândul meu / Să te-nsoțească împreună” („De ziua ta”, pag. 22).

În cartea „*Retrospectiva unor iubiri*”, doamna Nana Dascălu are o singură abatere de la tema principală, un nostalgic dor de satul nașterii sale, *Secara*, din câmpia Deliormanului, acolo unde... s-au născut și romanele „Descult” ori „Ce mult te-am iubit” de Zaharia Stancu sau „Moromeții” și „Cel mai iubit dintre pământeni”, semnate de Marin Preda. O descriere bucolică, semănătoristă, pastorală, în metrica ușor melodioasă a poeziei „Mama” de George Coșbuc, imaginea satului natal cu nuanțe sentimentale și o ritualică imposibil de perturbat a unui idilism melodos, cu acorduri din „Balada” lui Ciprian Porumbescu ori din „Rapsodiile” lui George Enescu: „În timp ce-afară bate vântul / Și-n casă e plăcut / Un dor aprins îmi poartă gândul / La satu-n care m-am născut” („Cu gându-n satul meu”, pag. 19).

Tabloul familial este completat de un gând pios, de dragoste paternă, la moartea tatălui, preotul Gheorghe Dascălu, cu un lirism rezultat dintr-o emoție sinceră: „Din sufletu-mi îndurerat / În care rană mi-ai lăsat, / Aș vrea să știi cât te-am iubit / Și să mă ierți de ți-am greșit” („Omăgiu tatălui meu”, pag. 56), și un portret generos, de „apostol”, ca-ntr-o *predică* la vecernia de seară: „Și-n veci de veci nu vom uita / Că ne-ai iubit cu-adevărat / Și-ai fost un tată devotat; / Un soț, ca nimeni pe pământ, / Un suflet nobil, ca un sfânt” (Ibidem).

„*Retrospectiva unor iubiri*”, o carte de poezie... „dinamică, sinceră, încărcată de iubire”, după afirmațiile prof. Maria Chirtoacă...

SERATA CRĂIȚELOR - de Valentin POPA

Prozatorul Valentin Popa este un intelectual rasat, venit discret în arealul literar brăilean, pentru că și-a protejat, cu răbdare și demnitate, opțiunile sociale, civice și părerile politice, mai ales, în spatele unei... „*cortine de așteptare*” și sub faldurile somptuoase ale „*literaturii de sertar*”, conceptul estetic și proiecția sa artistică, atât de așteptat și de controversat, pus în discuție după Revoluția din Decembrie 1989, care s-a dovedit, din păcate, doar „o... promisiune nu îndeajuns onorată”, pe cât ar fi meritat, după cum afirmam și în *recenzia* mea la volumul de proză scurtă „*Papagalul și revoluția*”, lansat în 2012.

Așadar, în literatură filosoful Valentin Popa s-a impus târziu dar impetuos, reținut de condiția sa de autor de „*literatură de sertar*”, iar noua sa carte, romanul „*Serata crăițelor*”, editura Istros a Muzeului Brăilei, 2013, 276 de pagini, ca și volumul de proză scurtă de care aminteam, s-ar putea numi *modele* de astfel de literatură, pe care le lansează pe piața demonetizată a unui astfel de concept de creație artistică, cu decența convingătoare a celui care a scris mai de mult, dar n-a putut să treacă de cenzura draconică severă, ca să convingă azi, pe coordonatele unei tehnici literare de ironie șarjată, ca expresie a unui impuls esențialmente parodic.

Ineditul prozei domnului Valentin Popa, deși *virusată* de sindromul „literaturii de sertar”, se fixează în romanul „*Serata crăițelor*”, ca de altfel și în „*Papagalul și revoluția*”, într-o lume foarte autentică, în ciuda bizareriilor de tot felul, dar pulsând de energii, multe negative, malefice sau stranii, dar explodând de vitalitate.

„*Serata crăițelor*” este structurat ca un roman, dar fiecare *capitol* parcă ar fi o altă poveste, stranie sau banală, brodată pe realități frustrate ori dominate de o patologie a singurătății, sau a neadaptării, ori a revoltei, - povești de viață uneori de o banalitate tristă, vulnerabilă, ca un *fapt divers*, devenit eveniment!

Romanul „*Serata crăițelor*” se citește greu! Presupune răbdare și o necesară experiență a lecturii. Conflictul epic se dezvăluie după multe, multe pagini și nici măcar nu dă semne că ar vrea să fie explicit, ca-ntr-un concert de Brahms, când expozeul pare dizarmonic sau părând că instrumentiștii au încurcat partiturile!

Prozatorul Valentin Popa stăpânește însă autoritar tehnica *romanului* ca specie a genului epic cult, specie narativă privilegiată, iar autorul romanului are toate datele artistului cu drepturi depline în materie de creație de succes. Scriitorul brăilean experimentează formele narrative pe propria răspundere și-și asumă riscul... omului lucid, blazat, dacă vreți!?, care mizează pe... „*fie ce-o fi!*?”, sigur că are în mână o... „*carte*” bună, o quintă royală, și nu o cacealma din zona pokerului din salonul filmelor western!

Citiți-l cu răbdare, cu o elegantă așteptare și veți avea revelația unui scriitor de o relevantă și

(continuare în pag. 5)

originală scriitură epică, romanescă. Până la urmă, important este că scrie, că s-a luat în serios într-o întreprindere intelectuală, în care... evaziunea fiscală a succesului gândit cinstit este acoperită de eleganța altruistă a scriitorului care-și oferă cărțile și nu le comercializează pe taraba inerției lecturii și a lipsei de apetit pentru citit al contemporanilor.

Domnul Valentin Popa scrie *proză* de impact emoțional, de emoție în refulare protestatară, potolită treptat, cam cum se liniștesc apele vijelioase de la munte, când ajung în largul câmpiei. Se calmează, cu stiloul în mână, anulând efectele adrenalinei negative, prin... „*recurs*” moral la o justiție recuperatorie, care are legile sale, după un *cod* etic, altul decât cel al normelor iertării divine. Un prim pas pentru trecerea de la *proză* scurtă la *roman*, specie literară pivot a genului epic cult, prozatorul... atacă într-o manieră convingătoare cu *descrierea*, ca mod de expunere, și se răsfășă, în forme baroce, încărcate, cu largi volute peisagistice ori cu chipuri umane în aquaforte, într-o degingoladă aleatorie, între calmul, clasicul portret al unor Nicolae Grigorescu sau Theodor Aman și delirul surprinzător al unor Chagall sau Dali.

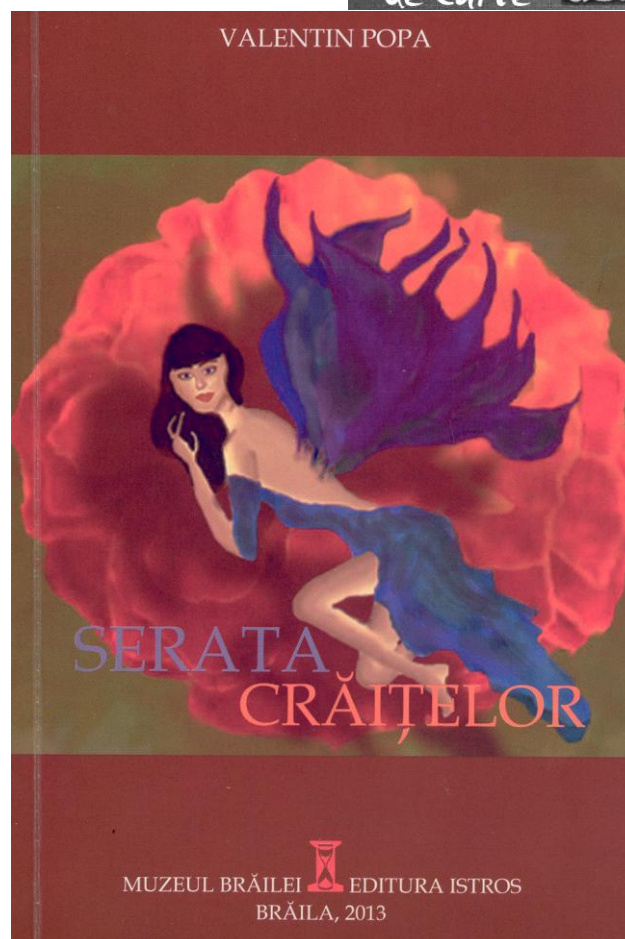
A modificat puțin și registrul narativ, printr-o tehnică literară mai liberă, ca să nu zic... mai „libertină”, pe măsura tendințelor prozei „îndrăznețe” de azi, de parcă s-ar sfii că a fost prea sobru în „Papagalul și revoluția”. Sub aspect tematic, menține o tentație a fantasticului, preluat din proza scurtă a celui alt volum al său, dar la dimensiunea dramatică a romanului.

Romancierul Valentin Popa rămâne tributari tehnicilor narative din schițele și nuvelele sale, deoarece în „Serata crăitelor” păstrează, amplificând-o chiar, tehnica literară a inserării, introducerii unor secvențe epice și a altor personaje, cu poveștile lor cu tot, în linia melodică primară a romanului, *povești* culese cu „italice” sau „aldine” tipografice.

Descrierea clanului Ciuculeanu, de la aspectul insalubru al locuinței, cu mizeria totală, lipsa unei minime igiene, defectele anatomice (mă refer la personajul *Tocilarul*, ascuțitorul de cuțite, modelul real de pe străzile Brăilei, văzut prin zona pieței), și multe, multe detalii dezvăluie calitățile de fin observator ale scriitorului Valentin Popa; un tapaj stilistic pe fondul unui tip de ireal, de fantastic, cu lentoarea unui proces patologic.

Scriitorul Valentin Popa nu se poate desprinde de condiția sa de filosof și, în consecință, scrie nu ca un prozator, care transformă faptul de viață, de realitatea frustră în subiect de literatură, împănă cu ingredientele imaginației, ci gândește înainte de a scrie cu instrumentele raționamentului abstract, pe care-l deturneză spre paradoxul gândirii filosofice.

Orice întâmplare, chiar una foarte oarecare, capătă dimensiuni fantastice, dramatice, paradoxale, dintr-o altă lume, una a contrariilor sau a faptului insolit. Toate aceste particularități stilistice, de creator de literatură, cam în afara oricăror tipare, a oricăror „modele”, în timpul lecturii le-am perceput, ușor derutat, între... *răsfășă* de scriitor experimentat și *manierism* ostentativ, tocmai pentru a convinge de

contrar, tot ca un paradox filosofic.

Lată și o frazare tipică, model de susținere a celor spuse mai sus: „Raționamentul meu structural îmi interzice să dau crezare unor ipoteze excentrice, ce nu puteau subzista decât ca simple elemente de mitologie menite să-mi fecundeze imaginația” (pag. 74), adică cu sintaxa și topica unui curs de specialitate în fața studenților săi. Scena cu puradeii din clanul Ciuculenilor, toată tevatura iscată de aceștia, toată povestea, cu amănunte, pedant de insistente uneori, pregătește *click*-ul (specific stilului domnului Valentin Popa), care anulează orice stare de normalitate, direcționând-o spre un paradox, între incredibil și fabulos.

Secvențele în care puradeii mănâncă frunzele toxice de ficus sau beția incorpore cu țuică (copii, bărbați, femei mature și povestitorul) marchează o *proză* la granița dintre epic și teatrul absurd din „Cântăreața cheală” de Eugen Ionescu, mai ales în finalul apoteotic, în cel mai fantasmagoric sens, când este bătut-măr de clanul Ciuculenilor, bărbați, muieri, și balamuți...

Tot din zona fantasticului, a absurdului se află și soarta personajului Nichi Arieșanu, suspect de o boală mintală, care se pare că s-ar fi sinucis, incident consumat sub semnul nefirescului, al alienării și al psihozei.

Face ce face și, cu amănunte din evenimente social-politice, domnul Valentin Popa se întoarce tot în zona... „literaturii de *sertar*”, când plasează acțiunea prin anii 1949-

(continuare în pag. 6)

1950 ai „întovărășirilor” și ai „colectivizării” forțate după modelul *colhozurilor* sovietice sau ai perioadei de... „curățenie ideologică” din universități, cu *exmatriculările* samavolnice ale unor studenți, pe fondul desființării facultăților „*burghezo-moșierești*”.

Maniera stilistică a prozatorului pe această temă pare una de nonatitudine, ironică mai mult, ușor persiflantă, de parcă n-ar vrea să pară c-ar fi fost implicat... Deși impresia mea este că a gustat din... deliciale perverse ale împotrivirii și a ales să scrie, așteptând momentul, șansa publicării, cu răbdarea habotnică a eremiților, a pustnicilor...

Ca și în volumul de proză scurtă, și în romanul „*Serata crăițelor*”, mai toate întâmplările au în centrul narațiunii povești de dragoste, serioase, calme și... casnice – unele; ușor în afara „*eticii și etichității*” moralei, cum suna sloganul comunist agramat al momentului – altele, pe care șarjează prozatorul, cu lăudăroșeniile „fustangului” Găvenea pe la Brașov, în Poiana Brașov, cu ocazia întrunirilor organizației comuniste de tineret.

Ca o marcă stilistică definitorie, în toate poveștile, întâmplările, povestirile din roman, există și alte povești sau întâmplări paralele, încrucișate, complementare sau de sine stătătoare, ca un *canon* epic, atipic așa spune, dar păstrând această particularitate. „Năravul” acesta literar este dominant, caracteristic, specific, definitoriu, asemănător ca tehnică cu o lucrare muzicală în care, la tema principală, se adaugă mereu alte pasaje sonore cu modulații abia intuite sau violent amplificate, ca la Maurice Ravel sau Aram Hacıaturian.

Așa mai aminti o altă componentă stilistică, *umorul*, pe care domnul Valentin Popa îl îmbracă într-o veselie lucidă, între ironie și patetism, între comic și dramatic, ca în secvența procesiunii funerare ateiste, în spiritul moralei și educației comuniste, un ceremonial *parodic*, fără lumânări, fără cruci, pentru că la moartea ziaristului Virgil Caraulă participau notabilitățile *de la Partid*. Click-ul satiric, umoristic este marcat de bancul spumos cu *popa* din dialogul celor care participă la priveghi: „Pe la voi, mortul se îngroapă cu popă sau fără popă?”, iar răspunsul este pe măsură: „Pe la noi, popa rămâne afară!”

O tentă umoristică dă vajnicul prozator al descrierilor picante, erotică de ultimă generație, ca-n filmele TV de după ora 23, cu „interzis copiilor sub 12 ani”, de parcă cei de peste 13-15 ani și-ar fi făcut stagiul după tematica orelor de educație sexuală din *programa școlară!*?

Romanul „*Serata crăițelor*” poate fi considerat și... *roman polițist*, cu secvențe semnificative; dar nu în maniera literaturii epice consacrate, străină sau chiar românească, și nici în stilul filmelor polițiste sau de acțiune cu Silvester Stallone, Steven Seagal, Arnold Schwarzenegger.

Domnul Valentin Popa *face legea (!)* literaturii de acțiune, pe care o ascunde... „într-un sertar” deschis spre modern cu orice chip, cu nota originală a unui *scenariu* al său, fără să se lase intimidat de performanțele măștrilor genului și, de aici, zâmbetul cuceritor al învingătorului!

Maria IEVA

Printre crăpăturile timpului

Dincolo de freamătul cuvântului, în inima pădurii de stejar, printre crăpăturile timpului, am încercat să-mi găsesc rădăcinile...

Era o dimineață obișnuită de martie și soarele stătea gata să se înalțe pe cer. Vedeam cum aburi de tăcere se ridicau peste vârful colinelor, ca și cum ar fi urmat un drum binecunoscut. Nu aveau aripi și totuși zburau. Venisem aici să înțeleg structura adâncului și dintr-o dată m-am simțit cuprinsă de bucuria zborului; era ca și când aș fi învățat levitația. M-am lăsat în genunchi, lângă tulpina unui stejar bătrân, de teamă să nu urmez calea aburilor. Mușchiul verde îi acoperea rădăcinile groase de la suprafață și o parte din tulpină. Mi-am așezat palmele peste nodurile de pe scoarța lui și cu mâinile tremurânde l-am mângâiat. Îl simțeam cum mă privește și cum mă primește lângă el. Am deschis larg brațele și l-am îmbrățișat până când mugurii au început să îmi țâșnească prin piele. Era primăvară, o primăvară timpurie în care viorelele priveau cu sfială spre cer.

Până să ajung aici, am zăbovit tare mult, mă învățase mama să nu caut mugurul primăverii în inima pădurilor bântuite, dar nu știu de ce, mai mereu, trebuie să am propria experiență ca să pot înțelege. Am fost un copil neînțelegător și neastâmpărat și, poate, din această cauză, încă, îmi caut rădăcinile printre crăpăturile timpului, fără teama că într-o zi asfaltul se va topi și mă va înghiți.

Nu mai visez OZN-uri, acum visez o pălărie cu borduri mari sub care să pot îmbrățișa cerul; visez o dimineață, ca aceasta, în care primăvara înmugurește în fiecare colț al sufletului meu; o zi în care fiecare om va putea să simtă bucuria, bucuria înaltului și bucuria adâncului... și îngerii la început au fost oameni, și stejarul mai întâi a fost ghindă...

Nu vreau să învăț conjugarea verbului " a iubi", sunt un copil neascultător, este suficient să-i cunosc o singură formă: iubesc și lumea capătă o altă dimensiune; ploile sunt o binecuvântare și arșița o necesitate... Aburii țâșnesc din inima cuvintelor nescrise, adâncul se înfioră și înaltul mă cheamă, tăcerea vine de pretutindeni și gândurile de nicăieri, lacătele nu mai au chei și ușile nu mai au lacăte, dar printre crăpăturile timpului, din înaltul cerului, mi-am văzut rădăcinile... o lumină argintie care cobora prin seva stejarului până în ghinda din care a încolțit, un fulger care a despicaț marea în două și o tăcere pentru care regii au devenit cerșetori.

Am lăsat furnicile să se retragă în adânciturile din scoarța stejarului, mi-am așezat încă o dată palma pe mușchiul verde, ca semn de bun rămas și am mai rătăcit câteva vieți printre copacii înmuguriți, dar dincolo de nașterea oricărui gând, un lujer de stejar creștea pentru a-mi fi cruce.

Cezarina ADAMESCU

O VIAȚĂ ÎNTRE NUMĂR ȘI CUVÂNT. SONETELE CĂUTĂRII IDEALE

AUREL M. BURICEA, 101 sonete. Opera Omnia,
Editura SemnE, București, 2013

Faptul că a scris până în prezent circa zece volume de sonete, încărcate cu lumină divină - cum singur afirmă, reflectă nevoia acerbă de frumos și de ordine interioară a acestui autor. Nici nu e de mirare, Aurel M. Buricea fiind profesor de matematică, unde rigurozitatea și ordinea sunt obligatorii, fapt atestat de întreaga activitate și de prodigioasele rezultate obținute. Și cu acest volum, poetul-matematician a încercat un zbor liric pe spinarea secundeii.

Încă din primul vers al primului sonet, autorul se declară „rob al luminii”, trudit de neobosit, căutându-L în pustiu pe Acela, ale cărui răni sângerează în rănilor poetului și care nu poate fi găsit decât în „cuvintele nespuse” (Poarta de Cer). Poate fi socotit Aurel M. Buricea un poet mistic? Da.

Poezia lui mustește de spirit într-atât, încât pare că vorbește limbajul angelic.

Permanentele căutări, neliniști metafizice, scânteii de cuget, nu sunt altceva decât roadele lui Dumnezeu, semințele puse în om care încolțesc, cresc, înfloresc, reluând ciclul natural al firii.

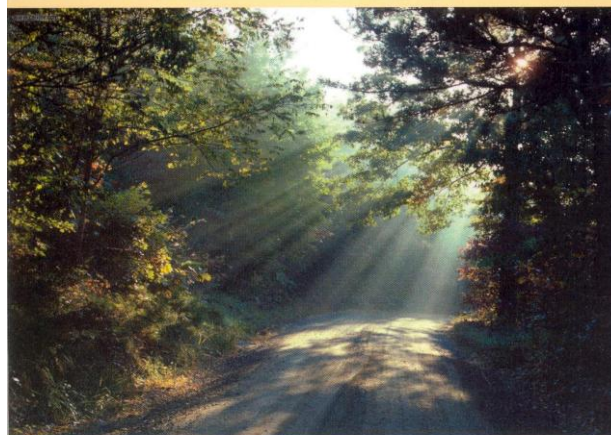
Aurel M. Buricea îl percepe pe Dumnezeu simbiotic, ca fiind parte din sine, necuprins și nepătruns, dar prezent în fiecare fibră. Poate de acolo izbucnesc, precum scânteile lavei și se revarsă fluid, toate cuvintele, toate tăcerile, toate lacrimile și emoțiile creatoare. În singurătatea care îi este totdeauna aliat și complice, poetul a ajuns la asemenea grad de implicare afectivă, încât spune: „Aud cum plânge Dumnezeu”. Cine se mai poate lăuda că a auzit, călătorind „prin viscolul de lumină”, suspinele Înaltului și „cum ninge Dumnezeu prin mine”?

Și asta pentru că, „intră cerul în rezonanță cu inima mea / în poemele mele iubirea-i solistă” (Epilog). Și într-adevăr iubirea, îndeosebi cea sufletească este așezată pe prima treaptă a simțămintelor. Referințe livrești la Esenin, la săniile și caii din cunoscuta poezie rusească, vin să completeze tabloul vremurilor trecute, acele vremi de vis și petreceri chemate din amintiri, suavele nostalgii, acum, când „visele s-au retras” și „Iubirea nu mă mai cunoaște” iar „timpul mă cosumă, iarba mă paște” (O, voi sănii, sănii). Fiind un gen mai puțin practicat de către autori, dată fiind rigoarea și formele fixe, sonetul se bucură încă de adepți pentru frumusețea lui, pentru eufonie și pentru ritmul perfect, dar

AUREL M. BURICEA

101 SONETE

OPERA OMNIA

EDITURA
SemnE

și fiindcă îi aduc mai aproape de noi pe Mihai Codreanu, Radu Cârnelci, Adrian Munteanu, Emilian Marcu, Theodor Răpan, sau pe renașcentistul Michelangelo Buonarroti, până la regele sonetului Shakespeare și pe mulți corifei care și-au încercat condeiul în aceste sublime alcătuirii, a căror muzicalitate și mesaj cuceresc de veacuri. Dar și, pe orădeanul Florian Chelu Madeva, creatorul Sonetului muzical, atât de apreciat pentru acest gen. Alături de imnuri și ode, sonetul a depășit barierele temporale și spațiale, fiind o emblemă a virtuozității poetilor clasici.

Ca schemă de construcție, Aurel M. Buricea folosește 4-4-3-3 cu rimă împerecheată sau îmbrățișată, cu imagini proaspete, suave, delicate, cu alonjă subtilă în cotidian. O anumită amprentă a științelor exacte pe care le stăpânește de-o viață, se vede totuși, în categorii fizice, matematice ori filozofice precum: „un cerc cu centru-n infinit”, „algebra cerului”; „unde infraroșii”; „unghiuri de păsări călătoare”; „frecvența din alt univers”, „o lungime de undă”; „magnetice unde”; „zenit de gând”; „masa și timpul”; „aud vara Logosul cum plânge-n zenit”; „intră cerul în rezonanță”; „bolțile acestui univers captează/ sfera magnetică de lumină trează”; „gândirea noastră astrală”; „spiritul îndrăgostit de infinit”; „vârstă biologică”; „vârstă minelară”; „vremuri rotite-ntr-un cerc”; „piramidă grea de înțeleșuri”; „stelele-n derivă clatină amurguri” ș.a.

Dar poetul aude și cum „plâng poeme mistice în arbori” (Zâmbetul mamei în arbori). Un om care poartă în sine trupul luminii! Cum să nu vibrezi cu un asemenea trup? Un suflet însetat de lumină, o viață ca un vis de zăpadă, o lume de spirit,

(continuare în pag. 8)

atingeri de gând, avuții de cuvinte stropite cu Duh. Sonetele de dragoste ale acestui autor sunt precum florile de măr prinse în pletele fecioarelor primăverii, peste care se cerne zăpada mieilor. Cele pentru părinți sunt smulse din rugăciunile îngerilor. Ele ne poartă „într-o lume de azur” unde „înflorește misterul” și „nuntirea de-nceput prinde contur” (Intrarea în Paradis). Aurel M. Buricea este un poet solar, luminos, vizitat de primăvară, care afirmă: „dau piatra nopții la o parte” (Ardere de tot); „coroane de vis clatină cerul/ stau gândit într-o lume de azur / privesc cum înflorește misterul / nuntirea de-nceput prinde contur// cu privirea mamei din livadă./ trec sorii din arbori în gândul meu / vine primăvara să mă vadă/ lumina vibrează în Dumnezeu” (Intrarea în Paradis). Ori: „Sunt ecoul unui răsărit de soare” (Rezonanțe). Nevoia de puritate îl face să afirme: „sunt curat ca un fir de ninsoare / toarce în mine clipa de uimire / urc din negândit în altă zare // îmbrăcat în cămașa de mire” (Intrarea în Paradis). Poetul pretinde că știe să descifreze „algebra Cerului” și în virtutea acestei științe proprii el se străduiește „să-nvârt nevăzutul din nesfârșire” promițându-i iubitei „vom trăi în cuvinte pline de duh”. Lumina –categorie fizică și spirituală totodată, omniprezentă, chiar și în noaptea cea mai adâncă, strălucește în orice lucru, și „oricât aş dori nu pot s-o opresc / e-n izvoare un paradis astral” (Taina faptei). Altădată, poetul spune: „un val puternic de lumină / izbește sonetul din carte” (Ardere de tot). Și nu poate să nu se întrebe: „cuprins de spaima toamnei tot întreb / până unde Doamne rodesc în verb” (Taina faptei). Aceste splendori lirice, aceste bijuterii șlefuite îndelung ca să reflecte lumina din ele, sunt explicabile doar pentru că, spune poetul: „sufletu-mi arde în dor de zenit” (Taina faptei). O „Ardere de tot” precum jertfele-n Templu. Nu numai trupul, nu numai cuvântul, ci și gândul pot alcătui un rug, pe care suie Cuvântul, dar și întregă ființa devine un rug de sfințire: „cu sufletu-mi arzând de văzduh / cum eram tot un rug de sfințire / auzeam cum trece Sfântul Duh” (Ardere de tot). Și cum să nu atingă sublimul sonetul său, când poetul strigă: „Doamne, Te-aud cum respiri în Cuvânt” (Trist copist). E de la sine înțeles, pentru că: „legiuni de îngeri m-au făcut poet” și poetul este „veșnic viu prin lumina ninsă de stea” (Arhitect de vise). Spiritul are nevoie de spațialitate pentru zborul său liber. Aurel M. Buricea s-a decis să hălăduie liber cu un vehicul inedit: prin intermediul cuvintelor de duh, pe spinarea mileniilor.

Pentru acest salt în infinime și-a pregătit minuțios elitele, le-a potrivit la rădăcina umerilor și a așteptat un semnal discret ca să-și ia startul. Cât de liber te poți simți în nemărginire! Singur cu depărtarea! Până să te întorci la izvoarele dorului, poți pluti așa, cale de o viață. Și cum să nu strigi cu gura plină de azur: „de Tine Doamne gura mea-nsetată / cum circuitul apei în natură sunt / trec din ierburi în clipa revelată // de-aș avea puterea să fiu Duh Sfânt / cerul privește în mine cu uimire / fără timp și spațiu stau în gândire”(Ipostaze). Limbajul mistic, trimiterile la parabolele evanghelice, la Geneză, la Decalog, dobândesc conotații noi, trecute prin filtrul simțirilor personale. E un dialog continuu cu Dumnezeu, așa cum prorocii vorbeau cu Yahve, mijlocind pentru poporul ales. Măreția smereniei este aceea a lui Iov răbdătorul și mult încercatul care nu s-a lepădat de Dumnezeu, în ciuda nenorocirilor și a pierderilor suferite precum și a durerilor care-i săpau

carnea până la os.

Titluri cu înțeles mistic sau teologic: „Aud cum plânge Dumnezeu”; „Osana”; „Poarta de Cer”; „Intrarea în Paradis”; „Ardere de tot”; Hrană pentru zei” – sunt foarte edificatoare și prin conținut și semnifică uriașa dimensiune spirituală a creației acestui poet, caz rar întâlnit în literatură, marea majoritate mărginindu-se la poezie de natură, de dragoste, socială sau filozofică, ori erotică, de o frivolitate care dezgustă. Este interesant cum, întregul volum (și nu numai acesta de față) este impregnăt de spirit și ar fi cu adevărat dificil să desparți sacrul de profan, ele coexistând în chip armonios în toate poemele, prin imagini de o frumusețe și prospețime neasemuite. Prin aceasta, autorul și-a câștigat locul binemeritat, în galeria marilor poeți mistici.

Preocupat de teme majore filozofice: nașterea, viața, moartea și de categorii filozofice: timp, spațiu, materie, spirit, Aurel M. Buricea nu neglijează trăirile omenești care fac parte din existență. Ajuns la un prag existențial hotărâtor, el și-a adunat forțele creatoare, concentrându-le în jurul propriei persoane în raport cu Divinitatea. Un raport deloc comod, deloc lejer. Pus în fața marilor probleme, a marilor încercări, poetul încearcă să dea răspunsuri la întrebările rămase atâta vreme fără răspuns. E timpul mării confruntări și trebuie să-și pregătească atent cămașa de mire, pentru a fi primit la ospățul euharistic. „Când trecătorul meu trup se va sfârși / la cumpăna grea dintre noapte și zi / asemenea luminii sorbită de stea // în gura mea Cuvântul va fi pământ / pomii vor plânge cu frunze amare / în ochii mei râde marea cea mare / zăpada va-mbrăca gândul meu frânt // păsările se vor întoarce-n ouă / apele se vor retrage-n izvoare / secunda se va despica în două // voi fi în tine un apus de soare / miluiește-mă lisuse de cel viclean / lasă-mi inima zidită în Bărăgan” (Osana) – sonet de o frumusețe desăvârșită. Ori acest sonet cu totul special: „cresc în păduri de tei catapetesme / se-aude-n frunze luceafărul plângând / eu văd în brad verde crucea mea crescând / moartea lumii vine pe lungi miresme // la ceas de taină și munții se-nclină / natura-i toată un nesfârșit altar / în ruga mea cerul se face nectar / și gândul se jupoaie de lumină // cioplește în arbori un sculptor bătrân / bate în trunchiuri cu piatră de izvor / în fiecare cerc mă strâng și cobor // de marginea timpului vreau să m-atâr / mi-au sângerat mâinile de nevăzut / pipăi veșnicia cu cincii ochi de lut” (Bocete de caloiian). Luminoase, („în gânduri aud lumina cum bate”), impregnate de Duh, versurile sonetelor din volumul de față au rol taumaturgic și, pe bună dreptate, autorul spune: „lumină veți bea din fiecare vers”. Cu adevărat, cel însetat va găsi lumină de băut și apă vie de vindecat și de potolit setea, ca apa dată de sus samaritencei la fântâna lui Iacob. Iată și un anumit vocabular prin care poetul nu se dezice de profesiunea lui: oră astrală, axa luminii, loc geometric, stea necreată, punctul Omega, legile fizicii, timp nemuritor, presiunea materiei, gânduri

(continuare în pag. 9)

fără gravitație, șir de numere pare, numere quantice, infinit răsturnat, numere sacre, atomi, timp curbat, dincolo de spațiu, număr impar, protoni, iluzie optică ș.a. Geo Dumitrescu spunea: „din orice lucru se poate face poezie”. Cu atât mai mult din elemente cosmice. Ce poet a mai spus vreodată: „Suntem cu universul de-o ființă / legați de Unul prin sfânta credință / același cosmos în trupul meu de lut” (Ora astrală). E ca și cum ai spune că ești contemporan cu Dumnezeu, ceea ce și suntem, îndeobște, dar nimeni nu are curajul acestor afirmații.

Aurel M. Buricea s-a lepădat demult de toate pieile nefolositoare, de toate ființele și lucrurile care nu-i făceau trebuință și a ajuns la esența lucrurilor, la acel miez de răruchi în interiorul căruia, sămburele existențial e gata să încolțească, la fel cum bobul de grâu, dacă nu e îngropat în țărână, nu va aduce roadă.

Roadele acestui autor se numără, nu în cifre abstracte, ci în întoarceri. E vremea. Crucea a tresărit în mugurele copacului primordial, al pomului cunoștinței binelui și răului din mijlocul grădinii. Să fim gata. Să fim pregătiți pentru a purcede din nou, suflet lângă suflet, prin iarna vieții, în căutarea primăverii veșnice.

Și iată și Crezul poetic formulat în câteva versuri: „mi-am trăit viața într-o sfântă carte / dacă slova orbește-n ninsoare / rămân troienit cu litere amare / și-n ruga mea Unul intră în parte // o sete de cer vine să mă soarbă / când Sfântul Duh în suflet îmi pătrunde / atunci timpul se dezbracă de umbre / și rătăcesc ca-ntr-o câmpie oarbă // stă veșnicia cuibărită în cuvânt / ca zborul în oul de ciocârlie / sunt a timpului coajă de tărie // ninge în lume cu versete de pământ / aud literele cum gravitează / între coperte voi sta mereu de pază” (Cartea de vise). Un poet care consideră că „viața mea, sonetul scris de Christos” – este conștient de responsabilitatea cu care a fost investit la venirea pe lume: „mi-ai dat Doamne grea povară pe umeri / să scriu istoria unui sentiment / stau în vers ca un soldat în regiment / toate păcatele vieții le numeri” (Trist copist).

Nu e de mirare, așadar, că poetul se simte sfârșit de oboseala de a trăi, și mai cu seamă, de aceea de a se reîntoarce în amintirile natale unde nimic nu mai e cum a fost: „pe alei crește iarba și poarta nu-i / cei patru pereți s-au prăbușit mai ieri / de când am plecat în legendă haihui // întregul se-ntunecă și-mi vine greu / să mai port pe umeri atâtea poveri / aripi frânte se zbat în sufletul meu” (Motiv de legendă).

Aurel M. Buricea e de părere că „veșnicia stă cuibărită-n cuvânt”. Conștient de dualitatea care există în fiecare: „mi-am fost acestui trup și fiară și fiu / diavolul dansează în ochiul meu stâng / Dumnezeu în dreptul mă face să plâng” (Eu sunt altul) – poetul se simte străin de timpul și spațiul în care i-a fost dat să trăiască: „eram timp dintr-un timp dintr-un timp din alt univers” (Starea de neant).

O undă de tristețe și melancolie stăruie-n aceste versuri dintr-un spațiu târziu: „bolta cerească se clatină de dor / ninge uimirea în numere sacre / cu mireasma tăcerii am să mă-nsor” (Numere sacre). Sau: „cine să stingă rugul în care ard / focul nestins al tainei mă cuprinde / cineva din cer zilele-mi aprinde // focul toamnei arde și ultimul gard / în axa lumii totul se destramă / se face pământ trupul meu de vamă” (Starea mea de lut). Prin vers, Aurel M. Buricea ne aduce sub priviri „Epifania

unui mister”: „metafora unui arbore eram / prin rădăcini urcă seva divină / că-s desfrunzit de timp n-am nici o vină / veniți să culegeți stele de pe ram // câtă lumină emană acest vers / pot ilumina o noapte de toamnă / când ultimele frunze mă înseamnă / cu tot nevăzutul din alt univers // aflat într-un cod ceresc sufletul meu / odihnă va găsi în număr impar / aud cum respiră-n trunchi ultimul zeu // peste pleoape se zbat păsări de noapte / unda de sfârșit de vis soarbe nectar / și vama umbrei sunt prin roade coapte”.

O idee care persistă în acest volum este cea a unui alt univers în care poetul va locui: „între limite oarbe stă gândul meu / aici noapte grea dincolo zori de vis / vremea ce va să vină din Paradis / azi plângem mine și râde-n Dumnezeu // eul meu pictează livada din rod / și carnea mea se desfrunzește de lut / peste stinse ape mi-e sufletul pod // de la vis la real nu-i decât un pas / în flacăra toamnei de-a pururi pierdut / Duhul Sfânt a făcut în mine popas” (Umbra din rod).

De subliniat și tonul elegiac din unele sonete. Angoasa morții îi provoacă fiori, cum e și firesc: „de noaptea fără de sfârșit mi-e teamă / trist și orb prin cosmos voi fi călător / prin alte lumi am să trec după ce mor / stele apuse sufletu-mi cheamă” (Suflete pereche).

Dimensiunea spirituală e cel mai bine reprezentată în economia cărții și reflectă Crezul artistic al poetului: „credința mi-e hrană și dreaptă pază / când sufletul urcă pe o stea plâpândă” (Somnul din somn). Poetul are o încredere nestrămutată că: „viața mea dincolo va fi lumină / și m-oi lepăda din acest univers / cum cad frunzele toamnei în grădină” (Somnul din somn).

Este cu adevărat uimitor, cu câtă dezinvoltură autorul mărturisește: „gândul meu se hrănește cu Dumnezeu / cum planta cu lumină și căldură”, iar mai departe, vine și motivația acestei afirmații, destul de îndrăznețe: „de-o viață întregă tot caut izvoare / să-mi potolească setea de vecie / și m-am zidit de viu în poezie / ca sudul în lebdă călătoare // în inima mea aud litere sfinte / mari catedrale se topesc în sânge / de-aud din cer pe mama cum plânge / și vine somnul nopții să m-alintă / „leapădă fiule umbra ta de lut / va fi în Logos nuntire de-nceput” (Hrană pentru zei). Un univers oniric alcătuit din cuvinte, în a cărui oglindă se reflectă chiar chipul poetului cu toate fantezmele și visele lui: „vorbele mele vor naște alte lumi / în sonete răsar rădăcini de stea / cum crește zborul în pui de lăstuni” (Iluzie optică). Pentru poet, visul devine vizibil și se împlinește doar prin Cuvânt. Printre enunțuri de legi, norme și teoreme („nimic nu se pierde, totul se schimbă”) – poetul învață limbajul sfinților „ca să fiu dincolo mireasmă de tei / să-nvăț viața veșnică în cifra trei” (Triunghi sacru).

Autorul enunță principii și axiome sacre, cu aceeași lejeritate cu care scrie poemele: „eternitatea se hrănește cu timp / gândul meu e de natură divină / nu vine din stele lumina lină / visele mele sunt visate-n Olimp // nimic nu-mi aparține din univers / ca un copil în burta mamei sale / stau în sacru sub legi universale / jefuit prin vreme de-un destin pervers // întregul s-a întrupat în gândul meu / între simțire și gândire e vid / cu orice zi mă nasc și mor în alt zeu //

(continuare în pag. 10)

e-o minune c-am trăit acest haos / dogmele ființei prin mine se-nchid / sufletu-mi cade în starea de repaos” (Axiome sacre). Având pe deplin conștiința propriei valori, fără să facă rabat de la calitate, poetul a făcut mereu exerciții de virtuozitate, până la marea performanță de a scrie, așa cum respiră, scrisul devenindu-i imperios necesar, ca formă existențială perfectă. „101 sonete” – 101 de zboruri lirice pe spinarea mileniilor. Sonetele căutării ideale 1414 versuri, de două ori 14 în același număr, de 4 ori câte 7 – număr mistic, număr biblic, dacă ar fi să ne luăm după numerologie. O alegere și o simbioză între număr și cuvânt.

„Cu „sufletul bolnav de infinit” Aurel M. Buricea se prezintă în fața lui Dumnezeu cu brațele pline de cuvinte sublime. Este printre pușinii autori neatinși de vulg, de frivol, de limbaj licențios, ambiguu, echivoc. Exprimările, sintagmele, imaginile sunt limpezi, în sintonie cu ideile și conceptele pe care vrea să le transmită. Stilul este format, iscusința cu care mânuiește cuvintele nu mai poate fi pusă în discuție. Apelarea frecventă la termeni, postulate și concepte științifice este o notă de specificitate: „clipa eternă vine din absolut / între cauză și efect văd un alt drum / grădina de vise se naște din scrum / adevărul din roade se-ntoarce-n lut” (Postulate).

Autorul se folosește și de numeroase jocuri de cuvinte, dar acestea sunt mai mult pentru frumusețea rimei și din spirit ludic: „ce să fiu oare gândul rău mă doare / harul din culoare lacrimi de soare / sunt în nefire loc de răstignire // cine să-mi poarte numele în moarte / din univers parte trăiesc în carte / și-am să fiu mire peste adormire” (Mioritică).

Contopirea în Dumnezeu este evidentă: „sufletu-mi se hrănește cu Dumnezeu / cum soarbe natura lumina zilei” (Ritmuri cosmice); „trăiesc în mine pe Dumnezeu cel viu / întregul univers crește-n idee” (Postulate); „izvor de vecie să fiu mereu / de-a pururi trăitor în Dumnezeu” (Născut în virtual); „ce bucurie poate fi mai mare / decât să trăiești pe veci în Dumnezeu” (Nunta din rod); „gândul soarbe lumina din Dumnezeu” (Exod); „ca un ou mă-nchid în a Ta credință” (Sfânta zidire); „gândul meu se hrănește cu Dumnezeu/ cum planta cu lumină și căldură” (Hrană pentru zei); „Ard până la suflet în sonete” (Timp și Lege); „Oricât aş vrea să cobor din gândire / să nu mai simt a trupului povară / atât de singur în dumnezeire” (Contraste); „Doamne, Te-aud cum respiri în Cuvânt” (Trist copist); „Duhul Sfânt a făcut în mine popas” (Umbra din rod); „inima-i har din harul lui Iisus” (Confesiune); „atât de singur orbit în Dumnezeu” (Regrete); „Și vom fi în cer noi doi Doamne / stăpâni peste manuscrise și toamne” (Arhitect de vise); „în Tine Doamne ca-ntr-o sferă închis / tot ce gândesc se face amintire” (Ardere de tot); „durerea Ta Doamne pe mine mă doare” (Rezonanțe), așadar, o sumedenie de sintagme și versuri sublime. Aderare, pătrundere, locuire, contopire, rezonanță, substituție, (în)locuire – toate acestea le înfăptuiește Dumnezeu în om și omul în Dumnezeu, într-o comuniune de spirit, așa cum spune poetul: „palma Ta Doamne amprentele și-a lăsat / pe sufletul meu însetat de lumină” (Viața mea, vis de zăpadă).

Și cu o asemenea hrană spirituală, cum să nu zămislești tu însuși lumină? Și, „dincolo de timp înzăpezit de zori / va ninge-n mine foc fără durere” (Ritmuri cosmice).

Motivele cosmice împletite cu cele spirituale și filozofice, sunt foarte frecvente în versuri de o rară frumusețe: „lumina zilei”; „corp de spirit”; „ritm cosmic”; „cadran solar”; „arbore cosmic”; „timpul și spațiul se pierd în absolut”; „stau stelele-n mine ca-ntr-un templu”; „întregul univers crește-n idee”; „clipa eternă vine din absolut”; „eternitatea hrănește viața mea”; „lumina consumă și ultima stea”; „umbra luminii” și altele.

Îmbogățit cu aceste experiențe mistice, spirituale, care uneori devin „axiome sacre”, versul devine „acel ceva plâpând, nemuritor și sacru” (Platon).

Poetul însuși se consideră „dascăl de suflete” care „în zori de iubire am cultivat candori” (Confesiune).

Și, vorba poetului „prin cuvinte flux magnetic se-avântă / hrană pentru spirit lumina lină” (Axiome sacre).

Mai mult, Aurel M. Buricea are o convingere: „taina lumii stă-n „axiome sacre”, dar în final poetul, străfulgerat de Duh, afirmă: „nici forța din atom n-o să-mi ajungă / să fiu calea adevărul și viața / atâta timp cât mă bea dimineața” (Axiome sacre). Și câtă vreme omul va ști să descifreze taina din versuri, va putea să iasă, ca un spirit liber, de sub timp și lege: „atât de aprins de sfânta lumină / că ard până la suflet în sonete / ca mireasma merelor din grădină // orice înger poate acum culege / taina din versuri fără să regrete / că n-am mai ținut cont de timp și lege” (Timp și Lege).

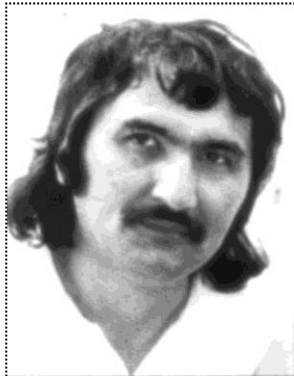
Toate acestea pentru că: „în acest univers fără sfârșit / în toată lucrarea doar Tu Doamne ești” (Sfânta zidire).

Om e lucrarea desăvârșită a lui Dumnezeu și în el vibrează suflarea divină: „te simt cum vibrezi în orice ființă / prin sfânta zidire ești desăvârșit” (Sfânta zidire).

Emiterea de postulate lirice în genul panseurilor îi este foarte la îndemână acestui poet, care prin ani de experiență spirituală a dobândit cunoașterea mistică. Ex. „sufletul are în Sfântul Duh temeii”; „puterea luminii din Cuvânt vine”; „starea de dincolo n-are măsură”; „taina divină ne-a zidit putere” ș.a. – versuri de neasemuită candoare, frumusețe și profunzime.

Iubirea – temeiul a toate și prima dintre cele trei virtuți creștine, îl face să rostească: „de-ar vrea cerul să mă mai nasc o dată / numai în iubire mi-aș face casa / vremea lumii mi-ar fi mai ordonată // și-n acord armonios mi-ar trece viața” (Axiome). Chiar dacă afirmă: „realul din mine-i adâncă rană” și „doar logica din spirit mi-a dat hrană” – poetul e conștient că „în orice clipă-i dumnezeirea” și moștenirea acestor sonete e cea mai de preț urmă lăsată celor ce vin, o moștenire cu atât mai prețioasă, cu cât e de natură spirituală și nu e supusă moliilor și ruginii. Ceea ce înseamnă de fapt, totul.

Daniel CORBU

Motorul din Tecuci al Magistrului Mihai Ursachi

Sentimentul inutilității / Deziluzii culturale și administrative / Impostura și violența socială a guvernanților / Morală și politică / O vizită la Căcăuții de Jos

Intenționez, în spiritul revistei cu aplomb junimisto-pășoptist la care cu onoare colaborăm, să punem titlul prezentului articol „Poetul Mihai Ursachi și sentimentul inutilității”. Dar e bine și așa, pentru că despre sentimentul inutilității, al luptei cu morile de vânt la români este vorba. Mai ales că poetul scrisese încă din 1971 un poem care a făcut epocă: „*Un om din Tecuci avea un motor / dar nu i-a folosit la nimic*”. E cuprins aici și destinul implacabil al românului apăsător de conjuncturi, care, după spusa eminesciană, „înapoi tot dă ca racul”.

S-au împlinit zece ani de când poetul Mihai Ursachi (pe care nu obosim a-l așeza între primii zece poeți români din toate timpurile), degustat de spectacolul acestei lumi, autoexilat în ultimul sezon de viață în sine, a trecut la cele veșnice. Prietenii și cunoscuții îi spuneau Magistrul. Și e bine să precizăm că această calitate de Magistr și-a căpătat-o Mihai Ursachi încă din tinerețe, prin ținuta morală impecabilă, prin discursul original despre filosofie și arte ornat pe un spirit boem de înaltă clasă, în perioada în care, atât de prestant s-a autointitulat „*Padișahul întregii Melancolii, / împărat al Singurătății de Sus și de Jos, / stăpânitor absolut al Regatului Dor / și Prinț Senior / al Tristeții*”.

Întors în țară la începutul anului 1990 (după un exil de 9 ani în America), Mihai Ursachi s-a plasat în mijlocul efervescenței politice postrevoluționare, a entuziasmelor sau deziluziilor culturale dar și administrative, dacă ținem seama că a fost, timp de doi ani, managerul Teatrului Național din Iași. Pe de altă parte, intrarea în Alianța Civică și în Asociația Foștilor Deținuți Politici a echivalat cu un angajament politic. Articole precum *Un cal mort, mort, mort* (1990), *Vin cizmarii* (1990), *Sacrificarea soldatului* (1997) sau discursurile publice, cu titluri ca *Cetățeni ai Iașilor, muncitori, studenți, milițieni, sprijinitori ai FSN-ului!* (1990), *Continuă umilirea victimelor terorii bolșevice* (1995) sunt adevărate diatribe împotriva imposturii și a violenței sociale a neocomuniștilor, atingând pe alocuri vehemența pamfletului, în linia unor N.D. Cocea și Tudor Arghezi. În unele din ele, o ironie împinsă la extrem și un limbaj pe măsură întreg în spectacol ademenitor, plin de forță. Așa este cel cu titlul *O vizită și un interviu*, pe care-l cităm în întregime: „*Pentru a schimba puțin (for a change) aerul Cârli-*

bei, am avut fericita idee de a mă duce în satul Căcăuții de Jos.

Așezată discret între două coline de formă fesieră și umbrită de un arboret amintind ca formă și culoare de perciunii defunctului rabin de Dorohoi (dr. Schissmann), pitoreasca localitate mă întâmpină cu un ușor miros de pucioasă. (Probabil din cauza vreunor izvoare de ape minerale sau nămoluri tămăduitoare, mi-am dat eu cu presupusul, dar și cu oarecare speranță).

Pentru a mă refrișa (to refresh myself) puțin după voiajul destul de anevoios, am hotărât să trag la bodega locală, al cărui nume îl voi trece sub tăcere, nu din pudibonderie, ci prin simplă pudoare literară. În cursul numeroaselor toasturi joviale cu care am fost întâmpinat și care au continuat tot restul zilei precum și în cea mai bună parte din noaptea următoare, am avut șansa de a-l cunoaște pe primarul comunei, dl. Pompiliu Chizdavăț, cu care am purtat o îndelungată convorbire, din care voi reda câteva fragmente mai esențiale.

-Domnule Chizdavăț, care e situația comunei dumneavoastră, Căcăuții de Jos, în actualele condiții de tranziție la democrație și la economia de piață?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Întrevedeți o schimbare în bine a atmosferei locale?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Care sunt perspectivele de dezvoltare, pe termen scurt, mijlociu și lung a frumoasei dvs. comune, Căcăuții de Jos?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Pentru a rezuma, ce părere aveți despre importanța culturii, scrise și vorbite, la care frumoasa dvs. comună, Căcăuții de Jos, și-a adus, de-a lungul secolelor, o atât de substanțială contribuție?

Dl. Chizdavăț: Căcat”.

Avem convingerea că, cine va parcurge articolele politice și discursurile, își va da seama că poetul Mihai Ursachi a pus în ele o pasiune și o credință întru rezolvarea problemelor sociale, culturale și morale din România perioadei de tranziție, asemănătoare lui Eminescu din perioada formării României moderne.

De multe ori, articolul îmbracă forma eseului politic, precum în *Morală și politică*, unde poetul, pornind de la ideea că sfera politică nu se interferează cu aceea a moralei, își pune demonstrația de la Machiavelli, ne trece prin preceptele lui Gensis-Khan, ajungând la „legile fundamentale ale Cuibului legionar”, la Hitler sau la deținătorii de ciolan politic din România primilor ani postrevoluționari. De la scrierea acestui articol au trecut 18 ani. De când poetul a plecat la poporul stelelor, șase. Ce s-a schimbat în România, când harababura, corupția, sărăcia (de care vreo 5 milioane de români au fugit în lume), subcultura, marginalizarea valorilor se petrec în același fel? Un vis urât pentru omul autentic, patriot, visător la formele cu fond, un vis și mai urât pentru cei care, precum poetul Mihai Ursachi, consideră realitatea drept o formă bolnăvicioasă a literaturii.

Cât despre legătura cu motorul din Tecuci, să nu se ajungă a se scrie: *românii aveau o țară frumoasă și bogată, dar nu le-a folosit la nimic.*

Denisa LEPĂDATU

“Mi-aș dori să public 1001 sonete”

-Interviu cu poetul Aurel M. Buricea-

Denisa Lepădatu: *Stimate domnule Aurel M. Buricea, lumea vă știe ca poet și mai ales ca un mare creator de sonete. Dumneavoastră ce credeți despre cum vă știe lumea?*

Aurel M. Buricea: În tinerețe cărțile noastre erau în multe biblioteci, direct de la edituri... Se făceau lansări de cărți și-n librării. Debuturile apăreau în urma unui concurs. Astăzi, cine dorește își poate publica un volum pe cont propriu. Nu mai există niciun fel de selecție. Această modalitate a îndepărtat cititorii. Mi-aș dori să-mi public 1001 sonete. Dacă viața mă ajută, îmi voi îndeplini visul. Am fost primul care a scris o istorie a literaturii brăilene... Prietenia Maestrului Fănuș Neagu mi-a adus lumina din viitor în cugetul meu însetat de viitor... Universul oricărui scriitor este zidit mai ales de cititori și să fii convins că alegi lumina în sufletul lor.

D.L.: *V-ați dorit dintotdeauna să fiți scriitor? Ce rol a jucat literatura în viața dumneavoastră? Ne-ați putea spune pe scurt cum a început cariera dumneavoastră de poet, dacă ea a început ca un simplu hobby sau ați ajuns aici cu foarte multă sudoare și efort?*

A.M.B.: Casa mea natală avea prăvălie și salon de nunți. Copilăria mi-a fost marcată de bucuria vieții desfășurată la nunți și petreceri... Starea de fericire are izvoare în nunți și petreceri. După ce cunoști literatura clasică, începi să te întrebii dacă poți îmbogăți cu versurile tale acest tezaur al spiritului. Mulți dintre elevii mei iubesc versurile mele. Le-am simțit bucuria și din privirile lor. Versurile mele au fost scrise noaptea... Atâtea nopți hrănite cu spirit divin...

D.L.: *Dacă cititorii ar dori să afle câte cărți ați scris și de ce natură sunt ele, ce le-ați putea împărtăși?*

A.M.B.: Am publicate versuri și cronici literare în cele mai importante reviste literare. Orice teoremă are ipoteză și concluzie. Această demonstrație presupune logică și mai ales gândire creatoare. Arta deschide-n sufletele noastre lumina de dincolo de realitate. Există o corespondență divină între sentimentul trăirii și sentimentul mărturisirii. Cine reușește să descopere starea de vis, trăiește peste cumpăna realității.

D.L.: *Ce înseamnă pentru dumneavoastră cărțile? În afară de manuale, mai contează ele mult astăzi?*

A.M.B.: Cine iubește literatura nu poate trăi fără cărți... Cititorii sunt cu câteva trepte mai aproape de vârful piramidei existențiale. Trăiesc viața în alte dimensiuni spirituale.

D.L.: *Cum ați descoperit că sunteți îndrăgostit de poezie?*

A.M.B.: Toate sentimentele pământești se desprind de lumea reală prin poezie. E calea spre izvoare divine. Setea de cunoaștere poate fi potolită și prin poezie...

Poetul Aurel M. Buricea

D.L.: *Sunteți totodată și matematician și știu că toată viața ați profesat această meserie de la catedră. Care au fost cele mai importante realizări și satisfacții pe care le-ați avut de-a lungul timpului, cele pe plan literar sau pe plan profesional?*

A.M.B.: Am fost 45 de ani profesor de matematică. Premianții mei erau și premianți la licee. Aproape toți profesorii din școlile ulmene sunt foștii mei elevi. Directorului școlii i-am fost și diriginte... iar profesorii de matematică sunt foștii mei elevi. Am urcat numele școlii și al satului meu natal în cele mai mari dicționare ale literaturii.

D.L.: *Dacă v-ați întoarce în timp, ați alege din nou să intrați în lumea scrisului sau nu ați mai vrea?*

A.M.B.: Cele mai imense bucurii ale vieții mele le-au adus literatura... chiar dacă astăzi invidia și prostia sunt implementate în unii indivizi. Mai am de scris cartea "matematicieni-poetii" și în curând voi publica "Psaltirea lui David în sonete"... Dacă voi reuși să public 1001 sonete, pot avea certitudinea că n-am trăit degeaba...

D.L.: *Ce viitor credeți că vor avea copiii scriitori din zilele noastre?*

A.M.B.: Copiii scriitori au sufletele încărcate cu roadele vibrând de lumina divină. Ce bucurie poate fi mai mare când viitorul copiilor scriitori este atât de puternic ancorat în nemurire...

D.L.: *Poate ne spuneți și părerea dumneavoastră despre literatura pentru copii în general...*

A.M.B.: Sunt mulți copii iubitori de literatură. Dacă învățătoria lor iubește literatura, poate transmite acest sentiment și copiilor.

D.L.: *Ce planuri de viitor aveți?*

A.M.B.: M-ar bucura ca toți scriitorii brăileni și gălățeni să formeze o asociație puternică, condusă de intelectuali cu studii superioare, cu opere literare și să avem o revistă citită de mulți iubitori de literatură. Îmi place revista Boema și pentru că aparține unui poet-matematician.

D.L.: *Care este mesajul dumneavoastră pentru cititorii cărților al căror autor sunteți?*

A.M.B.: Cei mai mulți cititori sunt pe FaceBook, revistele literare au un tiraj mic. Cărțile noastre ajung foarte greu la cititori...

Ioan VASIU

În poezia lui Adrian Frățilă „zăpezile au miez de abanos“

Adrian Frățilă este unul dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați poeți ai literaturii noastre contemporane, care prin anii 1970-1989 era un „răsfățat“ al unor reviste de prim rang din țara noastră, Luceafărul, Amfiteatru, Ramuri, Vatra, Flacăra și altele. În anul 1977 i-a fost acordat premiul pentru poezie al revistei Luceafărul. A debutat editorial cu volumul intitulat „Echinocliul de fiecare zi“, versuri, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1978. Au urmat apoi alte volume de versuri, bine primite de critica literară. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România începând din anul 1997.

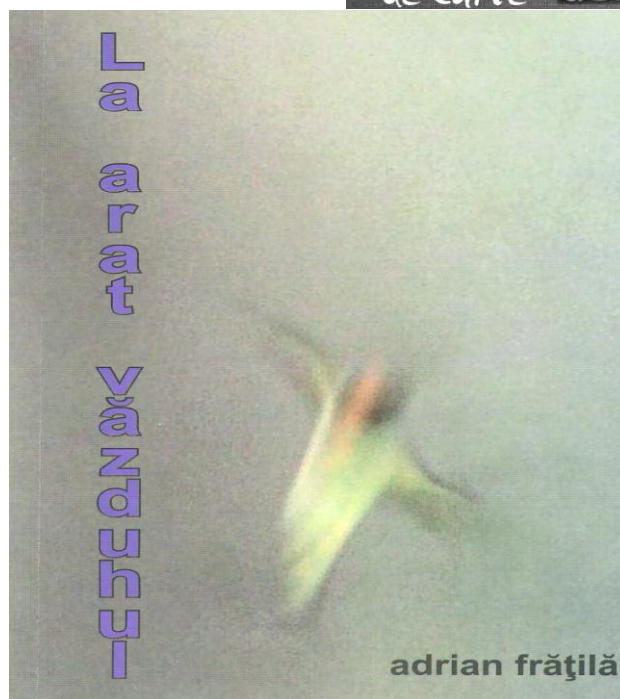
Recent am primit de la poetul Adrian Frățilă două minunate volume de versuri, ambele tipărite anul trecut. În cele ce urmează voi face referire la volumul intitulat „La arat văzduhul“, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2013. Însuși titlul acestei cărți, tipărită în condiții grafice excepționale, mi se pare o metaforă sugestivă, cum numai un poet talentat este capabil să o așeze pe coperta unui volum de versuri.

De mult timp nu am mai avut ocazia să lecturez o poezie atât de curată, facilă, patetică, muzicală, care merge direct la sufletul cititorului, emoționându-l și impresionându-l totodată: „Întruchipând suprema risipire / Această rugă-ngenucheată-n os / Care înalță trestia subțire / O rază e de soare dureros // În suflet viscolește-a despărțire / De trupul ce se năruie frumos / Armonizate cu întreaga fire / Zăpezile au miez de abanos“ (Iubirea, pag.33) sau „Pe-un așternut de soare și emoții/Care nu-i mult mai sus ca firul ierbii/Pun cerul toartă la minunea roții/Și scap acolo vulturii superbii // Iubire și revoltă mă-ntrupează/În mine fructe cad, lumina țipă/Dar iată-mă: eu sunt această rază/Pe care-o sui aripă cu aripă“ (Iată-mă, pag.9).

Adrian Frățilă, poetul capabil să „îmbrace cu frunze o pădure“ (pag.45) să poarte-n „raniță un câmp înmiresmat“ (pag.46) „să tragă eternul la măsea“ (pag.35) sau să iasă în calea iubitei „cu un mănunchi de raze-n gură“ (pag.25).

Consecvent în discursul său liric, Adrian Frățilă dovedește, prin tipărirea fiecărui nou volum, că stăpânește tehnica versificației clasice, capabilă să radieze o muzicalitate care încântă auzul cititorului: „Un fluture se-ncurcă în perdea / Paralizat de-o flacăra puțină / O, suflete al meu, nu sângera- / Poți umple noaptea toată cu lumină // Mi s-ar părea că geamurile ard / Și-n zidul casei gravitează stele / Numai că bolta scutură un fard / Sub care-ngheață gândurile mele“ (Fard-pag.28).

Toate poeziile grupate în acest volum se remarcă prin modernitatea caligrafierii unor metafore memorabile, care surprind prin prospețimea și acuratețea lor. Într-o poezie antologică poetul „nedumerit în zgura solară“ ne promite

că se „retrage cinci milenii iară / în universul unei piramide“ (Iată-mă - pag.9).

Sinceritatea construcțiilor lirice, nonșalanța unei rostiri ce trădează o ușurință a versificației, dar și expresivitatea limbajului care lasă impresia că avem în față adevărate bijuterii poetice, sunt doar câteva dintre calitățile acestui „prospăt“ volum semnat de harnicul poet Adrian Frățilă, un talent înnăscut, care, cu siguranță, ne va oferi și alte surprize plăcute, prin viitoarele sale cărți.

Fără să alunece într-un patetism ieftin, semnatul acestui volum reușește să-și contureze un univers melancolic specific unui poet „contaminat de poezie“, mereu îndrăgostit de frumusețile lumii înconjurătoare, subjugat frământărilor ce nu-i dau pace. Versurile sale curg spre o oază de lumină asemeni unor valuri neastâmpărate ce grăbesc parcă un fluviu să ajungă la țărmul unei mări, aparent liniștită: „De-a lungul urmelor caprine/Crestează roca pumnii calzi/În munții cu vibrații marine / Visând o clipă că te scalzi“ (Locul-pag.19).

Abundența de metafore din versurile lui Adrian Frățilă lasă impresia unei livezi înflorite, care atrage și impresionează prin colorit, prospețime și parfum. Poezii scrise într-un registru al candorii, prospăt și inconfundabil, semnate de un poet care nu s-a abătut de la drumul său, indiferent ce „vânturi“ ale modei i-au ieșit în cale. Un poet stăpân pe uneltele sale, în stare să ne umple sufletele cu miresmele unei dimineți senine. Un talent cum mai rar ne este dat să întâlnim printre poezii literaturii românești a prezentului.

Fără îndoială, „La arat văzduhul“ este cartea unui poet ce „se mișcă“ în voie prin spațiul, uneori incomod, dintre scrierea poeziei și trăirea sentimentelor declanșate de aceasta. Am să citez, în finalul acestei scurte cronici, o formidabilă poezie pe care poetul a așezat-o la finalul acestui volum: „De ce-mi tot pomeniți de zbor / Cuvinteloraripilor ? // O rădăcină sângerie / Mă țintuiește pe hârtie // De ce-mi tot pomeniți de zbor / Aripilorcuvintelor ?“ (Rădăcină-pag.75).

Elena Dorina HALAS

Murmurul vieții

Murmurul neauzit al vieții
 este simfonia în fața căreia
 coralul spiritului plutește în cântec
 acolo
 ascund geamătul inimii
 după ploii curate
 sufletu-mi tace și un fior
 în miezul lui se zbate
 după gândul rătăcit și uitat
 într-un colț al memoriei

lumea a amuțit
 nimeni nu vorbește în cuvinte
 ceva ne unește tăcut
 fire nevăzute ne țes într-un tablou
 suntem doar gând și vibrăm
 cuvintele nu mai au sens
 își pierd înțelesul

ne salvează metafora
 sintagma poetică
 puterea de a vedea dincolo de cuvânt
 de limitări și de aparențe
 în largul evantai de sunet și culoare
 în exprimarea vieții
 printre noi paradigme
 cu o magie uluitoare

e forța visului
 care irumpe în realitate
 și nu e doar muzică
 ea dizolvă muchiile și colțurile
 topind formele fără contur
 ale tristeții și durerii
 le lasă apoi să se dizolve
 în marele abis
 ca-ntr-o muzică vie

Resemnare

prin valul pământului
 cuvântul devine nisip
 în îmbrățișare de timp
 ca o absentă iluzie
 aidoma vântului
 în voia viselor rătăcite

pe acest meleag de cuvânt
 lăsat uitat în colb de galop
 și plete ridicate-n coamă
 din vise fără noimă
 rătăcite în privire și în gând
 caut iubirea
 cât mai adânc săpată-n piatră

timpul spulberă visarea
 acum când simt că viața-i
 o clipită-n curgerea ei
 și adâncă-mi e tăcerea în acest val
 cu spulberata resemnare de nisip
 când eu mai caut surâsul uitat

Printre rânduri

mi se rătăcesc mii de gânduri
 venin cu semn de întrebare
 aruncat în spațiu
 de limba șarpelui demonic
 suflet biciuit
 de sfârscul fulgerelor zării

în miez de noapte
 gânduri îmi vorbesc
 vorbele foșnesc
 când le aud în taina sfântă
 a unui mugur
 uimirea fericită e a sufletelor
 care se caută mereu
 cuvintele zboară
 descătușate din închisoarea gândului
 ca printr-o vrajă

le-am lăsat să zburde
 pe câmpul sufletului meu
 iar ele nescrise mi-au degustat
 atent fărâme de vise
 lăsându-mă pustie

Glasul inimii

s-a prăvălit peste noi
 o primăvară buimacă
 cu un semn de mirare
 și-și face propria ei declarație
 atât de tare și de clar
 încât cerul a început să plângă
 și ploaia picură neîncetat

vrea să ne lăsăm
 în voia viselor rătăcite
 să visăm frumos
 urcând spirala spre perfecțiune
 lăsăm energia locului
 să ne pătrundă
 și ascultăm glasul inimii
 cu sufletul
 iar încântarea este
 concertul iubirii universal

Marian HOTCA

Stare indeterminată

Nedospitele rădăcini ce le-am închis
atâta vreme în insalubre tăceri,
se sting cugetând
absența unui timp
înveninat

un soare se topește
în cercuri de furie
și mai dulce ni-i otrava
decât o frunză botezată
în inimile noastre de rouă

dar, începem din când în când,
să ne scurgem pe flori divergente
pierzându-ne secundele
printre clopote concave
ce bat îngreunându-ne
eternitatea.

Mocnire

Mocnește în grădini
suspiniul florilor,
căci ne aflăm sub domnia
polenului maladiv
ce-și caută strălucirea
pe fațada unui gineceu
topit în inimi de fum.

Atunci, momentul
ni-l molipsim
cu scrumul sintagmelor estivale
și credem că vom fi
sechestrați
în celule florale,
iar noi nu vom mai putea
evada din această primăvară.

Tinerete

Primăvara
păsările cu aripi de foc
înfloresc în arbori de smirnă.

Un duh ce taie rădăcini în humă,
preschimbă pietrele în rouă
și sângele ne curge-n vene

mai tare ca un ropot de lumină.

Mă pierd în aceeași secundă
renăscând într-o floare
umplută de seva tinereții.

Eu

Vânt primăverind în ceruri avimorfe,
eu sunt o aripă cioplită
de soarele unei clipe
inodore,

un cioc fatal fără de glas
ce zgârie timpul urzicat
în șanțuri suspendate
pe umerii convecși
ai unei depărtări.

Eu, primăvara
sunt o piatră moale
cu geană de somn verde
și suflet de leurdă
cronofag.

Timp floral

Timp-
meduză seacă,
suspendată pe secunda
unui pas opal,
tu ești
un întuneric
golit de umbre
ce vibrează
în praful electrizat
al unui mugure
astral.

Scrum cărunt de smirnă
din limba
unui foc
brutal,
noi suntem actorii palizi
aceluași
sezon floral.

Nervi de primăvară

Azi am avut o discuție
cu o aripă de vânt
și brusc am înțeles
de ce curentul
zorilor îmbujorați
ploua cuvinte șoptite
în arealul acelorași
nervi de primăvară.

Geometria convexă
a unui nodul floral,
schițează-n universuri
coplanare chipuri
vremelnice și pale
ce nu vor cunoaște
niciodată tânguirea
unui fulg de nea.

Marian DOPCEA

DRUMUL PROZEI

Din lumea (și duhul) lui Anton Pann părea a fi descins, în urmă cu vreo zece ani, Tănase Carașca, autor blagoslovit, indiscutabil, cu darul răsului și al vorbei în doi peri (ba chiar deșuchiate, din când în când).

Textele din primele două cărți ale domniei sale aduc ba o cronică rimată, ba o „Povestea vorbei”, atestând, în atmosfera vesel-grotescă a primului deceniu postrevoluționar, vivacitatea umorului gros, de sorginte balcanic-urbană, al „marginii”.

Anecdotica versificată (cu abilitate și dispreț, uneori, față de rigoare) se bizuie, ca și aceea a înaintașului invocată, pe o extraordinară adaptabilitate a autorului însuși la „undergroundul” pe care-l explorează.

„Constată și răzi!” – pare a fi comandamentul unei asemenea literaturi fără pic de lirism – și fără prea mari iluzii în ceea ce privește valoarea morală a înșilor ce colcăie în lumea aceasta (prea) nastratinească.

Nastratin, lăsat de capul lui, se transformă cu repeziciune într-o arătare ubuescă și odioasă. Dă-i lui Nastratin o Constituție – și va găsi argumente pentru a fundamenta o dictatură de tot răsul-plânsu. Radiografia veselă a unei societăți buimace și dezorientate – pare a fi obiectivul acestei literaturi în contrast de-a dreptul strident cu prețiosul și pretențiosul postmodernism.

O literatură ce are, încă, partizanii ei.

*
*
*

Altfel atent am citit ultimele două cărți ale lui Tănase Carașca. Autorul a luat... drumul prozei, bătându-l cu tenacitate în „Desculț prin urzici” (Ed. Karograf, Tulcea, 2010) și în „Bazarul maratonului roșu” Ed. InfoRapArt, Galați 2013).

E vorba, de fapt, de două volume ale aceleiași cărți de memorialistică – gen aparent accesibil oricui, bazat pe observație, nu pe inventivitate epică și nici pe virtuți stilistice deosebite.

Știu e însă că aparențele înșală...

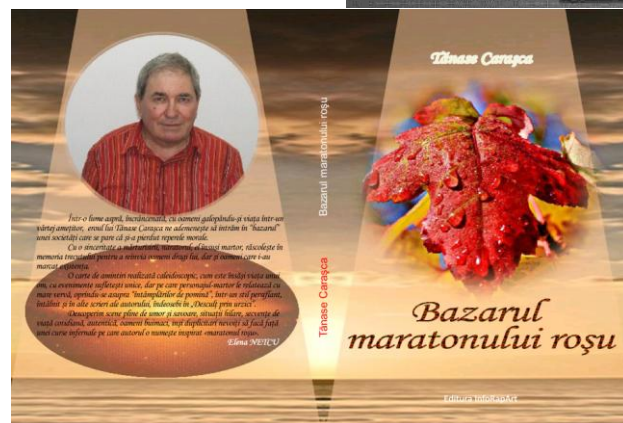
Memorialistica s-a dovedit, în ultimele decenii, a fi mai curând regina prozei – decât cenușărea ei.

Memorialistul are de dat socoteală despre epocă, pe o parte – și despre împlinirea propriei personalități, pe de alta.

De la un volum la celălalt Tănase Carașca își schimbă, oarecum optica. „Desculț prin urzici” cuprinde chiar amintiri; în „Bazarul maratonului roșu” amintirile sunt, uneori, deghizate – paginile aducând a proză de ficțiune. Prezența lui Tănase Carașca – fie și ascuns sub transparentul „Tudose Cărășel” conferă unitate celor două volume.

Memorialistul, trecut de șaiszeci de ani, a trăit multe și capacitatea de a da expresie, într-un registru preponderent comic, celor trăite, nu-i lipsește. Cartea e în ansamblu, captivantă și generatoare de meditație.

Stalinismul, „dezghețul” dejisto-ceaușist de pe la jumătatea anilor șaiszeci, „liberalizarea” de prin 1967-1970, teroarea frigului și a foamei din anii optzeci sunt, pentru Tănase Carașca, istorie trăită nu citită, învolburată

uneori, uneori dureroasă. Colectivizarea și exodul țăranilor spre oraș, industrializarea, grăbită dar nu lipsită de strălucirea progresului, sunt vii în memoria acestui martor credibil și de loc înclinat spre funcția severă (și, oricum, tardivă) a celor ce într-un fel sau altul, i-au înrâurit destinul.

Bine-o fi fost – sau nu? La ce bun să stai să te întrebi – când paradisul tău de pe malul Teliței a dispărut pentru totdeauna?

Mai mare peste cârdul de găște al GAC-ului, hoinar prin urzici și prin pădurile de prin împrejurimi, zulitor (de ocazie) de pepeni din bostănăria altuia, copilul a fost, în felul lui, măcar o vreme și... Sfântul Tata. Fețele copilăriei rurale își dezvăluie, și în paginile lui Tănase Carașca, virtuțile catharice.

Există, pe de altă parte, în aceste pagini, un fel de viață interioară ce își cere(și obține!) dreptul de a-și etala fără ipocrizie, farmecul. „Aventura” memorialistului nu este una căutată cu orice preț. Lăsându-se prins, parcă, în jocul hazardului, protagonistul, ajunge la Tulcea, Aluminist de nădejde – după ce a ratat, din motive medicale, o posibilă carieră militară. Trăiește, ca toată lumea fără pretenții prea mari, vremurile în feluritele lor ipostaze, cunoaște oameni, râde și... ține minte.

Atât cât o ține!

Irepresibila vocație a răsului este, mai totdeauna, însoțită de pasiuni deformatoare, ce duc realitatea până la caricatură – și asta va să zică, deja, ficționalizare. Viața rămâne, inima prozei palpită, realul se strâmbă la noi arătându-ne un chip anamorfic. Ca personaje Vasile Bărăgan și Inginerul Vasile sunt, probabil, chiar mai credibile decât ca persoane al căror traiect biografic se va fi intersectat, cândva, cu acela al autorului.

Atent la „oameni și întâmplări” memorialistul pare a fi mereu cu un picior în lumea ficțiunii – și faptul acesta nu e deloc în defavoarea sa.

Texte precum „Se-nsoară Pâslă” ori „Vasile Bărăgan” ne îndreptățesc să bănuim că viitoarea carte a lui Tănase Carașca va fi una de schițe vesele.

Stanislav POPESCU

FEMEIA - SOARELE CU DINȚI

GENEZĂ

La-nceput a fost Cuvântul,
Ce s-a întrupat femeie
Și-a umplut apoi pământul
Cu-n potop de...logoree.

CĂSNICIA

Căsnicia e un vis,
Ce nu dănuie etern,
Căci începe-n paradis
Și-adeșea duce în...infern.

FIDELITATE

Cele mai fidele dame,
Căci mai sunt destule poame,
Cred că sunt căruntele
Dar, mai cert...defunctele.

FEMEIA IDEALĂ

Celor care cad în boală
Vrând femeia ideală,
Le transmit urări de bine,
Căci...s-a măritat cu mine.

CUPLU ANTAGONIC

Taciturn peste măsură,
Pare constipat la gură,
Însă ea, biata femeie
Are veșnic...diaree.

DEFINIȚIE

Femeia-i soarele vieții
Și sursă a eternității,
Căci și vremelnica ei lipsă
Ar duce lumea în...eclipsă.

DUMNEZEU ȘI FEMEIA

O zămislă sub cer cu soare,
Ca pe-o creație de seamă,
Dar singura din lumea mare
De care și Lui... îi e teamă

VIAȚA CONJUGALĂ

Viața noastră conjugală
Nu-i doar miere și belșug,
Ci și iminenta boală,
De-a fi condamnat la...jug.

FEMEIA FLOARE

O femeie e o floare
Ruptă din grădini stelare,
Însă gura ei e mare
Cât...distanța pân' la soare.

FATĂ BINE EDUCATĂ

Tatăl, când o pedepsea,
Cu centura o bătea

Dar i-a fost de-nvățătură,
Să lucreze pe...centură.

RENOVĂRI

Doamnele, când se privesc cu jale,
Intră-n reparații capitale
Și, dup-o risipă de valută
Spunem: „Ce frumoasă-i fosta...slută”.

MAXIMĂ SIGURANȚĂ

Pe-acest pământ sunt fericit
Că de doi îngeri sunt păzit:
De cel ceresc, primit în dar
Și de soție...paznic militar.

CURA DE SLĂBIRE A FEMEII

E-un regim esențial,
Totul e să-l ții, capabil,
De la supraponderal
Până la...imponderabil.

ROMÂNCA

Dacă n-ar fi existat,
Trebuia urgent creată,
Căci românul, brav bărbat,
Nu avea pe cin' să... bată.

NEVESTELE

Ah, nevestele la cumpărat
Au un apetit nemăsurat,
Dar de nu li-l satisfaci total,
Boicotează...patul conjugal.

VESTIMENTAȚIA FEMININĂ

Hainele sunt o povară,
Care tinde să dispară,
Căci primează rațiunea
De-a vedea...perfectiunea.

BĂRBATUL IDEAL

Fac femeile scandal,
Vor, să fie cunoscut,
Că bărbatul ideal
Nici măcar...nu s-a născut.

DECEPȚIE

Când o cunoscu pe ea,
S-a îndrăgostit lulea,
Însă, ajungând la țel,
Constată că era...el.

AMOR BOLNAV

S-a îndrăgostit de Tony,
Care-i vindecă hormonii,
Când îl cheamă telefonic
Să-i administreze-un...tonic.

Petre RĂU

Jurnalul iubitilor imputabile

Maria Ieva, Jurnalul proiectului 156A, Ed. Absolut, 2013

Tocmai pentru că o cronică literară are în vedere punerea în evidență a unui eveniment de actualitate din domeniul literaturii, mă grăbesc să vorbesc despre o carte care, deși a apărut anul trecut, mi-a căzut în mână de puțină vreme. Dar asta n-ar fi însemnat mare lucru dacă nu mi s-ar fi întâmplat să citesc această carte cu sufletul la gură, fapt care, mărturisesc, mi se întâmplă mai rar în ultimii ani.

Cartea la care mă refer, "Jurnalul proiectului 156A", aparține unei scriitoare din Timișoara, pe numele ei Maria Ieva, pe care până acum am știut-o mai mult ca poetă, și nu o poetă oarecare, ci una ale cărei versuri chiar îmi plăceau și despre care am scris.

Surprinderea mea a fost însă și de altă natură, anume aceea că am avut ocazia să descopăr în Maria Ieva o prozatoare de și mai mare valoare, de o și mai autentică vervă artistică.

Citesc multe cărți, pe multe din ele, însă, îmi vine să le abandonez după primele câteva pagini. Uneori insist, până la disperare, mă încăpățânez să caut aur printre gunoaie de tot felul și nu o dată am regretat că am pierdut timpul în încercarea de a găsi nestemate acolo unde din start ți s-a proferat că nu le e locul potrivit.

Cum sarcina unui cronicar nu poate fi una mai nobilă decât aceea de promovare a unor valori literar-artistice autentice, îmi fac datoria să transmit mesajul unei artiste a prozei de vârf, semnalând cu satisfacție o scriere ce se poate așeza cu brio pe scena participării la procesul de educare estetică a publicului.

Avem de-a face, așadar, cu o scriere plină de sensibilitate, făcută cu gust rafinat, adesea purtând urme ale unor paradigme aforistice, întrunind totodată o seamă de calități indispensabile pentru a contribui în mod eficient la promovarea multora din funcțiile genului de scriere semnalat.

Pe scurt, avem de-a face cu poveștile de dragoste ale unor personaje complexe, pline de frustrări și neîmpliniri, dar și edulcorate până la limita de sus a alinării în fața unor astfel de sentimente înălțătoare. Pe total, o povestire realistă, de un dramatism generos, expandat artistic în mod volubil pentru o percepție imediată. O poveste care lasă urme adânci în sufletele pătrunse de singurătate, o poveste ce ne amintește că o luăm de la capăt aproape în fiecare zi, că mereu avem nevoie de un suflet cald aproape: "Să nu uiți, Irina, iubirea care nu este trăită este un vis, o iluzie. Visul te înalță, dar nu te îmbrățișează, ori noi suntem oameni și avem nevoie de alți oameni cu care să împărțim bucurii și tristeți" (pag.105).

După ce rămâne însărcinată cu Sergiu Mureșan de care este îndrăgostită încă din primul an de facultate, și după ce trăiește tot de la acea vreme coșmarul unui viol la care a fost victimă, Irina va avea un copil, pe care îl va numi Vlad. Din cauza sarcinii, Sergiu se va vedea nevoit să o ia de nevastă, fără însă să o iubească. Irina cerșește dragostea acestuia, dar nu o va căpăta niciodată. Mai mult, el ajunge să o urască fiindcă i-a întrerupt tinerețea și

Maria Ieva

Jurnalul proiectului
156 A

Editura Absolut

libertatea pe care se aștepta să-i fie plăcute, se apucă de băutură, ba chiar o și violentează uneori verbal și fizic, și o dorește eliminată definitiv din viața lui. "De ce nu mi-ai cerut să mă opresc? N-am fost atât de beat încât să nu știu ce fac" (pag.108), iată unul dintre reproșurile inevitabile cu care se disculpă adesea Sergiu.

În disperare, Irina intenționează să se sinucidă, ia patima drogurilor și numai o întâmplare fericită și niște prieteni adevărați - printre care se află și unul vechi, George - o ajută să scape de mari necazuri. Își va părăsi domiciliul conjugal, va divorța și-i va reda lui Sergiu libertatea deplină. Copilul lor însă va trece prin mai multe peripeții, dar în final va ajunge pe mâini bune, cele ale bunicul său, tatăl lui Sergiu, un doctor care își abandonează până și meseria pentru a repara din greșelile vieții, greșeli din viața sa proprie, dar și cele ale fiului său: "Până când nu vei fi capabil să fii tată pentru copilul tău, nu avem ce să ne spunem, nu pot accepta că am crescut un derbedeu. Nu, fiul meu nu este așa" (pag.109), și va încerca din răspuțeri să-și ajute nepotul. Irina trece printr-o clinică de dezintoxicare, dar urmează și unele terapii de vindecare spirituală. Desigur, până la urmă cea mai bună terapie se află de fapt la doi pași ne noi: "Terapia prin iubire - cel mai bun mod de a te vindeca de tine însuși. Iubirea, libertatea supremă, zborul absolut în cele mai minunate forme" (pag.160-161).

De-a lungul romanului vom descoperi însă mai multe destine întrerupte: "Iubirea doare, da, doare, mai ales atunci când nu e împărțită"

(continuare în pag. 19)

(pag.104), marcate de întâmplări nefericite sau neprevăzute legate de dragoste, momente care le (pre)schimbă acestor eroi definitiv viața... Iată și una dintre deducțiile cele mai emoționante: *“Viața nu este altceva decât o linie frântă, pe care trebuie să înveți să mergi ca un acrobat pe sârmă”* (pag.103).

Pentru eșecuri întotdeauna trebuie să existe și explicații, consecințele fiind cele care ne găsesc mereu vulnerabili, adeseori descurajați: *“Am fost la locul nepotrivit într-un moment nepotrivit. Voi lăsa șarpele să fie întreg, să-și poată găsi locul într-o lume mai bună. Vouă nu vă dau un nume, veți rămâne oamenii cu fața lungă veniți dintr-o lume necunoscută, o lume din care nu mai vreau să fac parte...”* (pag.106).

Evenimentele se identifică prin ele însele de-a lungul întregului volum, fără precizări directe, fragmentele narrative purtând umbra unui misterios spațiu al desfășurării acțiunii propriu-zise. O scriere densă, povestea unui abandon - regretat de unii, înghițit sau acceptat de alții - povestea reconstituirii unei perioade a vieții care ar fi trebuit de multă vreme să fie repusă în matca fluentei, dar care, aparent, aproape că nu i se mai poate reînnoa vreo rezolvare armonioasă.

Sergiu își va găsi rostul în viață căsătorindu-se cu o proaspătă colegă, Irina îl va redescoperi pe George – vechiul ei salvator dar și îndrăgostitul din umbră de ea, se vor rotunji astfel mai multe destine într-un fel de happy-end, dar vom rămâne totuși cu gustul dulce-amar al vieții pe care trebuie să o privim cu circumspecție, ca pe o mare necunoscută. Astfel, iubirea ar trebui adesea căutată și în noi, în interiorul, dar și în obârșia noastră, ni se mărturisește undeva, cu multă împovărare: *“Când durerea devine copleșitoare, te întorci pe firul vieții căutându-ți originile, tânjești după căldura pântecului matern, locul în care ai dori să te ascunzi, apoi vrând-nevrând cauți să vezi cât ai înțeles din cine ești și cine ți-ai dori să fi”* (pag.116).

Eroii din paginile cărții Mariei Ieva trăiesc sub imperiul unor nostalgii care îmbracă imaginea unei lumi scufundate, cel mai probabil o lume a amintirilor auctoriale. Sunt multe căutări de răspunsuri la întrebări care se pun la tot pasul: se caută în special sensuri și recunoașteri, inclusiv recunoașteri de vini.

Și, revenind la cele pe care le precizam din start, lecturând cartea Mariei Ieva (să remarcăm că și numele său este un foarte potrivit nume literar), mi-a fost dat să constat că am parcurs una dintre cărțile cele mai expresive din ultimul timp. Am fost captat de stil, ca individualizare a formulării, dar și de inventivitatea tematică. Cartea ne vorbește despre o lume decupată din cea reală, nepreocupată să-și demonstreze nevinovăția, ci mai degrabă aflată în așteptarea continuă a binelui atotbiruitor.

Cartea are prospețime și acuratețe în înșuruirea ideilor. Titlul ales, “Jurnalul proiectului 156A”, nu poartă vreo dimensiune simbolică, ci doar una de circumstanță, semnificând mai degrabă liantul întregii povestiri. Generoasă și modestă, așa cum o știm pe Maria Ieva (poate de aceea, ceea ce scrie spune atât de clar în numele său), nu depune niciun efort să diferențieze personajele, păstrând astfel intact farmecul lor comun.

Fiecare personaj al povestirii este încadrat într-o ramă specială care delimitează perfect portretul rupt dintr-o realitate mai mult sau mai puțin verosimilă. Unele sunt

simple, accesibile, dezinvolve și încărcate de naturalețe, sincere și pline de rafinament, cu vocația bine profilată de a aduce căldură în inimi. Când ajungi la finalul romanului poți conștientiza că, până la urmă, suntem făuritorii propriilor noastre vieți, suntem proprii noștri stăpâni, iar ațele cele mai durabile ni le coasem în haina destinului, de cele mai multe ori, singuri.

Cartea probează virtuțile incontestabile de povestitor ale autoarei. În viziunea sa lumea este o continuă relație între oameni, în timp ce, în plan simbolic, descoperim că destinele noastre sunt dirijate și uneori amestecate până la confuzie cu cele ale celorlalți de lângă noi.

O poveste din care nu lipsește neprevăzutul, presărată de întâmplări și fapte de natură pur umană, rupte din cotidian, profilate însă limpede la nivelul evaluării morale. Descoperim totodată și o anumită terapeutică sufletească, în care observația fină și filozofia binelui și răului se împletesc într-un mod original.

Așadar, avem de-a face cu o carte de succes, o povestire realistă, inspirată din lumea faptelor noastre de zi cu zi și adresată, cu siguranță, tuturor celor care adoră să descopere destine ce au părți comune cu ale lor.

Actul de compoziție și scrierea propriu-zisă sunt în esență pline de armonie, deși încă nu pot fi supuse unei judecăți de ierarhizare în sfera romanului feminin autohton, sunt îmbibate cu o stare de tensiune, întrunesc un caracter apropiat de spectacular și au o forță proprie de influențare a sensibilității cititorului. Romanul este, așadar, o izbutire estetică a autoarei, un frumos artistic de care cititorul se poate bucura pe deplin.

Maria Ieva pășește, cu multă pioșenie, dar ferm, pe ipoteticele căi ale romanului de substanță.

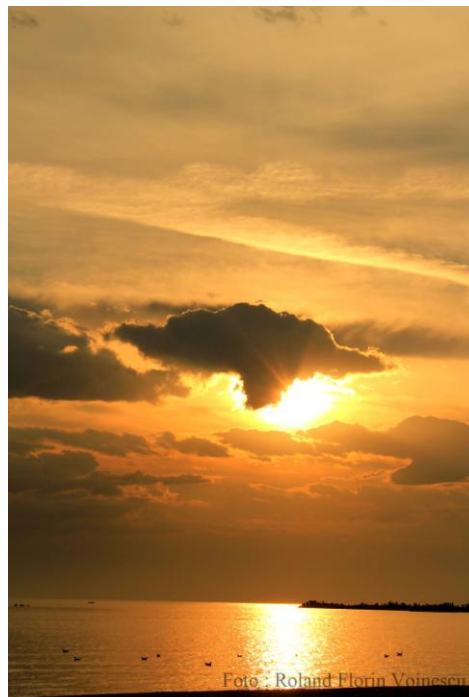

Foto: Roland Florin Voinescu

Andreea RĂU-NEACȘU

POVESTE... VESTE... ESTE

Lumina lumânării strălucea în geam, formând un cerc galben în întunericul nopții. Fața lui, încadrată de părul curgându-i spre urmeri, se zărea transparentă în cercul luminos.

Capul plecat, sprijinit în mâini, era însuflețit de ochii mari, calmi și blânzi, în care i se citeau gândurile. Așteptarea lui era vegheată de ideile și imaginile ce i se înălțau în minte. Le simțea aproape fizic, ușurându-i singurătatea.

Lumânarea era singurul lucru însuflețit din cameră, dar el părea să nu o simtă sau să o vadă. Părea mai degrabă că vede filmul gândurilor lui, imaginile conturându-se pe o tablă numai de el percepută. Mâinile nu i se mișcau, susținându-i capul, dar aproape că puteai vedea cum creta minții lui lasă urme albe pe tabla neagră a gândurilor. Lucra într-un ritm frenetic, părându-i aproape rău că nu se mișcă la fel de repede ca ideile lui. Litere, cifre, formule, desene începură să zboare și suflul lumânării le făcea să danseze în camera întunecată. Pe măsură ce scria, se desprindeau de pe tablă, vinându-se în jocul celorlalte.

Și el rămânea în continuare nemișcat, doar ochii fiindu-i aprinși de viață. Ochii verzi, pătrunzători, păreau însuflețiți de lumina lumânării și de întunericul nopții. Nu putea gândi astfel decât noaptea, în cămăruța aceea strâmtă de la etaj, în care alte surse de lumină erau izgonite. Lumânarea, cu dansul ei haotic și fermecător, îl făcea să se simtă hipnotizat și concentrat. Atunci, în acele momente, intră în cu totul altă lume, iar dansul ideilor lui căpătă formă.

Se sfârșea totul, odată cu răsăritul soarelui, când lumina crepusculară estompa cercul galben al lumânării. Atunci se ridică tăcut, cu palmele desfăcute, strângând urmele firave de cretă ce dansaseră pentru el. Răbdător, le puneă în vasul de lut pe care îl meșterise singur și le șoptea "noapte bună". Zâmbea până când zumzetul vasului înceta. Se retrăgea apoi la culcare, visând la noaptea următoare.

Ziua și-o petrecea ca oricine altcineva, plină de lucruri mai mult sau mai puțin trebuincioase. Lucra cu plăcere în atelier, modela lutul, ieșea la plimbări lungi urmărind firele de iarbă, fluturii alergându-se, copacii crescând, munții depănându-și poveștile sau râurile jucându-se zglobii.

Depart de oraș, lângă pădure, se simțea fericit și în siguranță. Oamenii îl speriau, nu putea să le înțeleagă goana și agitația. Dar îl fascinau și atunci îi fotografia, încercând să cunoască o părticică din sufletele lor. O părticică frumoasă, chiar dacă ascunsă într-un ungher

adăpostit. Le dăruia atunci un pic din sufletul lui și oamenii plecau fericiți și zâmbitori.

Noaptea se retrăgea în cămăruța strâmtă, unde umplea din nou vasul de lut. Nu toate nopțile erau fertile. În unele nopți, ochii verzi, pătrunzători se închideau înainte ca urmele de cretă să înceapă să danseze, iar ele îi respectau somnul și rămâneau pe tablă. Știau că următoarea noapte le va elibera și-și vor urma dansul.

Încet, încet, vasul s-a umplut și dimineața l-a luat în micul său atelier. L-a răsturnat cu grijă pe masă și-a înmuiat mâinile în apă, a luat o bucată de lut și a început să o frământă. Dar lutul nu se lăsa ușor frământat, ci se sfărâma în bucățele. Uimit, a mai încercat o dată, dar nimic. S-a lăsat moale pe scaun și și-a privit mâinile nedumerit. Făcuse asta de nenumărate ori și nu pățise niciodată ce se întâmpla acum. Surprins încă, și-a strâns mâinile, încercând să le curețe de lut. Frecându-și degetele, a simțit o căldură puternică și a văzut o sferă albă formându-se între palmele lui. Urmele de cretă, răsturnate pe masă, erau atrase de sfera albă din mâinile lui și zburau una câte una către aceasta. Ochii verzi, pătrunzători, începură să se miște în ritmul mâinilor care frământau. În ei se reflecta sfera albă, că înghițea, una câte una, urmele de cretă, în pași de dans. Încet, încet, camera se întunecă și rămase luminată de sfera albă, strălucitoare. Ochii verzi, pătrunzători, frământau strălucirea urmelor de cretă în ritmul dansului lor. Și sfera creștea, pe măsura vasului de lut, care ținuse urmele de cretă.

O ținea acum în mâini, ușoară ca un fulg, strălucitoare ca zăpada în soare, reflectându-se în ochii verzi, pătrunzători. Se ridică timid și făcu primii pași încercând să iasă afară. Întunericul îi era prieten, iar sfera aruncă o lumină albă, blândă, ca o aură, în jurul lui. Vântul nopții îl întâmpină cu o pală mai puternică. Rămase în prag, fascinat de sfera frământată pe care o simțea în palme. O ridică ușor în aer, ca un cadou pe care dorea să îl facă lumii lui. Dar vântul îi refuză darul, jucăuș. O rostogoli ușor atunci, la picioarele lui, pe iarbă, dar o movilă de pământ se opuse și sfera se rostogoli înapoi către el. O puse ușor în apă, dar un val mic o trimise la mal, lângă el. Nedumerit, se îndreptă, ținând-o în palme, către mesteacănul bătrân de lângă casă. Copacul îi adusese mereu liniște și lângă el știuse ce trebuie să facă. Se așeză la rădăcină, sprijinindu-se de trunchiul alb, bătrân, cu o rugă nerostită în ochii verzi, pătrunzători. Frunzele se aplecară și îi mângâiară părul căzut pe umeri. Adormi, cu sfera în palme, sub protecția copacului drag.

Nu știa cât dormise, dar gândurile i se limpeziră. Sfera era acolo, în palmele lui, strălucind blând în lumina nopții. Începu să o frământă ușor și apoi din ce în ce mai repede și mai repede. Și mâinile i se uniră cu sfera, frământând în continuare. Și îi cuprinseseră brațele și umerii, și pieptul, și picioarele, și ochii verzi, pătrunzători. Și se transformă în lumină caldă, blândă. O simțea în el, în jurul lui, în iarbă, în vânt, în pietre, în copaci. Și pentru o clipă văzu lumea dinlăuntru ei, și iarba, și vântul, și râul, și mesteacă-

(continuare în pag. 21)

nul bătrân. Și le simți seva și trăirea. Și le îmbrățișă cu ochii verzi, pătrunzători.

Se trezi apoi, liniștit, la lumina lumânării din camera strâmtă. Zâmbi, își căută vasul de lut și se retrase la culcare.

TAINĂ

Lumina florii negre îi ascundea chipul firav. Umbra se contura tăcut în jurul lui. O simțea protectoare și îi plăcea să se învăluie în căldura ei blândă. Era recunoscător florii negre și umbrei. Știa ce lăsase în urmă și nu regreta. Floarea neagră îi oferise adăpost. Petalele ei, străbătute de firișoare galben-aurii îl fascinau și petrecea ore în șir urmărindu-le și pierzindu-se în labirintul lor. Liniște.

Umbra îi era însoțitorul nelipsit. Îi povesteau cu glas scăzut gândurile cele mai tainute. Discuta cu ea despre labirintul firișoarelor galben-aurii și împreună căutau să descifreze secretele noului lor adăpost.

GÂNDURI...

Mai întâi o pâlpâire, apoi o strălucire. Și încet, bucățică cu bucățică, dezvăluie gigantul puzzle al lumii. Mai întâi lumea lui. Apoi, a celorlalți. Curajos, ca un explorator călătorind în aventura lui. Jucăuș, bucurându-se de fiecare moment al strălucirii lui. Înaintează, se rotește, se întoarce, și orice încercare de a ghici, anticipa traiectoria, eșuează. Nici el nu știe unde va fi în clipa următoare. Se lasă purtat doar de întuneric, de frumusețea clipei efemere când lumina nu e lumină și întunericul nu mai e întuneric. Doar el o poate vedea, admira, doar el, cel care e însăși scânteia pe care noaptea o înconjoară cu tandrețe și o îmbrățișează pătimaș. Dansul lor... Dansul lunii și al soarelui, devenit realitate pentru câteva clipe. Pentru el e o viață, pentru noapte, o secundă. Într-o secundă, noaptea învață să iubească, într-o viață el se dedică. Și noaptea îl va căuta mereu printre ceilalți licurici, se va îndrăgosti de lumina lui și va avea iubiri la nesfârșit, dar scurte. Cât o viață de licurici...

LUNA

E toamnă târzie. Misterioasă, luna se ascunde printre norii dispuși să-i facă jocul și trimite câteva raze argintii pădurii. A fost o toamnă frumoasă, ruptă parcă din tablourile pictorilor celebri. O toamnă parcă făcută anume să-ți încânte privirile. Chiar și zilelor ploioase le găseai un farmec aparte. Cel puțin de aici, din marginea pădurii.

Am copilărit aici și credeam că toată lumea e așa. Plină de copaci, animale sălbatice obișnuite cu prezența omului, plante curioase, insecte care nu se sfiau să-ți intre în casă. Anotimpuri care te îndemnau parcă să le păstrezi pe pânză sau pe hârtie fotografică. Oameni care se cunoșteau de o viață. Puțini erau cei care plecau de aici și chiar și mai puțini cei care veneau

Eu am plecat. Nici nu mi-am dat seama cât mi-a lipsit până nu m-am întors. Nu m-a gonit nimic de aici, nicio întâmplare stranie, nici vreuna neplăcută. Numai curiozitatea. Curiozitatea tânărului de 18 ani care a văzut alte locuri numai în fotografii și nu s-a mulțumit cu atât. Am umblat atât de mult, încât aș putea să umplu harta cu povești în orice punct al ei în care ați arunca o pietricică la întâmplare. A fost mai mult decât frumos. A fost extraordinar. Poate m-am

bucurat atât de mult de locurile prin care am fost și datorită aparatului meu de fotografiat. Mi-a oferit perspective nebănuite, unele conștientizate pe deplin, altele dezvăluite la nivel intuitiv, dar toate adunate ca pe o comoară dragă. Acum m-am întors. M-am întors când am realizat că strânsesem fotografii din toată lumea, mai puțin din locul cel mai drag mie. Mai sunt și alte locuri în care nu am ajuns, dar ceva îmi spunea că trebuie să fiu aici, acum. Când momentul acesta nu-l mai pot recupera. Lumea pe care am văzut-o e atât de diferită de locul acesta, încât m-a atras și m-a ținut departe de aici mult timp. Curiozitatea nestăvilită vroia mai mult și mai mult. Nu i-am pus limite, până acum.

Dar acum vroiam să fiu aici. Urmăream luna, încercând să-i descopăr gândurile. Mă privea și ea pe mine cu aceeași curiozitate? Mă recunoștea din multele nopți singuratic pe care le petrecusem privind-o? Știa ea oare câte nopți îi închinaseam, încercând să-i surprind portretul? Misterioasa doamnă îmi pareă când rece, glacială, distantă și închistată, când romantică, pierdută în gânduri de iubire neimplinită, caldă, iubitoare, răspunzând parcă dorinței mele de a-i prinde chipul cel adevărat. În lungile călătorii, când apunea soarele și răsărea EA, iar eu rămâneam în continuare cu privirile ațintite pe cer, căutând-o, mi se pareă că soarele devine gelos. EA mă lăsa să o privesc, să mă bucur de prezența ei, în timp ce el trebuia să se ascundă.

I-am făcut multe portrete, dar niciunul nu se compară cu cele pe care le-am prins de când sunt acasă. Aici simt că a răspuns cu afecțiune și înțelegere căutării mele. Și-a dezvăluit magia puțin câte puțin, atât cât să pot înțelege în momentul acela. Nu știu cine pe cine a înfrumusețat mai mult. Pădurea și toamna, luna, sau luna pe ele. Dar momentul a fost fermecător. Parcă pusese la cale totul pentru venirea mea. Bătrânii spuneau că asemenea potrivire se întâmpla o dată la câteva generații. O viață de om nu ajunge pentru a prinde un astfel de moment și cine îl vede, se poate considera privilegiat. Se întrebau și ei, fascinați, ce mă adusesse înapoi chiar atunci.

Pentru mine răspunsul era foarte clar și limpede. EA. Forța ei de atracție, neobișnuită, acționase asupra mea de când devenisem conștient de mine însumi. O dorință inconștientă, deghizată în curiozitatea nestăvilită de a vedea lumea, mă purtase în colțurile cele mai îndepărtate ale Pământului, numai pentru a descoperi misterul frumuseții ei. Mă simțeam atât de fascinat de ea, încât mă întrebam dacă nu cumva o urmărisem și în alte vieți și dacă nu reveneam aici, în altă formă, ca să mă văd cu EA, așa cum era ea cea adevărată.

Pădurea și toamna conspiraseră și ele în tăcere la dezvăluirea acestui moment magic. Era de parcă toată frumusețea lor se revărsa pentru a spori frumusețea sublimă a EI. Iar EA mi-a dăruit mie acest moment. Ne-am unit parcă destinele, ne-am găsit acolo, la marginea pădurii, ca două suflete pereche.

Armina Flavia ADAM

Îmi înfloresc brândușe

Un gând mi se-arcuiește a semn de întrebare,
Să-și lepede trecutul uitat într-un apus...
Mă-nec cu vântul galben, cu miezu-i ce mă doare
Prin geana rimelată a toamnei ce s-a dus.

Mi-e moartea dulce umbră, tăișu-i noaptea-mi taie,
Îmi înfloresc brândușe în ochiul răstignit,
Mă strigă îngeri rumeni, prin negrul din odaie
Pictând cu-aripa crudă tăcerea de granit.

Mă învelesc cu noaptea, rămasă crisalidă
În freamăt de cenușă, sub pietre scufundat,
Oceanică ispită în palma mea perfidă,
Tivindu-mi primăvara a verde și-a păcat.

De ce să-mi chem pământul, durerea să-mi adape,
Prin ploaia unduită pe-un umăr de potbal?
Mi-e umedă mirarea, mi-e dincolo aproape,
Mă-mbrac cu roșul vieții, veșmântul meu de bal.

Dansez pe pieptul lunii, de iarbă mi-e privirea,
Prin vene-mi curge sânge din tainicul Graal,
Sfințitu-mi-ai suflarea, iertat-ai rătăcirea
Tăgadei încrustate pe-un rânjet de pumnal!

În ritm de vals

Prin palmele mânăjite, cern gri singurătate,
Sunt roaba amintirii pierdute-n ritm de vals,
Mă scutur de-ntuneric, cerșesc eternitate,
Amară mi-e tăcerea, mi-e glasul tunet fals.

M-apeacă-n mers o umbră pe treptele căderii,
Nisipuri mișcătoare sălbatic urlă-n glas,
Cu flori mă biciuiește mireasma Învierii,
Un sânge neted visul își tremură sub pas.

Mai stau să-adun din iarbă o altă moarte nouă,
Așez nemărginirea în cuibul sterp de-amor,
Doar îngerii din boltă diezii vag mi-i plouă
Pe umerii de ceață, tiviți cu vis și dor.

Rămân să curăț timpul de coastele murdare,
Cuvintele de sticlă mi-s vers imaculat,
Mă-ngrop în verde crâncen și plânsul iar mă doare -
Potcoavă argintată în ochiul meu curbat.

Am să arunc o mână de cuvinte

Am să arunc o mână de cuvinte,
Sămânță lutului flămând de soare,
Crestat în a mirărilor culoare,
Din limpezi unduirii de lacrimi sfinte.

Le-oi frământa în palma de cenușă,
Umil spre Crucea Ta să-și umble pasul,
Cât eu voi fi mereu, aici, rămasul
În urmă, ca în piele o căpușă.

Cu duh din duhul meu în măruntaie,
Vocalele-și vor undui sărutul,
Plătind cu trupul lor firav tributul
Unui arhanghel cu aripi de paie.

Nu voi mai ști de ele cresc în mine
Sau eu în ele, umbră de tăcere...
Doar versul fraged, albă mângâiere,
Îmi va picta în ochii muți stamine.

Că te-am mințit, cu ochii primăvară

Că te-am mințit, cu ochii primăvară,
Ciopliți dintr-un sărut cusut pe cer,
Nu voi nega...iubesc întâia oară
Și gândul mi-e în palma ta stingher.

N-am vrut să scurmi cotloanele-amintirii,
Să le ciobești cu pumnul-ți înfierat-
Pe buza-mi se-nspinează trandafirii
Și iarna, -n trapul ei imaculat.

Nu pot să-ți strig mirările plăpânde,
S-ar sparge, poate, -n mii de fluturi goi,
Deasupra înserărilor crescânde
Ciuntindu-și trupul firav pentru noi.

Nu voi nega...mi-e inima trecută
Prin foc, de oarbe iele înțețit-
Sub pasu-mi, numai mugetul de ciută
Respiră-n nară aerul rănit.

Că te-am mințit, plăti-voi într-o toamnă
Cu zborul unui mult prea trist cocor,
Ce-ți va picta la piept o altă doamnă,
Semnându-mă fantasmă, în decor.

Rătăcitori prin toamne de poveste

Rătăcitori prin toamne de poveste,
Săpăm fântâni în pielea-nmărmurită
A unui gând cu gene de răchită,
Împotmolit sub mărirele celeste.

Ademenim tăceri cu gust de smoală,
Uitate într-un veac din altă viață,
Cu mâinile de apă și de ață,
Croind uitări din primăvara goală.

Ne vrem dureri bătute în piroane,
Dulci potcoviri pe pleoapa aburindă,
Captivă într-un freamăt de oglindă
Încarcerat sub urlul de icoane,

Șăgalnic vis din aburul de pâine,
Alb crud, firav, sub coaja rumentă,
Trădând mirarea caldă, învelită
Într-un sărut cu aripă, de mâine.

Eternul vrem a-l prinde de o mână
Prin cerul îndesat în buzunare,
La pieptul unui semn de întrebare
Să cuibărim prăpastia din lună.

Popa Ines VANDA

ALTOI DIN SPIC DE DOR

Se-mpodobeste cerul cu stele-mpărătești
Și-n cer colindă îngerii în mantii cristaline,
Roz fluturi în cascade, de dor îi rătăcești,
Înnourate gânduri înseninezi în mine.

Cuvinte desfrunzite mi le-nflorești din ploi,
Din litere aldine îngemănezi povești,
Pictezi o galaxie cu râuri de culori
Culese din polenul narciselor cerești.

Când ape-nvolburate sub gene se adună,
Cu briza unui vâl îmi spulberi necredința,
Tăceri și suferințe cu flori de crin și lună
Le mirui cu tandrețe și-mi mângâi neputința.

Știam că ești zefirul ce-adie cu petale,
Că din frânturi de vise aprinzi vâpăi de foc,
Eternități aș vrea, să-mi fii veșmânt de cale,
Sărutul să-l sfințești cu mac și busuioc.

Tu nu ești doar o vrajă în vânturi preschimbat,
Ești primăvara mea, din vechi dorințe strâns,
Altoi din spic de dor, de tine-naripat,
Iubire-adevărată din ruga unui plâns.

SĂRUT DE MACI

Înstrăinat de toate mă iroiesc în gânduri,
Apusuri nesfârșite s-au învoit cu norii,
Caut petice de cer prin ceață de-anotimpuri,
Doar fluturii speranței îmi mai alină zorii.

Te simt tot mai departe, însingurat și trist,
Parcă-nadins te-ascunde perdeaua grea de fum,
Nici îngerii nu se-ndură, mă-ntreb de mai exist
În amintiri de cobalt sau poze din album.

Ne-am tot promis duminici cu vise și iubire,
Dar s-a pierdut culoarea și ultimilor maci,
Miroase a durere, a moarte, despărțire,
Plâng versuri necitite, te-ntreb cât vrei să taci?

Cad ploi de resemnare și cresc lăstari de spini,
N-ai vrea să înflorească un curcubeu de flori?
Ți-aș spune: te iubesc cu lacrimă de crin
Și ți-aș picta un zâmbet în sute de culori.

Am destrăma tăcerea, risipa din trecut
Și cu surâsul stelei ți-aș reaprinde visul,
Un zbor de rândunele ar șterge ce-a durut,
Din dor, sărut de maci ar stinge tot abisul.

SĂ UITE, SĂ TACĂ!

Convoaie de vise se sting între gene
Când râu izvorăște sub pleoape verzui
Îți sunt acuarelă, un vals de sirene,
Ninsori de lavandă cu ochii căprui.

Nu-ți scriu despre dor sau stele căzute,
Un ram de măslin prin îngerii trimit,
Tu pune zăvoare iubirii pierdute,
Sub semnul uitării te las răstignit!

Aștepti un răspuns? Alintă-mi culoarea!
Strivește petala tăcerii în lacrimi,
Vindecă-ți dorul, să-nvingă uitarea,
Alungă chemarea, dezbrac-o de patimi!

În alb rătăcite, iluzii rănite,
Descântă-le iarna cu frunze de gheață,
Înăbușă dorul, sfințește cuvinte,
Dansează pe umeri cu fluturi de ceață!

Culege doar roua iubirii din șoapte,
Iertare că-ți sunt c-o zi mai săracă,
Scânteii de-amintire le cerne în noapte,
Și inimii cere-i să uite, să tacă!

PÂNĂ CÂND?

Nu-ți las amintiri, nici doruri măcar,
Doar cântec de nai pe ape senine,
Prin fire de iarbă veni-voi arar
Să-ți scutur din rai polen din stamine.

Neliniști vor plânge în clopote reci,
Cadențe-ngânate din frângerii de lună,
Prin vis risipit, de umbre să treci,
Arcuș nins cu mirt să-ți cânte pe strună!

Mă caută în iriși de păsări năuce
De ceața te-adoarme în lacrimi de vânt,
Înalță o rugă cu îngerii sub cruce,
Când țipăt de fluturi vor geme-n cuvânt!

Să fugi unde știi că nimic n-a mai fost,
Nici ierni de mătase, nici oarbe suspine,
Nici meri altoiți de ninsori fără rost,
Sărac să rămâi de arderi străine!

Luceferi de dor în iarna tăcerii
Brodează-i o clipă cu nuferi de gând,
Tristeți exilate-n solstițiul iubirii
În temeri străine vor sta! Până când?

DE CE MĂ CHEMI?

E-o zbatere-ntre goluri, tăceri care îngheață,
S-a stins întregul cer din ochii ce-i iubeam,
Toamnă vlăguită, un labirint de ceață,
Stau mărturii secunde-n clepsidre de-amalgam!

Ridic spre tine ochii, cu greu te recunosc,
La porțile-ntristării văpaia unei veri,
Nu-mi cere să-nțeleg ecouri ce doinesc!
De ce trimiți în stoluri egrete de tăceri?

Reinventezi un zbor din aripi obosite,
Dar ploi de neputință în lacrimi îl destramă,
Curând ninsori eterne din temeri nesfârșite
Ne vor preface-n îngerii cu trupuri de aramă.

Bem picături de rai îmbrățișați în vise,
E-un joc de stele scrise, de cer, din înălțimi,
Clipește luna blândă prin uși întredeschise.
Dacă nu surpi tăcerea, atunci de ce mă chemi?

Constantin STANCU**Călătorii necesare****Călător neînțeleș**

Vorbește cu pietrele pe drum,
cu pomii, cu ploaia carnivoră,
este cumva ascultat,
doar cetatea în depărtare,
neînțeleș călătorul, e așteptat dincolo de ziduri,
dar este ascultat,
mai mult, este ascultat cu moartea sa,
cu tăcerea sa,
iar când nu-l vom mai vedea pe drumul de țară,
vom auzi pietrele vorbind,
ori iarba călcată în picioare, sau ploaia carnivoră...

Cum ar putea fi doborât călătorul?

Nu-i vedem sufletul,
doar carnea care se deplasează de la putrezire la neputrezire,
se vede umbra vulturului pe nor,
luna mușcă din garduri,
jumătate din cetate sângerează în așteptarea călătorului,
un câine vagabond privește în ochi soldatul de pază,
doar privindu-l, învață să vorbească...

Soldații în oraș

Privim la orașul celălalt, din veacul trecut,
soldații de acolo ne privesc intens și ei,
par a ne cunoaște din războaiele
pe care le-am dus cu toții în istorie.

Cineva scrie această poveste
în mai multe dimensiuni,
nu-și găsește toate cuvintele,
unele s-au pierdut între un secol sau altul,
dar soldații s-au așezat la aceeași masă în orașul lor,
vorbesc între ei, nimeni nu-i aude.

Războaiele schimbă orașele, treptat,
în dimineața rece de la început de lume,
rămâne vinul de nuntă și miresele...

Bate ora exactă în vechiul turn,
soldații încearcă să dea drumul păsărilor
din cântecele lor puse pe zidurile vechi,
întâmplări simple, banale,
mistuie viața acestor soldaților,
sunt gropi în piața centrală,
sunt gropi în obrajii miresei,
am putea-o privi în ochi, de aici, din acest veac,

dacă nu ar chema-o, moarte fragedă...

Mlaștini fertile

Împotmolit în cuvinte,
ca-n mlaștinile fertile
în care se nasc ființe,
pierdut în pădurea de planete,
zbătându-se în brațe sonore,
uitat într-o epistolă de neuroni,
ducând după sine taina,
ultimul cântec al masculului
înainte morții trupului care se divide,
apoi scânteia divină care îl preface în gând
la marginea apelor mari...

Ziua

E târziu,
ziua s-a rătăcit între frunzele de mărar,
ora exactă nu mai are sens,
aerul tare modelează memoria călătorului,
iar sunetul autovehiculului trece peste mine cu
mare viteză, sfidez gravitația,
vara lucrurile sunt mai ușoare,
e un peisaj de început de lume la munte,
bat cu degetele în fereastra nopții,
luna stă în echilibru pe frunza de măr ...

Călătorul caută echilibru dintre o lacrimă și alta,
echilibru face lumea mai sigură –
cele patru anotimpuri devine unul singur,
nu mai putem evada din el,
fulgii de zăpadă, planete sinucigașe în ochiul
martorului...

Totul se sprijină pe atât de puțin,
îi este teamă să-i rostească numele,
privește spre luminile pământului,
în călătoria sa spre cer,
are un telescop de clorofilă...

Ochiul câinelui de pază

Sfârșit de săptămână: iluzia timpului și
certitudinea eternității în ochiul câinelui de pază.
Flori adormite și instincte în noaptea
dintre ieri și mâine,
un fluture de noapte caută
locul unde să întâmpine săptămâna care începe.

Noaptea se face încăpătoare,
visează lumina zilei și zgomotul gândurilor
care îngheață în locul
unde se întâlnesc punctele cardinale,
în aorta dimineții...

Inconștient calul își paște umbra verde,
iar femeile își pierd trupul frumos
între un tren și altul,
e toamnă și fructele coapte pătează
pergamentul scris cu sângele profetului.

Facerea: locul în care grădina, ca un singur pom,
regretă grădinarul și foarfeca lui tăioasă...

Profetul scrie atent fiecare cuvânt:
se preface-n cuvânt!

Ionela Luisa BEJAN

Întuneric sau Lumină

La fel ca majoritatea poveștilor, și aceasta începe cu o fată frumoasă. Numele ei era Rosa și oricine ar fi văzut-o și-ar fi dat seama imediat că numele i se potrivea perfect. Rosa vine de la trandafir, și așa era ea. O ființă firavă și gingașă, însă cine ajungea să o cunoască mai bine își dădea seama că până și spinii trandafirilor o caracterizau. Avea numai 16 ani, dar viața ei era un coșmar. Crescuse cu Întunericul în vene. Când se născuse Rosa fusese luată de niște vrăjitoare, care, scaldând-o în Întuneric, credeau că ea va deveni cea mai puternică armă împotriva binelui, însă lucrurile nu fură așa cum credeau ele. Rosa crescuse alături de Întunericul ce îi rămăsese în corp, însă părea mai degrabă un înger decât un demon. Chiar și cu această putere enormă, Rosa reușea să își mențină controlul și încerca mereu să facă bine.

Era într-adevăr ca un trandafir, o mică floare înconjurată de spini, însă cu un suflet parfumat. Nu ar fi putut face rău nimănui. Mulți încercară să o găsească și să scape de ea, deoarece se temeau de ceea ce putea ea face. Din cauza asta Rosa fugise tot timpul de ei. Nu putea rămâne niciodată pe loc. Nimeni nu o primea auzind cine este, însă chiar și așa, ea continua să lupte. Nu ceda niciodată și spera mereu că într-o zi avea să găsească pe cineva care să o ajute.

Ochii ei erau verzi ca smaraldele, mari și adânci, însă nu asta îi scotea în evidență. Când o priveai în ochi vedeai curăție. Păreau înconjurați de un cerc de Lumină. Chiar dacă Întunericul se ascundea în ea, ochii ei erau plini de puritate. Părul îi era șaten și lung până mai jos de umeri. Pielea ei era albă ca a unui înger, avea un nas micuț și niște buze tot mici și rozalii asemenea unor petale de trandafir.

Viața ei era oribilă, însă avea să se schimbe. Într-o seară, fugea de o rază de Lumină. Acea rază o urmărea din cauza unei vrăjitoare ce folosea Lumina. Se afla la marginea orașului și neavând unde să fugă, o luă prin pădure. Pădurea era întunecoasă și înfiorătoare. Razele lunii pătrundeau cu greu printre ramurile copacilor. Rosa privea disperată în jurul ei sperând să găsească un drum, o persoană sau orice altceva ce ar fi putut-o ajuta. Știa că picioarele nu aveau să o mai poarte mult timp. Era obosită, însă continua să alerge în speranța că va reuși să rămână în viață. Întunericul părea să devină tot mai adânc. Îi era greu să mai vadă ceva, iar buruienile o zgâriau. Simțea acea rază de Lumină tot mai aproape. Cu fiecare centimetru cu care se apropia de ea o ardea tot mai tare.

Își îndreptă privirea în față și observă ceva diferit. Părea o clădire. Da, asta era, o clădire într-un luminiș scaldat în lumina lunii. Semăna cu un castel, dar era puțin mai mică.

Avea o poartă mare, din fier, vopsită în negru și era înconjurată de un gard puțin mai mic, tot negru. În ochii Rosei apărură o mică flacără de speranță. Trebuia să mai alerge numai câțiva metri și ajungea la poartă. Numai puțin și... ajunse! Înșfăcă gratiile porții și începu să zgâlțâie, însă poarta nu se deschise. Raza se apropia de ea. Totul părea pierdut. Asta era ultima ei speranță: începu să strige, însă nimeni nu o auzi. Țipetele ei se pierdeau în noapte. Se lipi de poarta rece din fier și își așteptă sfârșitul, însă se întâmplă ceva diferit față de ceea ce aștepta ea.

Simți o putere lângă ea, însă nu era Lumină, era Întuneric. Simțea cum Întunericul o învăluie și o protejea. Lumina nu o putea atinge acum. Pleoapele îi coborâră încet peste ochii verzi și așa se cufundă în Întuneric. Ar fi vrut să mai lupte puțin, însă nu mai putea. Parcă fiecare strop de Putere din corpul ei dispăruse. Nu mai simțea nimic în afară de acea energie ce o învăluie. În cele din urmă renunță de tot.

Rosa deschise încet ochii. Simțea ceva moale sub ea și reuși să audă o voce ce părea a fi a unei fete:

- Doamnă Varanda, se trezește...

Rosa încercă să distingă lucrurile din jurul ei, însă nu putea să vadă nimic clar. Totul era în ceață.

- Cum te simți? o întrebă aceeași voce.

- Eu..., începu Rosa neîncrezătoare. Unde sunt?

- Nu-ți face griji, draga mea! Îi zise o altă voce. Ești în siguranță.

Ceața ce îi bloca privirea se ridica încet și Rosa reuși să vadă cele două persoane care vorbiră cu ea. Văzu o bătrână în jur de 60 de ani, cu chipul blând, ochii albaștri, plini de povești și părul cărunt. Lângă ea stătea o fată ce părea destul de ciudată. Avea pielea măslinie, ochii mari și albaștri erau atât de adânci încât păreau să cuprindă tot oceanul și erau umbriți de niște gene lungi, ușor arcuite. Ce era ciudat la ea, era părul ei alb și scurt. Părul bătrânei avea o ușoară nuanță de argintiu, însă părul acelei fete era alb ca laptele. Rosa rămase cu privirea ațintită asupra ei. Nu mai văzuse niciodată pe cineva care să arate așa.

- Nu ești singura care s-a uitat așa la mine, îi zise fata zâmbind.

- Scuze..., zise Rosa stânjenită, eu doar...nu am mai văzut...eu...

- Stai liniștită! Sunt sigură că nu ai mai văzut pe cineva care să arate mai ciudat ca mine, nu-i așa?

- Da, spuse Rosa aproape șoptit.

- Eu sunt din Atlantic, din cauza asta arăt așa.

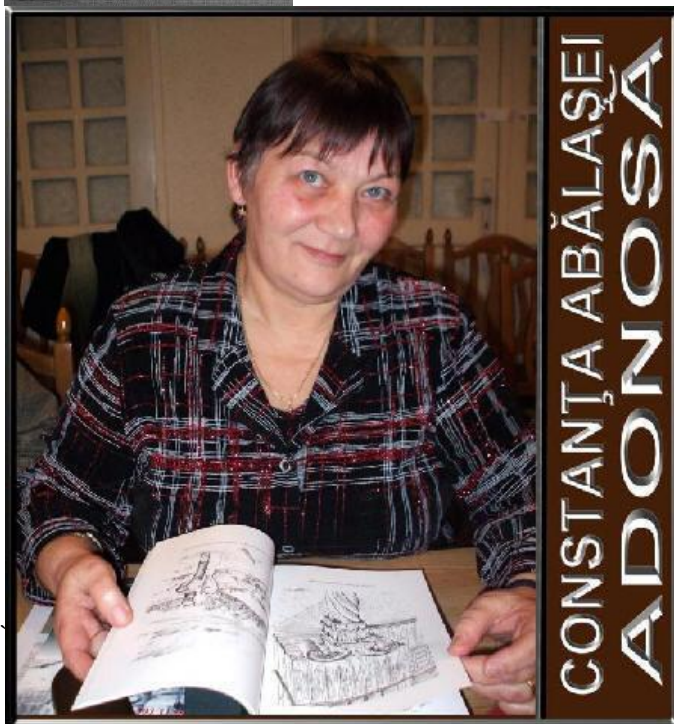
- Atlantic? se miră Rosa.

- Da, îi zise fata zâmbindu-i în continuare. Numele meu este Acvata. Tu cine ești?

- Eu...sunt Rosa.

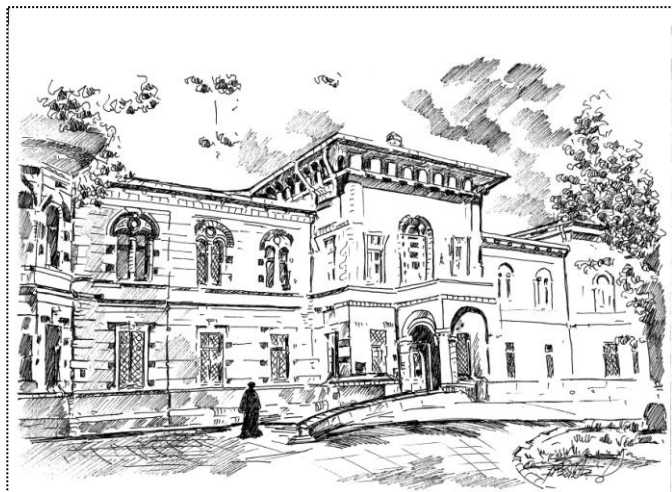
Rosa se uita pe rând la cele două și nu știa ce să spună. Nu știa dacă putea avea încredere în ele, putea fi o capcană. Atunci își aminti de noaptea trecută. Ce se întâmplase de fapt? Își amintea de Raza de Lumină, apoi de Întuneric, după care nimic... Dar ea era în fața porții, iar acum este într-o

(continuare în pag. 33)

De ce?

te-am dorit, toamna demultă
cu văpaia coaptă-n vânt,
tot sub ploaia cea cernută
și nespusu-mi dor în gând!
te-am dorit și-n noaptea stinsă
pe când luna-n geam dormea
nici de zori n-a fost atinsă,
de ce n-ai venit cândva?

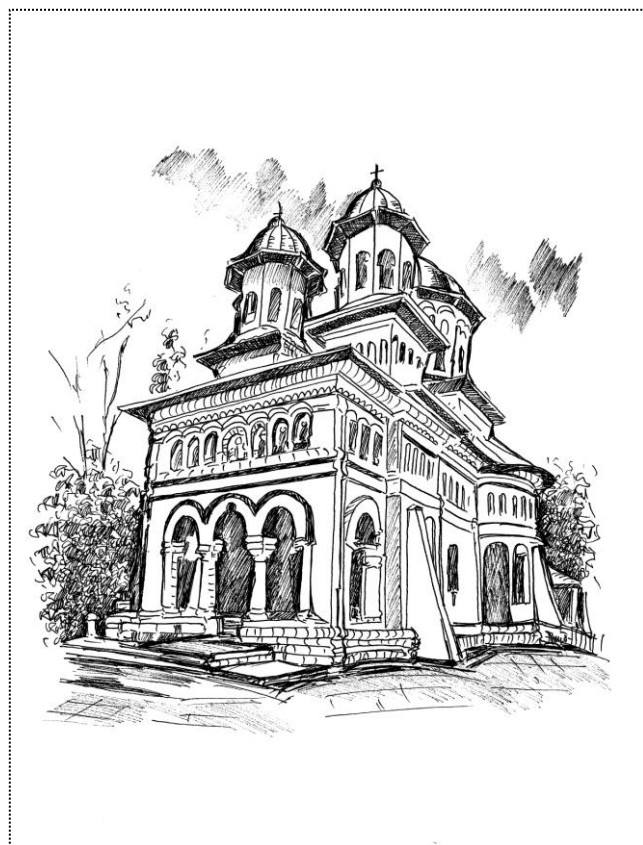

Gânduri nocturne

aceste flori cu frunzele uscate
pictate ori nepictate,
ți le dau doar prin lumina
rugii mele sub pleoape,
spre nocturna orelor târzii.
cu câte o culoare,
cu doru-mi prins din palme
chipul, îți voi acoperi
cu mângâieri tăcute, alburii
din miezul nopții diafane.

Floare-s eu, tu ești copacul

floare-s eu, tu ești copacul
descoperă-mi de vrei cărarea,
să pun sămânța, să dau fructul.
floare-s eu, tu ești copacul.
așteaptă-mi înfruptatul
dorinței mele, fruct oprit -
coroana ta ai dezgolit.
la jocul nostru de-nceput,
prin stropi de lacrimi ne-am iubit...
adânc, adânc din fruct în fruct
și trunchi în trunchi, îngemănați
până-n pământ... până-n pământ.

Scrisoare iernii

frunze regăsite din beția toamnei,
vreme tristă fulguindă...
lacrimi violete, tocmai răscolite
din ceru-adormit, prin păduri bolnave.
vântu-ngenunchiază
ramuri, păsări în ungher de noapte.
cuiburi părăsite, cântec care plânge
al muzicii de creangă, abia în șoapte.

griul - inocent decor
ploia spală toamna părăsită
așternându-i iernii,
de nămeți, pufos covor.

Mihai HORGA

SOARTA CANDIDATULUI

(pamflet)

Motto: "Dați-i omului o mască și vă va spune cine este"
(Oscar Wilde)

Poți să ajungi ce n-ai visat
Dacă dorești cu-adevărat
Dar, ca să ai neapărat
Norocul de-a fi CANDIDAT
Și nu oricum, să fii votat
După ce, strașnic ai luptat
Ce poate fi mai minunat?...

Să fii lipit de stâlp sau gard
Să fii de lume, înjurat,
Să fii bătut, să fii scuipat,
Să fii în top, sau ignorat,
Să fii iubit, apreciat,
Să fii pe stradă-acostat...

Și pentru asta, să promiți
Și în campanie, să minți
Și să convingi oameni cumiți
Și să strângi mâini, să te agiți
Și să implori, cu rugăminți
Și chiar să verși lacrimi fierbinți
Și să scoți publicul din minți...

Dar, chinul tău s-a terminat
Campania s-a încheiat
Și nu e nimeni vinovat
C-alegătorii te-au votat
(Atâtea vorbe, i-au drogat)
Tot ce-ai promis-ai și uitat!
Ai viitor asigurat...

Ai un mandat în paradis,
Cu girofar, mașini de vis,
Can-can, excursii la Paris,
Îți schimbi nevasta cu o Miss,
Dușmanii nu mai zic nici-păs
Că ești o forță, ai caris-
Mă!, nu mai am nimic de zis...

DOR DE IAȘI

Motto :

„Mi-e dor de clopote ce bat
Hora Unirii, la Palat
Mi-e dor, Mihai, de al tău tei
Strașnic păzit de patru lei”

Mi-e dor de bujorii de-acasă
Mi-e dor de caisul în floare
De umbra de nuc, răcoroasă
De vișine dulci-acrișoare

Mi-e dor de căsuța cu prag
Tocit și călcat de papuci
Din care-admiram lașul drag
Păzit de cupole cu cruci

Mi-e dor de Universitate
Mi-e dor de Casa Dosoftei
De-a Goliei sfântă cetate
De-al lașului parfum de tei

Mi-e dor de leneșul Bahlui
În Iași intrând prin Păcurari
Mi-e dor de Târgu Cucului
De Bucium cu plopii impari

Pe-aicea, prin „dulcele târg
Al leșilor” sună ecoul
Poeților urcând cu sârg
Olimpul Junimii - Copoul...

CRONICA NOPTII

La lumânare, în fapt de seară,
Aleg cuvinte din călimară...
Ca pe mărele puse pe ață
Le-nșir în stihuri dându-le viață
Pun la uscat cuvintele ude
Dangăt de clopot, trist se aude
În paraclis lumânări s-au aprins
Încă un suflet, de lut s-a desprins...
Trăind, și-a dus crucea în suferință
Primește-I Doamne, cu îngăduință
Pace, sfințește-i pe veci mormântul
Noaptea vopsește cu tuș pământul
Și tot în noapte, un prunc se va naște
Lacul din vale dă-n clocot de broaște
Palidă, luna contemplă rece
Pe bila de lut, ce se petrece
O viață s-a dus, altă viață pulsează
În noaptea ce doarme, în noaptea ce-i
trează!

MEDITAȚIE

Zilei, fac safteaua, savurez cafeaua
Un noian de gânduri, se vrea scris pe rânduri
Stând la gura sobei, deschid drumul vorbei
Trosnește-n pod grinda, e ger! În oglinda
Focului astral, pe teluric val
Făcut de cenușă, sclipind jucăușă
Eu mă văd, grăbit. Mai vreau să profit
De restul de viață, fugind ca o hoață
Mai fac un efort, încă nu sunt mort
Sunt viu, dar e-o stare, curgând, călătoare
Ehei! "panta rhei" - se duc anii mei!
(Totu-i trecător...) Traversez ușor
Ceața dimineții, calc pe zebra vieții
Deși-istovit, iată-s nelovit
Cu viteza gândului, de Mașina Timpului
Sprinten, m-am ferit, încă-s fericit
Că mai am reflexe, poate și complexe
Dar, cândva, chiar mâine, viață pe pâine
Oare, voi avea? Soarta-cum o vrea ...
Nu știu, e târziu, cum va fi nu știu
Poate, mai e vreme, încă e devreme!

Gheorghe GORINCU

**ȘCOALA ROMÂNEASCĂ GÂNDITĂ ȘI ORGANIZATĂ DE
CEL MAI ILUSTRU MINISTRU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
ROMÂNESC, SPIRU HARET (II)**

În anii 1932-1935 și în continuare, până în decembrie 1947, învățătorilor li se recunoștea un statut special, în cadrul învățământului românesc, atât ca pregătire profesională cât și ca misiune de îndeplinit, ceea ce îi deosebea de profesori.

La formarea și menținerea acestui statut special, contribuiau mai mulți factori și anume: familia, îndeletnicirile însușite în gospodăria părintească, condițiile care se cereau candidaților la examenul de admitere în cadrul fostelor Școli Normale; programele de învățământ și, nu în ultimul rând, viitorul loc de muncă după ani de studii, care era pentru absolvenți obligatoriu pentru mediul rural.

Să le luăm pe rând: familia era principala verigă, care asigura învățătorului un statut special. Familia considera încă din start, termen sportiv, că funcția de învățător în satul sau comuna de domiciliu ar putea fi cea mai potrivită alegere pentru fiul sau fiica gospodarului. Aceasta atât pentru prestigiul familiei în condițiile în care un reprezentant al acesteia făcea parte dintre intelectualii satului, cât și pentru sprijinul pe care îl putea acorda după absolvire tânărului/tinerei pentru a-și putea întemeia o familie, în a avea o casă de locuit, cât și pentru o gospodărie a lor, aspecte care le asigurau învățătorilor din acea perioadă stabilitate, prosperitate și respect față de locurile natale și chiar față de țară. Nu întâmplător istoria și literatura ne prezentau, pentru acea perioadă, multiple fapte de eroșim de pe câmpurile de luptă ale învățătorilor, ca ofițeri de rezervă în slujba armatei române.

La statutul special al învățătorului mai contribuiau și unele îndeletniciri prestate în gospodăria părintească. Acestora dându-li-se unele explicații științifice, mai ales la orele de instruire, aveau darul să le întregescă zestrea de cunoștințe și, de aici, dorința de a le pune în practică în viitoarea activitate de *apostolat* în mediul rural.

Tot atât de importante pentru statutul special al învățătorului din acea perioadă erau și condițiile cerute candidaților la examenul de admitere. După câte îmi amintesc, viitorii elevi proveneau, în general, din mediul rural și, în aceste condiții, trebuia să locuiască în internat pe toată perioada școlarizării. De asemenea, la examenul de admitere erau respinși candidații care nu aveau ureche muzicală sau care erau afoni, această din urmă cerință dându-le de înțeles viitorilor elevi că orele de muzică, de participare în ansamblurile corale, precum și învățarea unor instrumente muzicale, în special vioara, erau disciplinele de bază din perioada anilor de școală

normală.

Prevederile programelor de învățământ erau tot atât de importante pentru recunoașterea statutului special al învățătorului. Aceasta, deoarece conținutul programelor școlare asigurau viitorului învățător o pregătire multidisciplinară, atât cu privire la instruirea teoretică cât și practica aplicativă. În acest context, elevilor li se asigura o paletă deosebită de cunoștințe, începând cu agricultura, pomicultura, sericultura, apicultura, zootehnia și terminând, după câte îmi amintesc, cu unele cunoștințe despre cooperativele sătești, afiliate în acea perioadă la Uniunea Internațională a Cooperativelor de Consum. Acestea au funcționat cu o gamă deosebită de servicii cerute de către populația din mediul rural și, în unele cazuri, în mediul urban, până în anul 1989 când și-au mai pierdut din importanță. Pe această linie, se cunoștea că în unele Școli Normale funcționau așa-zisele cooperative școlare, după modelul cooperative-velor sătești. Aceasta, pentru ca viitorii învățători să se implice și să sprijine dezvoltarea acestor unități care veneau direct în sprijinul locuitorilor din mediul rural.

Experiența școlilor normale din acea perioadă a servit și profesorului Gheorghe Gorincu care, în perioada 1967-1975, a înființat în cadrul Liceului Economic din Brăila un magazin-școală, condus de către elevi, sub supravegherea cadrelor didactice de specialitate, despre care voi vorbi într-un episod următor.

Viitorul loc de muncă, la început în mediul rural, al absolventului, avea să adauge noi valențe statutului special al învățătorului. Această obligație era specifică absolventului de Școală Normală. Nu mai era întâlnită la alte profile ale învățământului din acea perioadă.

După câte am reținut, măsura era justificată prin faptul că obiectivul principal al reformei învățământului românesc, inițiat de Spiru Haret, era ridicarea nivelului de cultură al satelor, comunelor și, în final, al locuitorilor acestora. Se cunoștea că, în toată această perioadă de zece ani, cât Spiru Haret a fost Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, și în continuare, până în anul 1948, au fost înființate multe școli în mediul rural, biblioteci, case de cultură, cu șezători și activități de culegere de folclor, și cu activități de cinstire a eroilor căzuți pe câmpurile de luptă finalizate cu ridicarea și dezvelirea unor monumente semnificative amplasate în fața sau în preajma instituțiilor publice.

O mare dezvoltare a cunoscut, în acea perioadă, înființarea și funcționarea unor ansambluri corale formate din locuitorii satelor și comunelor care, în unele cazuri, erau cunoscute în afara județului și chiar a țării.

Ar fi de reținut că, pe acest fundal, în toată această perioadă, s-a afirmat un mare număr de învățători, în majoritatea domeniilor publice - literatură, artă, culegere de folclor, dirijori de ansambluri corale și, nu în ultimul rând, de politicieni, despre care voi vorbi în episoadele următoare.

Alexandra MIHALACHE

De ce?

Întreb: de ce te naști în gândul meu
Și picuri veșnicie-n al meu dor?
Prin nori de fum te conturezi mereu,
Iar cerul ne veghează ca decor.

De ce-mi sculptezi același suflet dur
Din stânci ce le-ai rănit adeseori
Și mă obligi târziu să-l îndur
Ce-a risipit în mine doar culori?

De ce îngheți și timpul ce-a apus
Lăsând o urmă prinsă-n depărtări
Și-mi scrii cuvinte care nu s-au spus,
Redevenind prin umbre doar uitări?

Și iar, de ce privești marea-n abis
Când inima ți-e mare-nvolburată?
Ți-ai înecat adâncuri într-un vis
Strigând iubirea-n valuri câte-o dată?

Te-ntreb, dar nu primesc niciun răspuns.
Mă pierd în ceață ca o destrămare;
Misterul tău, încă nu m-a străpuns
- Rămâne-vei în veci o întrebare!

Definiția iubirii

Iubirea e răspuns la veșnicie,
Iubirea-i întrebare pentru muritor,
Iubirea e acea statornicie
Ce face timpul îngăduitor.

Iubirea e speranță nesfârșită,
Iubirea e credință prin cuvânt,
Iubirea e o formă reușită
Și-apare ca un înger pe pământ.

Iubirea e sublimă poezie,
Iubire-i cer veșnic netulburat,
Iubirea trece ca o fantezie
Și sensul ei este adevărat.

Iubirea e scânteia dintre inimi,
Iubirea e scânteie din priviri,
Iubirea se îneacă printre patimi
Și se închide în dezamăgiri.

Iubirea, cartea inimii cea sfântă,
Iubirea, dor târziu, nemărginit,
Iubirea noastră strașnic se avântă
Și cucerește timp la infinit.

Redeșteptând iubirea

În ceața depărtării din sufletele noastre
În doruri necuprinse, pierdute-n destrămare
Ai regăsit speranța iluziei albastre,
Zbătându-se în pieptul lovit de remușcare.

Ca păpădia smulsă de-a vântului aripă,
Ca norii risipiți în zări adânci, pribege,
Iubirea nerostită din lanțuri se ridică,
Dorind cu disperare patimi să închege.

Zadarnic amintirea încearcă să deștepte
Dorințe adormite în umbra nerăbdării.
Lumina veșniciei plutind să mă aștepte
Mă cheamă timpul vieții la porțile visării.

Infinit

Stele cad în marea vremii
Strălucind prin infinit,
Inimi țeș fără de temeri
Versuri vii în răsărit.

Timpul mângâie tăcerea
Ce domnește-n amintiri
Răscolind în val iubirea -
Dor nescris în nemuriri.

Gândul rătăcește-n ceruri
Printre norii grei, de plumb,
Sufletul cuprinde țeluri
Care-n flori de rouă plâng.

A rămas doar ceasul serii
Ce măsoară așteptări,
Iar la porțile durerii
Se îndreaptă nerăbdări.

Trece pasărea iubirii
Zbor pierdut în veșnicie,
Un amurg al fericirii
Lasă o scânteie vie.

Curge un izvor de vise
Împletind cărări de dor,
Pietrele adorm aprinse
Într-un somn nemuritor.

Mai suspină câte-o floare
În mătase lăcrimând,
Vântul treieră prin boare
Sentimentul său plăpând.

Clipe-au înghețat în stele
Conturând nemărginiri,
Se strecoară prin inele
Focuri ce aprind iubiri.

Alensis De NOBILIS*(Din volumul în pregătire "Bețiile Cosmice")***Saturnalii**

Ard catapetesme în amieze,
Se mai coc iluzii sub umbrare,
Evadăm din calmele asceze
Să ne pregătim de sărbătoare.

Înălțăm litanii spre înalțuri,
Ne-nfruptăm din ape de lumină
Să dansăm ca-n anticele rituri
Celebrând păcatu' curs în tină.

Când, târziu, ospete stau să-nceapă,
Într-un dans sălbatic de bacante,
Focuri pe pământ, în cer, pe apă,
Se aprind în albe hierofante.

Înecați în râuri reci de vin,
Istoviți tanatic de orgie,
Zăcem beți ca-ntr-un profan amin
De delir, păcat și poezie.

Iar târziu, în ceas etern, vecia
Ne ridică-n umbre, îngeri stranii,
Să ne ierte parcă erezia
Ce o săvârșirăm noi golanii...

Înfiorare

În tăcerea albă curge-un glas în sânge,
Ancestrale treceri între om și lup;
Când e lună plină, haita-n cerc se strânge
Dansând colții-n aer până când se rup

Pânzele tăcerii de pe-ntinderi arse
De Apocalipsa ce în vis începe;
Sus, la cetățuie, triburile parșe
Urlă fantomatic, călărind otrepe.

A-nceput marea, în ființe cântă
Dor de ducă orfic, ucigaș și sumbru,
Iar fecioare goale delirând descântă
Mugurii de sfârcuri peste corn de zimbru.

Vraja serii urcă izbucniri de sevă
Înspre vechi neliniști care cheamă-n rut,
Sburători sar ziduri cu parfum de Evă
Ce așteaptă clipa cu un nod în gât.

Peste ape, reci, șerpi dansează-n smârcuri
Șuierând la lună peste dinți, lucid;
Pruncii printre vise cheamă lapte-n sfârcuri,
Iară cucuvele stau clipind pe zid...

Când cetatea doarme, circulă miasme,
Duhuri rătăcite merg pe-acoperișe;
Peste neguri orbii împlânzesc fantasme
Și-n ființe, tainic, răul se furișe.

Neființă

Un monument de neființă crește,
În aer pur curgând litanii univoce;
Mirese iluzorii ies din fresce,
Miri decăzuți din îngeri să invoce.

Efluvii de mirare urcă-n vis,
Culorile luminii cad în vid,
Bate din pleoape ceasul, interzis,
Să deseneze timpul într-un rid...

Din patimi arse, șerpuiți de ambră
Înalță ruga falsă nicăieri,
O tremurare cere-o alahambră
În prăbușiri de arderi și tăceri.

Frânt, căpețelul lumii cade-n valuri,
Nisipuri fug de spaimă înspre sud,
O mamă strânge lacrimi în pocaluri
Să scalde-n ele dumnezeul nud.

Din pâinea ruptă curge parcă sânge,
În aburi calzi scâncesc copii uciși,
Foame cumplită un preot convinge,
Cad peste case, rătăciți, ibiși.

De neputință, idoli se-arată
În nopți de groază, pline de osândă,
Iar oamenii se-apucă, drept răsplată,
Vestale albe pe orgii să vândă...

Rememorări

Tot universul s-a ascuns sub cranii,
În umbre dezlipite de pe trup,
Șoptesc în aer incantații stranii
Nehotărări ce ivărele rup.

Pridvoare albe-n licăriri de lună,
Străfulgerate-n aiurări carnale,
Mireasma nopții-n delirări adună
Orgia prăbușirilor solare.

Ca doi fotoni în fuziune, iată,
Visezi reîntâlniri seismice,
În noaptea ce scâncește destrămată
Stele din ceruri false vor să pice.

Rememorări din clipele auguste
Poartă-n priviri soldați de ceară
Vânturi nebune rătăcite-n puste
Sigilii rup cu patimă barbară

Încremeniri de lut, apus solemn
Obrazul ți-e-mpietrit și pământiu
Dorm peste turle sfinții reci de lemn
Mâini nevăzute peste ceruri scriu

Poeme triste fetelor uitate
În sate-n care niciun câine latră,
Iar mamele adorm îngenunchiate
Cu frunțile albite peste vatră.

Tănase CARAȘCA DOMNUL COLCER

Câți ani au trecut? Aproape cincizeci...Sau mai exact, patruzeci și nouă, de când l-am cunoscut pe domnul profesor Iosif Gheorghe Colcer. Pe 15 septembrie 1965 în curtea liceului din Isaccea, în centrul unui careu care fremăta de emoțiile începutului de an școlar la cota cea mai înaltă cel puțin pentru noi, cei ce eram „răcanii” clasei a IX-a, a apărut un om. Destul de înalt, slab, chiar prea scheletic, pentru ceea ce ar fi trebuit să fie de drept în ochii noștri, cu o privire absentă dar în același timp pătrunzătoare, de om inteligent și cunoscător al celor priviți, omul din fața noastră, cu o voce guturală dar melodioasă, plină de o neaoșă căldură românească, cu un sesizabil accent ardelenesc bine lustruit, ne-a întâmpinat cu vorbele calde ale unui dascăl ce era și devenise acum, ceea ce trebuia să fie prin vocație:

-Dragii mei, mă numesc Iosif Colcer și începând din acest an, cu voia destinului (asta însemna de fapt „cu voia lui Dumnezeu”, dar nu se putea spune în acele timpuri), sunt directorul liceului la care învățați. În această calitate, mă angajez... îmi doresc...vă cer...trebuie să...etc.

Cuvântul directorului, nouă copiilor, că eram totuși copii plecați cu un pas spre adolescență, ba cei din clasele mai mari adolescenți în toată regula, iar cei dintr-a XI-a chiar tineri integraliști, ni s-a părut a fi un îndemn, o încurajare, o dispoziție, dar mai degrabă o rugămintă de acceptare a regulilor și dispozițiilor școlare. Sigur că mesajul a fost recepționat în mod diferit. Pentru cei mai mari, era un nou început, dar pentru noi, cei dintr-a IX-a, era debutul și asta era ineditul în fața căruia aveam afișat un tablou cu multe semne de întrebare. Domnul Director Colcer, ne lăsase să înțelegem, că prin învățatură, și disciplină, vom învinge toate obstacolele vieții. Mulți l-am ascultat, alții nu, iar viața cu sota ei, a avut grijă de toate... La prima oră de istorie, cu catalogul sub braț, în sala clasei noastre, a IX-a A, a intrat Domnul Iosif Colcer, directorul liceului care, ca profesor, urma să ne predea obiectul respectiv. Pentru toată clasa a fost o surpriză cu senzația de teamă, văzând că directorul ne va fi profesor la acest obiect. Cu directorul? Oh! Va fi greu, pretenții mari, istorie...

Dar n-a fost greu...Chiar a fost ușor și frumos...Ba chiar a fost încântător...

Frumusețea orelor de istorie ale profesorului nostru Iosif Colcer a intrat repede în fuziune cu istoria culturii universale pe care o „storceam” de la d-l prof. Dumitru Caloianu în orele de limba franceză. Îndrăgind istoria prin profesorul nostru, căutam înțelegerea, aprofundarea prin pasiunea descoperită la celălalt discipol al nostru, „de franceză”, care ne dăruia din vasta lui cultură enciclopedică episoade de neuitat din istoria universală. Cei doi, erau istoria noastră.

Din punctul meu de vedere istoria, a fost și este mai mult decât o știință. Istoria este o realitate pe care o lăsăm în urmă, dar pe care trebuie să o păstrăm întreagă. Eu am îndrăgii istoria de când mă știu și asta nu i-a scăpat profesorului meu. M-a remarcat dintru început ca fiind un admirator a ceea ce dumnealui iubea cu pasiune și pe tot parcursul liceului m-a cântărit și m-a prezentat în funcție de aceasta. Dacă venea cineva din partea familiei

și se interesa de situația mea școlară, făceam tot ce era posibil, ca mama, tata, sau fratele mai mare să nu se intersecteze cu dirigintele meu Dumitru Rotaru, ci cu profesorul de franceză d-l Caloianu sau cel de istorie (directorul, ho-ho și aici nu mai exista nici un semn de întrebare). Erau cei doi care aveau doar laude la adresa mea și asta mă absolvea de alte „alea” pe care le știa doar dirigintele.

Profesorul meu de istorie, D-l Iosif Colcer uneori, în timp ce asculta un elev „la lecție, din bancă”, îi pleca privirea undeva departe, poate, ni se părea nouă, undeva peste timp, în nebuloasa vremurilor. Încercam să speculăm aceste „plecări” parcă în altă lume ale profesorului nostru, până când ne-am lecuit. Colegul meu de bancă, Mitică E., un elev merituos de altfel, a fost prins în ofsaid, nepregătit la una din orele de istorie. Mitică speriat, surprins cu tema nepregătită, a bâiguit ceva lateral de ceea ce ar fi trebuit. Vergi, colega din față a simțit momentul și s-a lipit de spătarul băncii, lățindu-și cât a putut umerii, iar eu am deschis manualul de istorie la pagina cu pricina. Mitică a simțit momentul favorabil deoarece privirea d-lui Colcer plecase în acea „călătorie” crezută de noi. „Ascultatul” și-a lăsat ochii în jos, eu i-am arătat unde și ce trebuie să citească și deșteptul clasei a început să turuie cu unele intermitențe semnalate de mine prin ghionturi, când d-l Colcer își mai arunca privirea către elevul cel „bun” ascultat. Obișnuia, ca la sfârșitul orei, să consulte clasa:

-Ce notă să-i dăm lui X?

(continuare în pag. 32)

Știam că notele „bune” ale d-lui Colcer sunt pe undeva spre opt.

-Șapte dom' profesor, săream noi, adăugând măcar un punct peste nota meritată.

Nu obișnuia Domnul profesor să dea note după „gabaritul” fiecăruia ci după modul de prezentare al celui ascultat în ziua respectivă.

-Da, o să-i dăm un șap...se bun, hotăra dom' profesor și toată lumea era mulțumită. Șase-șapte, era o notă apropiată de standardul normalității.

Dar la Mitică E. n-a fost așa. El era un elev răsărit, cu note bune la toate obiectele, era chiar unul din frunțașii clasei! Și d-l profesor de istorie Iosif Colcer știa asta, deci, oricum, trebuia să țină cont...Când țârâia soneria pentru pauză, atunci nota d-l Colcer ca să fie suspansul cât mai mare. Ca de obicei, profesorul nostru, a consultat clasa:

-Ce notă să-i dăm azi domnului E. Mitică?

-Opt!!!! A răspuns toată clasa entuziastă, ca și cum se vorbiseră.

-Da...a răspuns d-l Colcer dând din cap, exprimând parcă un reproș peiorativ. Pentru azi, o să-i dăm d-lui E. Mitică un... patru buuun!

Toată clasa a tresărit...Profesorul nostru era prezent! De fapt, el privea profund în sufletele noastre și asculta încercările copilărești pe care ni le înțelegea și interpreta ca un pedagog cu mare experiență...

Născut la 7 aprilie 1934 în Hagău, cătun al Sânmartinului de Câmpie, de lângă Târgu Mureș într-o familie de oameni gospodari dar sărăciți de timpuri și culmea, chiar de **istoria** timpurilor mai moderne, românul-ardelean a trăit într-o sărăcie demnă, suportând prigoana din partea celor care au, și mai vor încă să modifice istoria noastră adevărată, a românilor. A fost un elev eminent, urmând primele două clase în satul Ulieș al tatălui său și orfan, a ajuns „copil de trupă” la Craiova, unde, spre încântarea copilului, îi vede pe regele Mihai și mareșalul Ion Antonescu, moment pe care îl va evoca în scrierile sale. Cu mari eforturi materiale din partea familiei cu cinci copii, rămasă prematur orfană de tată, urmează liceul la Târgu Mureș. După absolvire lucrează ca profesor suplinitor, ca să adune bani, apoi urmează facultatea la Cluj, unde simte ce înseamnă să fii român-patriot. Leagă prietenii ce vor rezista timpurilor și pentru împlinire, acestea vor fi evocate în scrierile de mai târziu. După absolvire îndeplinește o serie de funcții conform pregătirii sale: profesor, istoric, muzeograf, asistent universitar, cercetător, profesor și director la licee în Isaccea și Tulcea, unde s-a stabilit cu familia sa, din nou numeroasă pentru „vremurile mai recent trecute”, cu patru copii pe care i-a format și modelat în dimensiunile patriotice și intelectuale ale sufletului său păstrător de înaltă simțire românească.

„Veneticul” a devenit un îndrăgostit de frumusețea locurilor, de bogăția istorică a Dobrogei, simțind efervescenta plină de intersecții ale vremurilor trecute, încărcată cu evenimente, semne și vestigii pe care le-a studiat cu pasiune și căroră le-a dat un verdict sau o rază de lumină călăuzitoare. Cercetător al istoriei adevărate, aplecat înspre amănunt, prin încercările sale a reușit să pătrundă tainele unor conformități, sau neconformități, în raport de vremuri, să explice și să calce drept și mândru pe vremelnicele deformări ale istoriei și să transmită...

Domnul Iosif Gheorghe Colcer, dragul meu profesor de istorie și director în perioada liceului, ne-a părăsit

pe data de 17 aprilie 2014, în Săptămâna Mare, plecând acolo unde universitarii universului îl așteptau ca să-și umple desaga științei universale cu „ultimele știri”. Vă rog să-mi iertați repetiția, dar acum nu găsesc altceva care să exprime mai complet și mai concret pierderea pe care o ridic la rang de universalitate. L-am petrecut, l-am plâns, ne-am rugat și ne-am luat la revedere de la acest OM extrem de prețios, pe 19 aprilie, 2014 chiar în ajunul sărbătorii Sf. Paști, cu respect, cu smerenie, cu recunoștință și cu mulțumirea că, semnele lăsate de Domnia Sa, vor rămâne peste timp: copii, oamenii modelați de mâna profesorului și cărțile scrise cu atâta pasiune pentru universul culturii românești.

Și aici, atingem o altă latură a mozaicului de pasiuni și a zestrei ce a izvorât din sufletul creatorului de valori istorice, etnice, artistice și literare a distinsului profesor Iosif Colcer. Marea moștenire a Domnia Sale este aceea, că ne-a dăruit de-a lungul anilor 10 cărți care au îmbogățit zestrea culturală nord-dobrogeană și nu numai, cu istorie și literatură de înaltă simțire românească: „**File din istoria Dobrogei**”-Ed. SC Infcon SA, Constanța, 1998, (în colaborare cu Viorel Măgureanu); „**Timpul destăinuirii**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2001; „**Unirea Dobrogei cu România**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2003; „**Poezii**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2007; „**Unirea Dobrogei cu România**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2008; „**Amintiri**”- Ed. Harvia, Tulcea, 2009; „**Oameni și fapte**”- Ed. Harvia, Tulcea, 2010; „**Personalități tulcene**”- Ed. Karograf, Tulcea, 2011; „**Călătorie în Maroc**”- Ed. Karograf, 2012; „**Amintiri II**”- Ed. Karograf, 2013. Și câte altele despre care vom vorbi peste ani...

Aș fi vrut să mă opresc aici, derulând opera sa literară și totuși, ceva nu mă lasă să închei așa. La începutul lunii aprilie, m-a sunat D-l Colcer. Știam că este suferind în urma unui accident minor, dar cu urmări neplăcute, cu prognosticuri destul de...neclare. L-am auzit vocea aproape obișnuită și blândă, dar bărbătească și autoritară:

-Pe 7 aprilie împlinesc 80 de ani. Te rog pe tine să inviți în numele meu pe scriitorii și prietenii mei X,Y,Z, și împreună, să-mi onorați această aniversare deosebită. Nu admit comentarii sau scuze! Vă aștept la ora 12 să ciocnim un pahar de șampanie împreună.

Duminică, la ora 12 fix, eu, însoțit de cei trei prieteni comuni, cu numele lor mândre Nicolae Rădulescu, Olimpiu Vladimirov și Constantin Bejenaru, am fost întâmpinați de soție, d-na Ana, bucuroasă de musafirii doriți de soțul Domniei Sale. În camera unde l-am vizitat de multe ori începând din anul 2003, când ne-am redescoperit, iar Domnia Sa mi-a făcut o prezentare elogioasă la o carte, l-am întâlnit pentru ultima oară pe profesorul meu de istorie, directorul din perioada liceului, descoperitorul, sfătuitorul, susținătorul și îndrumătorul meu în ale scrierilor literare, prietenul de mare valoare care nu mi-a înșelat niciodată așteptările. Și așteptările simțurilor sale de om practic, ne-a pus în fața unei situații ce putea căpăta în viziunea celor patru, semnificații, premoniții, presimțiri, sau chiar o

realitate. La despărțire, domnul profesor Iosif Colcer, cu un gest larg, ne-a arătat biblioteca sa bogată în cărți valoroase și ne-a spus:

-Dragii mei, s-ar putea să nu ne mai vedem...

-Dom' profesor, nu se poate, am protestat eu.

-Te rog să nu intervii, vreau să vă spun ceva important! Dragii mei, simt, că am ajuns la capătul puterilor, așa că, din biblioteca mea personală, fiecare să-și aleagă două-trei cărți, să fie în amintirea mea.

Ne-am uitat toți surprinși, dar autoritatea degetului întins de sărbătoritul care încerca să ne oblige spre alegerea din bogata bibliotecă, nu ne-a lăsat să protestăm și nici să întărziem. Am purces fiecare la rafturi și ne-am ales... ce? Amintiri peste timp! Legături de suflet pe care ne-am notat: „În amintirea omului, îndrumătorului de suflete, neînfricatului român patriot care a fost **Iosif Gheorghe Colcer**”.

Domnul Colcer a simțit că în curând va trece un hotar. Spre tristețea noastră, a simțit bine. Pe 17 aprilie, la ora 23, soția sa, d-na Ana, m-a sunat și mi-a transmis trista veste. Pe 19 aprilie l-am condus pe ultimul drum pământean. Și în aceeași zi de 19 spre 20 aprilie 2014, la miezul nopții, am uitat pentru o clipă de tristețea despărțirii și aureolat de puternica lumină a Învierii, am pronunțat cu bucurie sperând: „Cristos a înviat, D-le Profesor!”.

(urmare din pag. 25)

cameră, pe un pat. Nu mai fusese demult într-un pat. De fapt, nu mai fusese demult într-o casă.

- Cred că ai foarte multe întrebări, nu-i așa? o întrebă femeia pe cel mai blând ton posibil.

- Da, zise Rosa. Cum am ajuns aici?

- Eu te-am găsit, îi zise fata cu păr alb. Erai lângă poarta școlii.

- Școală? întrebă Rosa confuză.

- Da, draga mea, îi zise femeia. Te afli în școala Rusten. Această școală a ajutat mii de elevi cu Puteri supranaturale. Elevii care au intrat pe porțile școlii au devenit maștri. Numele meu este Varanda și sunt directoarea acestei școli.

Rosa ascultă atentă fiecare cuvânt, iar când femeia termină de vorbit nu spuse nimic. Își păstrase expresia feței calmă, însă înăuntru era speriată. Dacă asta era o școală, însemna că toți luptau pentru bine, iar ea... Ea lupta pentru bine, dar toată lumea o considera rea. Dacă s-ar fi aflat cumva cine era ea cu adevărat, atunci ar fi distrus-o. Ce avea să facă? Era prinsă în capcană.

- Ai unde să mergi? o întrebă fata.

- Nu...,zise Rosa încercând să nu-și arate teama.

- Ai putea rămâne aici.

- Să rămân?

Lucrurile se complicau. Cum putea să rămână acolo? Era ca un șoricel înconjurat de pisici, ce așteptau să facă o greșală. Nu putea sta acolo, dar nu avea unde să se ducă. Ar fi putut rămâne, însă trebuia să fie foarte atentă. Totuși, odată și-o dată ei tot aveau să afle cine era ea defapt. Atunci ce era de făcut? Nu ar fi vrut să plece. Era chiar draguț să stea iar într-o casă. (va urma)

Adrian FRENT

Rezumat

Și acum poetul tace...

Stă în tihnă și gândește

Cum se duce-a noastră viață

și pe ce se risipește?

Început-a a mea viață înainte ca să știu

când un Înger și cu Domnul

mi-arătau cine-am să fiu.

Și atunci când eu din toate

doar o carte am zărit,

nici iubire, nici palate Îngerul nu mi-a ursit.

Blestemat întreaga viață

să-mi pun Sufletul pe-o foaie,

stau când singur,

când cu Toate și îmi pun o întrebare:

Cum se duce-a noastră viață

și pe ce se risipește?

Caut adevăr în Toate

și încerc să le transform;

Alchimie pentru Suflet,

ce-a scăpat unor străbuni,

ocupați cu-a lor condeie

și-n adâncuri căutând

ce era la suprafață,

dus de valuri către țarm.

Lungă viață a dus dânsul

lângă munți, lângă păduri,

concentrate-ntr-o cămară,

puse-n rafturi de stejar.

Și-n aceste vrafuri multe,

la un căpătâi aflate,

stau ascunse stihuri - sute,

ce-au să-nvie o generație.

Ispită

Depart, în neguri de ape,

Stă și doarme diavolește

Animalul ce-n grădină

Se târăște mișelește.

Stă și doarme, și visează,

Și așteaptă un curent

Să-l scoată din ape tulburi

Și din mâlul temnicer.

Ia! Un vis din mâl îi scapă

Și îl poartă-n sus curentul!

Suprafața ce-a fost blândă

Nu mai oglindește-ntregul.

Totul e distorsionat, ondulat și se-ncovoiaie,

Luna ce-a fost cerc perfect se vaită și se-ndoaie!

Chiar și stelele ce-odată erau ordine și pace,

Dansează pe bolta lor ritm de haos și de moarte.

Și odată prevestite de grotescul dans celest,

Noaptea pune doliu vieții și așteaptă acest protest.

Luminița COJOACĂ

Fântâni adaptate

Ciuturile nu mai au apă
 dau pământ la oameni
 ca să le treacă setea
 pofta de apă să nu le ardă
 focul lăsat de pământ
 fără să se înece
 ciuturile stau adunate
 la lumina umbrei
 dorul de apă
 în pământ îl leagă
 cu început și încheiere
 rostul de pândă
 îl ning
 să le treacă durerea
 făcută de setea
 din fântânile secate nu
 de soare ci de carne
 fără inimă
 ciuturile strigă oamenii
 să le împartă
 pomeni de apă
 pofta de apă
 să capete un nume.

Meșterii cuvintelor să se aprindă

Roua curge lacrimi în afară
 Stele plâng pe cerul înstelat
 Se aprind făcliile de ceară
 Universul crud înmiresmat
 Pașii trec poemele rebele
 S-au aprins scânteii în univers
 Se aprind făcliile rebele
 Mersul sfânt din creasta celui drept.

Poarta deschisă

S-a așezat frunza peste turmă
 mioarele albe și-au mușcat
 lâna ca să nu fie deocheate
 în somnul rece
 mioarele au mâncat
 cuvinte să nu li se strice
 laptele
 mioarele au blestemat turma
 lupilor
 ca să le citească cu zgomot
 apoi au bătut la porțile oamenilor
 să le cheme copiii la nuntă
 blestemul ca să se ducă
 și oamenii să mângâie cireada

de lupi hrănită cu poezii
 la apus de umbră.

RODUL TURMEI

Pomii se așează pe urmele turmelor
 neîncolțiți îngerii adapă lumea
 cu flăcări și tunete
 să curgă izvoarele
 rostul că femeile ce aleg mersul dintre
 mioarele
 ce saltă privirea în căpătâiul somnului
 moartea nu are pretenții să nască
 la soare fără umbră
 din genunchi și întuneric
 se desface urma
 copiii morții ca să boteze

Gloria mătăniilor

Poveștile răsună candela
 să nu se stingă lumina
 pământul îl întind
 pe pâinea fără miez
 oamenii nu mai au cuvinte
 nici friguri nu au
 pofta de pâine
 o potolesc cu lapte din miera
 fără căpătâi
 de la radio află că au zilele numărate
 precum numărate le sunt
 poveștile pe care le spun
 copiilor
 ca să crească mai mari
 decât pâinea mâncată
 de ei cu pofta cât o zi fără post și friguri

Se uită mătăniile

Zi de zi zăpezile răsună
 Setea de candelă purtată
 Apa se scaldă în pământ
 Și lumea zace atârnată
 Noduri și semne trec pe rând
 Poartă de vremuri zbuciumată
 Ninsoarea se preface în cuvânt
 Ceara minunii arătate.

Furia mătăniilor

Laptele își pierde spuma
 precum carnea desfăcută de oase
 se face apă
 focul să îl stingă pe lumină
 lumina să o scapere
 să se umple pământul
 zis și făcut
 ochii merg pe pământ
 se uită în lung și în lat
 luminile să nu strige
 de durere furia fără foc
 a cărnii cu oase.

Alexandru COCETOV

Traduceri din dramaturgia universală

Teatru - spectacol în care *actorii* reprezintă personaje pentru a fi privite din exterior (de către un public), într-un timp și spațiu limitate¹

Dramaturgie - totalitatea operelor dramatice ale unui popor, ale unei epoci etc; arta de a scrie piese de teatru, de a le pune în scenă și de a le interpreta. Cele mai vechi elemente teatrale se întâlnesc în jocurile de copii și de tineri, în jocurile cu măști și în teatru de păpuși, în obiceiurile legate de sărbătorile de iarnă sau în datinile legate de principalele momente ale vieții.

Va fi ceva ciudat, poate chiar straniu, dacă vom vorbi despre „traduceri din dramaturgia universală” și nu vom menționa despre teatrul din Republica Moldova, actorii, piesele jucate... căci „încă din prima jumătate a sec. al XIX-lea, adică înaintea apariției primelor piese în limba română, s-au pus în scenă, inițial în limbi străine, apoi în traduceri, lucrări din clasicii greci, francezi, unele dintre ele preluând veșmântul nostru național”³. Și asta din motiv că Teatru a fost și va rămâne unul dintre cele mai mari centre culturale, care dezvoltă și va dezvolta dramaturgia națională cât și internațională. Despre dramă, vestitul filosof Lucian Blaga, autor de opere lirice, epice și dramatice, spunea următoarele: „Drama nu e completă fiind numai scrisă de un scriitor cu scop ca să fie citită, ci devine cu adevărat dramă când se prezintă”. Și mai adaugă: „ele trebuie astfel scrise, ca să poată fi și prezentate”.

În referatul de față doresc să prezint câteva personalități (scriitori, dramaturgi, traducători), care la rândul lor au depus mult efort pentru a reda în scrierile lor armonia piesei. Și includ aici pe **G. Nicolescu, VI. Belistov, AI. Cosmescu, Igor Crețu și Mihai Prepelită**.

Despre factorul dramaturgiei ne putem convinge în baza datelor din lucrarea lui **G. Nicolescu** „Viața lui V. Alecsandri”: „V. Alecsandri, ...va alege din repertoriile străine piese plăcute, lesne de jucat, și nu le va traduce mot- à- mot, ci le va localiza cu măiestrie în privirea gustului public...”.

Nu pot să nu menționez aici faptul că unul din teatrele republicii noastre poartă numele acestui mare scriitor, anume, Teatrul Național „V. Alecsandri” din municipiul Bălți. Până în prezent, acesta a fost unul dintre cele mai mari teatre de pe teritoriul țării noastre. Mai mare nu doar după clădire, sală etc., dar și după numărul de actori, spectacole jucate, montate..., având în trupa teatrală pe Mihai Volontir, Eufrosinia Volontir, Mihai Răcilă, Ion Cotău, Ciprian Răcilă ș.a.

Aș dori să-i menționez și pe unii dintre traducătorii care, după părerea mea, au avut o mare influență asupra traducerii pieselor de teatru. Și așa începe cu traducătorul **C. Condrea**, cel care a adus în versiunea română comediiile lui Moliere: „Adevărul”, „Femeile savante”, piesele dramaturgului spaniol Lope de Vega, unele tragedii ale lui William Shakespeare, dramele lui Victor Hugo „Regele se amuză”, „Hernani”, „Ruy Blas” ș.a. De ce, de pildă, după

părerea unora, **C. Condrea** a preluat operele francezului Victor Hugo? Cred că unul din argumente este dat de părerea marelui Eminescu, cel care considera „foarte necesar și folositor pentru cultura noastră de a cunoaște și valorifica opera genialului scriitor, poet și dramaturg francez, V. Hugo. Astfel, opera lui Hugo a lăsat în literatura noastră o amprentă adâncă”. Și mai adaugă: „această amprentă poate fi ușor sesizată, de exemplu, în „Alexandru Lăpușneanu” de C. Negruzzi, „Răzvan și Vidra” de B. P. Hașdeu”, „Despot-Vodă” de V. Alecsandri”⁴.

„Un loc de frunte în contextul tălmăcirii în limba română a lucrărilor dramatice îi revine traducătorului nostru **VI. Belistov**, de sub a cărui pană au apărut în versiunea română tragedia lui W. Shakespeare „Romeo și Julieta”, tragediile lui Pierre Corneille și J. Racine, comediiile lui Plaut și Aristofan”⁵.

Un alt maestru iscusit al literelor, **AI. Cosmescu**, traducând drama „Ivanov” de A. Cehov, se transpune total în destinul tragic al personajului central, al acestui intelectual get-beget, care ajunge să conștientizeze situația lui de om de prisos într-un mediu în care cele mai nobile idealuri sunt sortite ratării⁶.

Faptul că în repertoriul său de traduceri AI. Cosmescu a inclus mai mulți autori ruși își are explicațiile sale. Ele sunt determinate de atestarea în acea perioadă a unui dictat al doctrinei „prieteniei de nezdruincinat” al popoarelor U.R.S.S...

Vom remarca că, aducând în versiunea română operele marilor personalități ale literaturii ruse - Anton Cehov, Lev Tolstoi, Maxim Gorki - Alexandru Cosmescu și-a demonstrat întregul talent artistic, dând dovadă de o bună cunoaștere a ambelor limbi, fapt care a fovarizat în mare parte răsunetul larg în inimile spectatorilor a pieselor traduse⁷.

Pe același drum îl mai putem întâlni și pe **Igor Crețu**, traducător și poet, despre care academicianul Mihai Cimpoi scria: „I. Crețu este călătorul romantic prin atâtea țărâmurii exotice, care readuce farmecul lor într-un vers și într-o frază de proze puse în tipare clasiciste, ale frumuseții eterne, prototipale, platonice (...) împărtășește deci credința că arta traducerii trebuie să se bazeze pe inspirație, temeinicia construcției și frumusețea, ca și arta în genere”.

Igor Crețu a dat traduceri de un înalt nivel artistic, circa 60 de volume din literatura universală, într-o limbă a cărei mlădiere și cursivitate îl învecinează cu miracolele poeziei populare. Traducerile din trilogia gorkiană *Copilăria* (1950) și *Universitățile mele* (1951) au fost urmate de *Donul liniștit* (1955) și *Pământ destelenit* (1962)⁸. El nu se oprește doar aici. A mai tradus și poemul eroid georgian *Voinicul în piele de tigr* de Șota Rustaveli (1957, 1975, 1988, 1997), proză de Cehov, L. N. Tolstoi, A. Avercenko, poeme de A. Blok, F. Tiutcev. De asemenea, din creația dramatică universală, Ch., 1999; *Un nebun pe acoperiș*, proză umoristică universală (selecție și postfață), Ch., 1997; Rustaveli Șota, *Voinicul în piele de tigr*, Ch., 1997, ș.a.⁹. Printre traduceri se mai enumeră și "Condică de reclamații", „A plecat”, „Când ești în ceartă cu soția”, „Discuție între un om

(continuare în pag. 36)

și un câine”, „Brezoi”, „Vioara lui Rotșild”, „Ursul” și „Jubileu”¹⁰.

Și ultimul din lista noastră, **Mihai Prepelită** - poet, dramaturg, prozator, publicist și traducător, membru al Uniunii de Teatru din Rusia, România și Moldova, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, România și Rusia. El reușește să publice câteva lucrări în limbile rusă, engleză, franceză, germană, maghiară, slavonă, ucraineană și, nu în ultimul rând, română. Lucrările sale, care redau dragostea față de neam, mamă, țară, limbă... sunt publicate și apreciate nu doar în Republica Moldova, dar și în România (unde își petrece majoritatea timpului său), Rusia (unde petrece multe luni din an), Germania, Italia etc. A publicat: „Mama noastră - pasăre albastră”, „Peste Carpați, peste cutremure”, „Necropole pentru suflet”, „Dialoguri de sânge”¹¹, „Dincolo de ușa verde”, autor R. Ibrahimbekov, piesă în 3 acte; „Într-un oraș moldovenesc”, „Privighetoarea”, „O frunză de toamnă” de P. Koșel etc. Mihai Prepelită rămâne unul dintre contemporanii ale cărui piese sunt jucate și de Teatrul Republican Muzical – Dramatic din Cahul: piesa „Doi plus unul și un cal”, care a fost montată de însuși directorul Teatrului, Gheorghe Mândru, și care a avut un mare succes.

Mai adaug și faptul că în România - țară cu o cultură mai avansată decât Republica Moldova - s-a înființat o asociație în care se prezintă multe traduceri din dramaturgia clasică. Despre acest lucru se spune că: „Programul de traduceri *DramAcum* a apărut ca o necesitate a racordării dramaturgiei contemporane românești la principalele direcții din dramaturgia contemporană din limbile de mică circulație. Concomitent cu traducerile *DramAcum* au existat programe de traduceri din dramaturgia universală coordonate de Marian Popescu, Victor Scoradeț prin Editura Unitex, prin Actul Lecturii (Teatrul Act), precum și prin programele coordonate de Carmen Vioreanu” *DramAcum*, Teatru de urgență¹².

În concluzie: putem remarca faptul că teatrul a fost și va rămâne o undă a culturii naționale și internaționale. Nu poți reda decât prin teatru și actori. Căci ei trăiesc și re trăiesc ceea ce au pus pe hârtie scriitorii.

Adeseori, oamenii de teatru, montând un spectacol de ultimă oră, apelează și la traducerile realizate în România, unde sunt bine cunoscute numele unor traducători de lucrări dramatice precum D. Grigorescu, D. Suchianu, T. Moise și alții.

„Arta teatrală își are rădăcinile în trecutul îndepărtat dar, prin eforturile oamenilor devotați de cultură, își păstrează uimitor de bine actualitatea și astăzi. La propagarea ei ar trebui să contribuie mai activ traducătorii noștri. Aducând în versiune românească operele celor mai valoroși dramaturgi din diferite timpuri și țări de pe globul pământesc, ei vor izbuti astfel să îmbogățească spiritual societatea”¹³.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

- Cartea pentru toți - A. P. Cehov, Pagini alese; Cartea moldovenească, Chișinău, 1960
- Dicționarul scriitorilor români din Basarabia, Muzeul Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu”, Tipografia centrală: Prut Internațional
- Mihai Prepelită, Bibliografie; Larisa Bulat, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2011.

• Traducerea artistică și literatura contemporană, Cahul 2009; Ludmila Balțatu.

- <http://ro.wikipedia.org/wiki/Teatru>
- http://www.referat.ro/referate/Dramaturgia_4120.html
- <http://dramacum.ro/Proiecte/traduceri.html>

¹ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Teatru>

² http://www.referat.ro/referate/Dramaturgia_4120.html

³ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 62; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁴ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 64; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁵ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 63; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁶ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 65; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁷ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 66; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁸ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Igor Crețu, p. 152

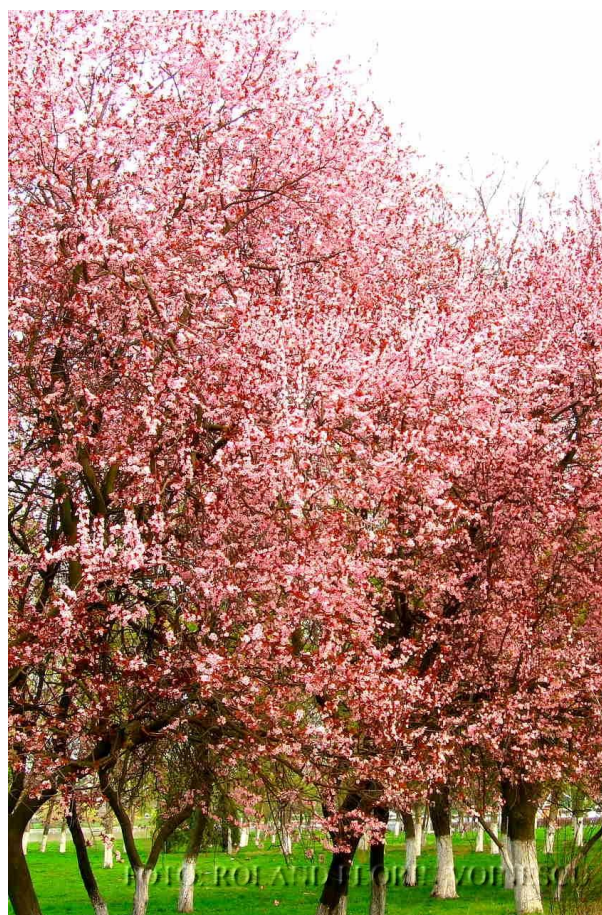
⁹ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Igor Crețu, p. 152

¹⁰ Cartea pentru toți; A. P. Cehov, Pagini alese; Cartea moldovenească, Chișinău, 1960

¹¹ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Mihai Prepelită, p. 365-366

¹² <http://dramacum.ro/Proiecte/traduceri.html>

¹³ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 69; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

Gheorghe A. STROIA

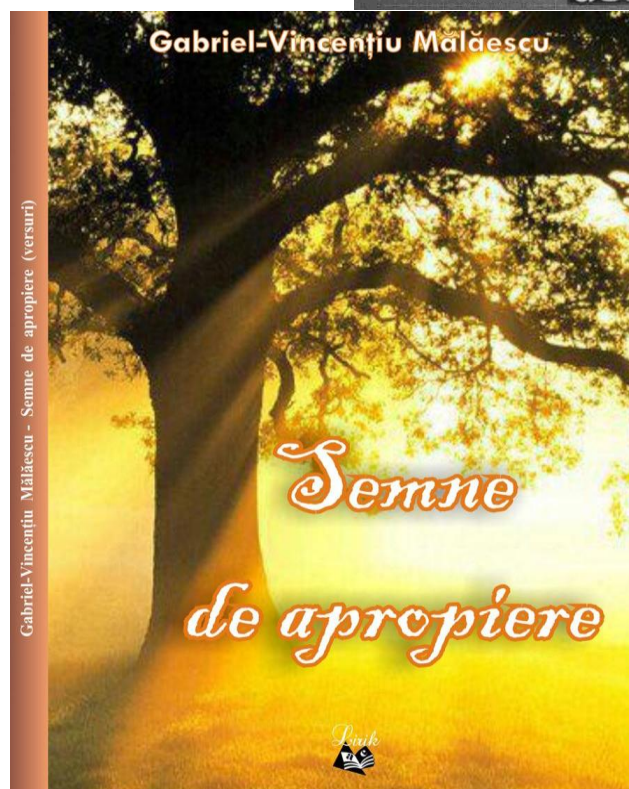
**Semn(ile) de apropiere ale universului (ne)material
sau
CONSTANTA unui parcurs poetic**

În poezia contemporană - în arealul căreia există o mare diversitate de tendințe, curente, specii - lirismul adevărat, incumbând mesaj și valoare, are din ce mai puține șanse, poate nu atât de a se naște, cât de a se afirma, de a se face cunoscut ori recunoscut. Doza specială de sensibilitate, trăirile împărtășite - menite să aline sau să vindece, lumina spectral-spirituală ce redă „orbilor vederea”, fac din poezie un balsam pentru suflet, un leac valabil oricărei neputințe și adaugă muritorului aripi pregătite de zbor.

Cu un parcurs ascendent, adăugând plus-valoare prin fiecare nou volum, aflat la al șaselea titlu de carte, Gabriel-Vincentiu Mălăescu se dovedește a fi un nume predestinat poeziei. Volumele sale - **Singurătatea din noi**¹, **Neștiutele pierderi**²; **Pavilioanele umbrei**³; **Templul nevăzut**⁴; **Marea de vise**⁵ - definesc, modelează și îi îmbunătățesc profilul universului liric propriu, crescând în intensitatea trăirii, fiorul liric fiind omniprezent, cu subtile inserții meditative, nașterea, destinul și moartea, fiind punctele cardinale între care poezia sa se desăvârșește.

Dacă în volumul anterior, **Marea de vise**, poetul își clădește propria existență pe temeliiile visului, aparent fragil, transformând fiecare etapă a devenirii sale în finalitate, prin împlinirea unui vis, în volumul sugestiv intitulat **Semne de apropiere**, poetul experimentează o serie de trăiri noi, uneori matinale, alteori vespérale, ce prevestesc iminența sfârșitului (ca un nou început) și dăltuirea în lespede eternității a propriului destin. În această multitudine de stări, poetul este asemenea meșterului Manole, blestemat să clădească și apoi să-și reclădească templul, dar binecuvântat să-și păstreze constant drumul, fără să epateze prin construcții opulente verticale, pregătite (parcă) să împungă cerul. Acest lucru denotă modestia poetului, obișnuit să respecte tăcerea, să scrie, să șoptească, să îngâne, spre a-și face - din actul creator - un izvor de sinergii: *Clădesc în închipuire încăperi suprapuse,/ fiecare dintre ele poartă un vis nerostit.// Nu mă regăsesc nicăieri pe verticală/ și atunci aduc totul la același nivel,/ de unde, ca un demiurg,/ recompun lumea*⁶,

Ciclurile vieții, sunt cu foarte mare atenție studiate și apoi redată în poeme de o simplitate cuceritoare, cu o evidentă marcă meditativă. Pentru poet, răsăritul, amiaza, amurgul, înserarea și noaptea, sunt cicluri ale unei zile (ca, de altfel și ale „zilei” eterne), pregătite să anunțe zorii, pentru ca sisifical tremolo să reînceapă. **Începutul** e firesc, obișnuit, dar poate nu atât de normal într-o lume anormală: *La început/ viața/ e o fereastră,/ prin care privești/ oamenii, faptele, visele ...// Apoi,/ fereastra se închide*⁷. **Parcursul** „zilei” devine deja o luptă continuă, atât cu sine, cât și cu ambientul uman-dezumanizat, în cotidianul ostracizant. Binele și răul fac parte din ființă, ciocnirea energiilor rezultate provocând durere și rareori exaltare: *... e-o luptă acerbă între bine și rău,/ din care răzbate numai durerea*⁸. În acest sinuos periplu, durerea devine obișnuiță. Un *modus vivendi*, pe

care poetul îl experimentează în fiecare clipă a existenței sale. O durere surdă, datorată nu atât neacceptării de către semenii săi, ci doar neînțelegerii valorilor de energie negativă - venind dinspre... - ce-l lovesc fără niciun avertisment. În plină vară, suflul poetic se regăsește în plină iarnă, când viscoalele aspre îi amortesc simțirea: *Te arunci în viscol,/ să simți durerea/ ca pe un exercițiu/ de autoflagelare*⁹. **Finalitatea** este similară căderii arborelui captiv în plină furtună sau stingerii mute, într-o tăcere abisală, dincolo de marginile zării: *Doar furtunile își fac simțită/ absența,/ până când, într-o zi,/ un fulger venit pe neașteptate/ a doborât ultimul arbore*¹⁰ sau: *Fără urme de sânge pe pietre,/ lumina se stinge la marginea zării,/ viața se scurge din trupul rănit,/ în colțul neștiut al uitării*¹¹. În această finalitate, scopul fundamental este acela al urcării către cer, pe o scară cu treptele reprezentând pașii muritorului prin febra trecerii: *Slujitorul/ a aprins candelabru noapții.// Liniștea s-a umplut/ de albastru.// Ochiul a desenat scara/ pe care să urc la cer*¹².

Cu delicatețe și fără să devină intempestiv, printr-o prozodie expresivă, ajungând repede la suflul lectorului avid de poezie, Gabriel-Vincentiu Mălăescu împarte flori de gând, așterne pe fiecare vers amprenta imuabilă ce-i caracterizează stilul. Vârtejurile (pe)trecerii se țin departe de spiritul puternic, succesul și frumusețea vieții constând - până la urmă - în șansa acordată fiecărui nou început și în puterea de a efectua alegerea corectă. Această „alegere” este indisolubil legată de noțiunea de „ales” - fără de care orice lucru s-ar dovedi a fi fără sens și urmă de condescendență: *Pe creștetul pietrei stau așezați/ îngeri și demoni laolaltă:/ nimic nu pare de neînvinș,/ doar să știi cine este alesul*¹³. Și dacă tot se face vorbire despre un Ales, cu certitudine ridicat la rang divin, atunci poetul îi ridică un templu, în care pot fi alții/altele decât cuvintele, ridicând rugăciuni întru

(continuare în pag. 38)

Boem@ 5 / 2014

nemurire: *Secundele se pierd./ spaima se retrage-n cuvânt./ mii de păsări dispar fără zbor*¹⁴.

Poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu impresionează prin claritatea izvorâtă din dorința de a nu epata în niciun fel și nici de a abate atenția lectorului de la esențe. Versurile sale sunt comprimate la maximum, reduse ca întindere, la finalul cărora se află rugul, pe care arde sentimentul transformat în florilegiu, se coboară cerurile să-și încălzească mâinile sacre, se pleacă frunza plină de clorofilia lumii. Multe dintre versurile sale, descriptiv-enunțative, poartă în ele aromele unui pastel, debordând de cromatică, de la câmpii întinse peste care se leagănă în soare câmpuri de maci și până la crâmpoie (în)lunate, peste care tăcerea nopții e tulburată doar de scrâșnetul penelului pe hârtie. Zăpezi de mătase, întinderi de gânduri albe, sentimente de nostalgie, rareori revoltă, adeseori ubicuul sentiment de nimicnicie în fața Nemărginirii Universului: *Mătasea zăpezii calmează privirea./ curg râuri de ceață în labirint./ dincolo de deal se ascund inimile/ din trupuri risipite în timp*¹⁵. Mai mult, în această lume siderală, poetul, făcând o anamneză la rece a vieții sale, se întreabă dacă destinul i-a fost completat sau împlinit prin poezie, dacă toate restanțele efemerei existențe au fost achitate și datorii stinsă. Însă, această "datorie" karmică nu se referă la ceva anume sau la un anume loc, poetul fiind veșnicul pelerin în căutarea unui tărâm de odihnă, a unui pat de somn, dar mai ales al unui loc în care visul său să se convertească în foc viu. Practic, așa după cum preceptul biblic spune - "Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor", așa și poetul crede cu tărie că, în acel loc, Muza i s-ar putea cuibări în suflet și i-ar trimite să smulgă din tărâmul zeilor Lumina (Focul) asemenea lui Prometeu: *Căutându-mi locul aici./ vreau să pot spune-ntr-o zi/ că mi-am făcut datoria./ că mi-am împlinit destinul.// Pot pleca liniștit*¹⁶... Similitudini ideatice cu cele din opera expresionistului german Yvan Goll¹⁷, al diversității până la euforie/anxietate proteică.

Adevărurile enunțate în opera lirică a poetului ploieștean sunt la fel de simple și de expresive, înlănțuind în chingi de foc simțirea, mîntea, eul, visul. Adevărurile despre Viață, Moarte, Trecere, Umbră, sunt retorici, ale căror răspunsuri se află doar la îndemâna sufletului Iluminat - *Ca să mori./ trebuie să te naști mai întâi./ apoi, cu fiecă secundă care trece/ nepăsătoare./ să te-appropii negreșit/ de veșnicie*¹⁸ - sau recursuri la percepțiile moral-creștine - Dragostea, Înțelegerea, Toleranța: *Înțeleg/ să-mi așez cuvintele/ cât mai aproape de inimă.// Nu vreau să răspund/ la pumn cu pumnul./ la nedreptate cu nedreptate.// Cel ce se face vinovat./ nu are decât o singură cale/ de urmat./ să-și recunoască greșeala/ și s-o îndrepte*¹⁹.

Privind către înainte, poetul ne învață să descoperim viața pas cu pas, să conștientizăm că fericirea vine din lucruri mărunte, că este mult mai benefic să bucuri sau să iubești, decât să întristezi sau să urăști. Iată, de fapt, modul său de a privi viața și de a-și face din cale o trecere lină, departe de răul cotidian și de lumea teribil-îndepărtată de frumos: *Să luăm/ bucuria cuvintelor/ și să o dăm/ oamenilor.// Să luăm/ tristețea cuvintelor/ și să o transformăm/ în iubire.// Să luăm/ esența cuvintelor/ și să o convertim/ în credință*²⁰. **Semne(le) de apropiere** sunt, evident, însemnele unui

parcurs constant pe tărâmul poeziei, ce indică o creștere prin fiecare nou volum. Ceașca din care poetul își soarbe doza zilnică de poezie este liniștea sufletească, din care se inspiră și pe care o împărtășește în mod constant, o ceașcă pe care o (re)găsește adesea goală, căci: ***Dacă vrei să ai liniște sufletească, atunci trebuie să înveți să bei ceai dintr-o ceașcă goală***²¹.

În spectrul liric actual, modele precum Victor Sterom, Lucian Gruia sau Baki Ymeri au influențat cu certitudine poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu. Marca sa de originalitate este, fără îndoială, simplitatea, căreia îi arondează un suflu nou. O poezie ușor eclectică, ce împrumută câte o măsură din toate: cupele florilor, savoarea măceșilor, albastrul finit-infinit al cerului, clarul nopților cu lună plină, zilele toride sub arșița soarelui și multe, multe sentimente, stări staționare ale sufletului, cărora poetul le culege nectarul și le transformă în fagure de vers. ***Semne de apropiere*** reprezintă un punct de cotitură în opera poetului ploieștean, pe drumul ascendent al regăsirii sale prin poezie. El se dovedește a fi un curajos, dispus să-și organizeze în primul rând speranțele și încrederea, nu atât în alții, cât în propria persoană. Acest lucru reconfirmă, cu siguranță, spusele lui André Malraux²²: ***Curajul presupune organizarea speranțelor. Or, apatiei tocmai la aceasta renunță - la organizarea speranțelor. Și rămân cu brațele încrucișate, considerând că și răul, și binele se înscriu în fatalitate...***

¹ Editura LVS Crepuscul, Ploiești, 2010;

² Editura RavexComs, București, 2011, ediție bilingvă româno-albaneză, în traducerea poetului Baki Ymeri;

³ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁴ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁵ Editura Armonii culturale, Adjud, 2013;

⁶ (*Fluxul gândului*) – op. cit.;

⁷ (*Fereastra*) – ibidem;

⁸ (*Între bine și rău*) – ibidem;

⁹ (*Autoflagelare*) – op. cit., o referire directă la penitența pe care omul o datorează naturii sale divine, autoflagelarea fiind un mod exiguu de manifestare a zelului religios;

¹⁰ (*Arborele*) - op. cit.;

¹¹ (*Marginea zării*) – op. cit.;

¹² (Scara) – op. cit., subtilă trimitere la Scara lui Ioan Scărarul, o construcție alegorică ce unea Pământul cu cerul, semnificând nevoia eternă de creștere spirituală spre desăvârșirea ființei.

¹³ (*Alesul*) - op. cit. Dilema Alegerii este deja un subiect tabu în literatură; în romanul "Alesul" al lui Thomas Mann, de exemplu, se prezintă o astfel extrem de dificilă, dar fericită alegere - călugărul Gregor (de spiță princiară, a cărui viață a fost marcată de evenimente incredibile) devine faimosul Papă Gregor, căruia i se datorează schimbarea calendarului din iulian în gregorian;

¹⁴ (*Paznicii templului*) – op. cit.

¹⁵ (*Mătasea zăpezii*) – op. cit.

¹⁶ (*Câmpiile Elizee*) – op. cit.

¹⁷ "Caravana lungă a dorurilor noastre/ Nu află nicăieri oaza cu umbre și nimfe!/ Iubirea ne arde, păsările durerii/ Rup din inima noastră sfâșiind-o mereu. O, auzirăm și noi despre ape și adieri răcoroase: Câmpii Elizee ar putea fi pretutindenea!?"... (*Caravana dorurilor*)

¹⁸ (*Naștere și moarte*) – op. cit.

¹⁹ (*Vinovat*) – op. cit.

²⁰ (*Să luăm*) – op. cit.

²¹ *Shogun* de James Clavell.

²² **André Malraux**, nume schimbat din *André Berger* (n. 3 noiembrie 1901, Paris - d. 23 noiembrie 1976, Créteil) a fost un scriitor, ziarist și om politic francez.

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro

*2004
Jandrișcu*